

THEOLOGIA.

N. 1287.

711 13 Augu
Anthonis

36214

I

JUGUM GRAVE
SUPER
OMNES FILIOS
ADAM,

è
S.S. PATRUM VER-
BIS FORMATUM.

EDITIO SECUNDA
CORRECTOR ET AUCTION

Per

R. P. ADALBERTUM
TYLKOWSKI,

SOCIETATIS JESU THEOL.

Cum

Privilegio S. R. M. Poloniæ,

Et facultate superiorum.

Typis MONASTERII OLIVENSIS, S. O. C.

Imprimebat

JACOBUS VVERNERUS, A. 1676.

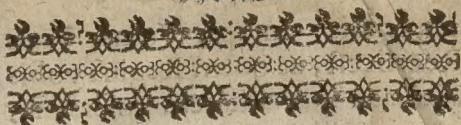
De
ARMIS ILLUSTRISSIMI DOMINI
quæ sunt duo vomeres erecti.

Percussit Sexcentos viros (*hostium*)
vomere & ipse quoq; defendit
Israël.

Judicium, 3. v. 31.

36. 214. 7. Handwritten: *Handwritten*
Quo Ceres haud pridem, jam gaudet vomere Mavors
Quando MADALINAM contigit ille manum.
Hunc etiam Pallas mallet quam Gorgona ferro:
Præripit ast cœlum, tu mea prata colas.
Aur us à fructu vomer ! ferrum utile ! terram
Tu non tam nosti scindere, quàm ferere.

AD

ILLUSTRISSIMUM ET REVE-
RENDISSIMUM

DOMINUM,

DN. BONAVENTURAM
DE NIEDZIELSKO,

DEI

Et Apostolica sedis gratia

EPISCOPUM PLOCENSEM.

Terum ego ad Tuos
VOMERES cum meo
Jugo PRÆSUL ILLU-
STRISIME. Habet
enim vomer rationem cum terra,
quæ nunquam recusat imperium,
nunquam sine fœnore quod acce-

DEDICATIO.

pit, reddit. Insuper Vomer Tuus Regalis est, ut quem Regina vobis Piaſtiana hæreditatem inſcripſit, quocirca illum Regias ſequi opus meſſes, & inſcriptas nomine Regum ariſtas inſequi eſt neceſſe: illas nimirum in quibus Regiæ, id eſt, Chriſtianæ ſanctitatis, vel dignæ Regibus compareant notæ. Unde non tam ad ſegetem frumentorum, quàm Inſulatarum, laureatarumq; virtutum ſulcare natus humum. Vomer eſt, ad quem Marcus Curius Samnitibus, Sabinisq; ſub jugum miſſis, cum extremo ætatis confuſiſſet: ad quem Attilius eburneo ſcipione depoſito manum tuliffet: ad quem nobiſſimi Philoſophorum longèq; principes & ſeveri homines, vitæq; ſanctioris ſtudioſi, meliùs quàm olim, accuſſent. Vomer eſt præ-

PRÆFATIO ALIA
PRIORI EDITIONI

Præfixa,

PERILLUSTRIS ET REVE-
RENDISSIME
DOMINE.

Confeci Jugum. Sed quid il-
lud nisi jungatur Vomeri?
permitte, jungam Tuo
Gentilitio. Benè, ut spero, conveniet il-
lis. Jugum hoc venerandam præfert
antiquitatem. Vomer Vester à Piaſti
adhuc Conjuge, & Polonia Principe as-
ſumptus in Veſtra conſanguinea Domo
aſſervatur. Jugum, Patrum SS. dictis
formatum. Veſtri Vomeres ſanctis &
fortibus relucet factis. Quod ego ver-
bis illorum doceo, Tu cum Majoribus
Tuis factis expreſſiſti. Imò præcedis &
ipſum rapis Tecum Jugum: dum fa-
ciendo, fieri poſſe oſtendis, ad qua fa-
cienda trahit meum Jugum. Videmus

DEDICATIO.

Priscum inter Aulica negotia candorem.
Videmus inter dignitates, quorum una
Te alteri præripit, ac priusquam habe-
re possit, destinat, quàm profunde Tui
descendant Vomeres, cùm illud identi-
dem eruant. LATIS DEO MIHI CON-
FUSIO, cùm claritatem generis ac Hono-
rum NUGAS appellas. Dum amore Mo-
destia, Tua gesta ita sepelis, ut solo se pro-
dant fructu; eoq; uberrimo ac multipli-
ci, quantum Vomer hic Ecclesia & Deo
apud Te operetur. Ut Tuum in præsens
latendi studium tegit, ita olim pandet
amplissimè, tempus. Martia Tuorum
arma, in tela pietatis vertisti: gloriam
bellicam, in cœli trophæa. Invenère Tui
Majores in quo se nobis exhibeant: non
obscuras sed perficis eorum laudem belli-
cam, dum in sacra mutas. Septimum
currit saculum, ex quò illi castra Pa-
tria Bellatoribus replendi: Sextum ex
quo Regioni Vielunensi pro omnibus di-
gnita-

DEDICATIO.

præterea Præsuleus, eoq; magis ne-
 sciens, nisi ad probitatis fructus, vi-
 ctoriæq; de vitiis terram incidere:
 qui sunt illi ipsi, ad quos cum hoc
 meo Jugo suspiro. Sauciet hic du-
 ram cordium Vomer aduncus hu-
 mum: & Jugum quod Filiis Adam
 impositum, adducat optatam mes-
 sem. Junxeram jam illud huic Tuo
 Vomeri ante nonnullos annos, &
 operæ dicebar non exile tulisse pre-
 tium. Cum eodem restaurato re-
 paratoq; iterum redeo: permitte
 iterum Tuis jungi Vomeribus.
 Aratrum tali fuit in honore veteri-
 bus, ut teste Hiroyphicorum
 scriptore Pierio lib. 48. nummis il-
 lud insculperent, tanquam id à
 quo pretium acciperent. Dabunt
 Tui Præsulei Vomeres etiam huic
 meo Opusculo valorem; dabunt
 & quæsitum in hominum animis

DEDICATIO.

frugum justitiæ proventum, quod
ut felicius eveniat, dum ad Sacros
Tuos Pedes hanc meam depono
aut potius repono Opellam, sup-
plex cernuusq; oro Præsulem appo-
ne appreciationem.

*Illmæ Revdmæ Celsitudinis
Vestra*

Servus humillimus

ADALBERTUS TYLKOWSKI,
S. J.

PRÆ-

DEDICATIO.

gnitatibus ac Officiis Terreſtribus idoneos ſubminiſtrandi, conſuetudinem nuſquam interruperunt. Sed vetera, qua & libros implent, & ut ſublata ex oculis, non ita afficiunt, mitto. Solos Tuos proſero Illuſtres Patruos & Patruelos, noſtram memoria. Alexander Judex Vielunenſis quâ ſapientiâ ac juſtitiâ nituerit? comitia qua ſapius Nuncium, Tribunalia qua illum arbitrum laudârunt, teſtata. Jacobi Tribuni Mſciſlaſvieh. memoria ipſa facit elogiû, Martem loquitur, Herodem loquitur. Is legionis Præſectus ſæpe totos M. D. L. Exercitus pro Duce rexit. Smolenſcum fame & præſidii inopiâ Moſcho inclinatum, indiſtriâ, animis, alimoniâ, auſibus magnis, retinuit. Sed facta viri non hâc brevi pagellâ excipi decet, leget alia qui liberationem Smolenſci per Vladisl. IV. evoſverit. Qui Rex tantam ornatuſ virtutem ejus loci Palatinatum contulit,

DEDICATIO.

tulit, sed mors priusquàm recepisset, Jacobum abstulit. Par laudi Martia morum probitas. Legitur hac in Domicilio Fratribus de Monte Carmelo, erecto ac copiosè dotato. Joannes quantus; cujus ore duo Primi Regni nostri Principes Primatesq; loqui voluerunt? cui Abbatia Landensis Administrationem perpetuam Vladislaus IV. Rex, cui Theodosiensem Insulam, ac Gnesnensem Suffraganeatum Regni Primas, ut meritisimo cum Summorum Pontificum Laude, contulerunt. Sed quantus ille in odiis præcipuè componendis, in laboribus Ecclesia, in Pastoralis Officio, Major tota Polonia testata, quæ eum totius Coronæ Polonica Suffraganeum vocabat! Adalbertus Tribunus Vielunè. quantus Domi forisq; in Pace & Bello? nemo ignorat. Sed à Patruis ad Patruelles venio. Alexandri Filii sunt Alexander Succammerarius Vielunè. Jacobus

C

DEDICATIO.

cobus Equestris militia sub Vladislao
 IV. Magister, qui ea gessit, qua locuple-
 te in Severiensi Ducatu remuneratione
 digna visa sunt Principi. Sed ut hic glo-
 bum tormenti bellici pede excipit: Ita
 Frater ejus Nicolaus Pincerna Vielun-
 nensis sub Zborow pro patria gloriosam
 toto pectore mortem. Non potest illau-
 datus memorari Stanislaus Subdapifer
 ejusdem Terra. Parem gloriam meritis
 Martinus Capitaneus Premisliensis,
 amor & delicia Nobilitatis, cujus im-
 plexerat ac pœnè possederat corda ani-
 mosq̃: Adalberti superstites vivunt,
 vivantq̃. Sigismundus proles Paren-
 te dignissima Notarius Terra Vielunen-
 sis, & Sebastianus in nullo degener,
 Surrogator Ostrzessoviensis: ambo cu-
 jusq̃ fortuna capaces, cuiq̃ labori pro
 Patria parès. Sed ad Te jam Perillustris
 Prælate redeo, & precor. Socientur fe-
 liciter Tui Vomeres Jugo meo, ut ex illis
pro-

DEDICATIO.

prodeant abundè, fructus beata aterni-
tatis: quibus Evangelici Patris fami-
lias horrea compleantur, Tuo maximo
fœnore, meo solatio. Jugum formavi in-
ter meos labores Philosophicos, ut pro in-
stituto meo dum inter literas conor, in
Auditoribus divinum ignem accende-
re, me ipsum priùs illi primavo sinceroq;
Patrum ardore inflammârim.

Tu admitte inter Tua publica ac plurima ne-
gotia, atq; curis fatigatus, ex dictis Patrum ca-
pe solatia. Grave sit illud Filiis, qui sunt tan-
tum Ade, sed Tibi nato ex Deo per virtutes, fiet
suave Jugum Christi. Operabitur gratia Te-
cum, cum qua Tu es non segnis Tui colonus. Ego
ut Tibi eternitatem voveo, in qua olim Tuo-
rum Vomerum gaudebis melle: ita, ut quàm
diutissimè Tuos percipiat Ecclesia & Patria la-
bores precor.

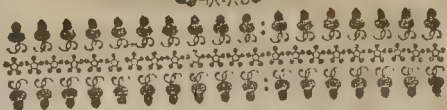
Varsoviæ in Collegio Soc. JESU

1668. Nov. 1.

Perillustris ac Reverendissimæ
Dominationis Tux.

S. udiosissimus

ADALBERTUS TYLKOWSKI, S. J.

CAPUT I.
GRAVE JUGUM
SUPER
SÆCULARES.

I. *Quia salus illorum in lubrico.*

Gnovit hoc *Sanctus Cyprianus* cum dixit: Lubrica ipes est quæ inter fomenta peccati salvari se sperat. Incerta est victoria inter hostilia arma pugnare, & impossibilis liberatio est, flammis circumdari nec ardere. Atqui juxta Evangelium: *Quidquid in mundo est, concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum, superbia vitæ, aut est vitæ, aut oculorum superbia, aut concupiscentia carnis, adeoq; totus est in maligno mundus.*

A

II. In

II. In laqueos incidunt diaboli.

Et cum in sæculo, qui est verè in sæculo, nemo sit, quin cupiat fieri dives, qui verò divites fieri volunt incidunt in laqueos diaboli juxta S. Paulum. Et quia cupientes fieri divites, sunt divites coram Deo, de illis currit illud Matth. 19. *Amen dico vobis, quia dives difficile intrabit in regnū coelorum: Et iterum dico vobis, facilius est camelum per foramen acūs transire, quàm divitem intrare in Regnum coelorum.* Hinc S. Greg. 4. Moral. 3. dixit. Rarum valde est, ut qui aurum possident, ad requiem tendant. Et fortassè huc respexit Cosmas quando Scriptori Prati Spiritua-
lis dixit: Quid potest secularis homo virtutis adipisci?

III. In medio malorum vivunt.

Quantum deinde periculum salutis æternæ subeant Sæculares ex occasione eorum cum quibus vivunt, expressit S. Bern. serm. 3. de Circumc. Nam in mundo. Alij venenatis persuasionibus, alijs
undi-

undique exemplis peioribus ad peccatum alliciunt, alii adulationibus in vanam gloriam, alii detractionibus in impatientiam deiciunt. Jam verò dixit *S. Hieronymus*. Proclivis est imitatio malorum, & quorum virtutes assequi nequeas, citò imitaris vitia. *Osee* 4. de mundo dictum. *Non est veritas, non est misericordia, non est scientia DEI in terra, maledictum & mendacium & furtum, & adulterium inunda verunt, & sanguis sanguinem tetigit.* Unde *S. Aug.* in *Psal* 141. Scito quòd in medio laqueorum pertraheris. *S. Paulinus epist.* 2. Tota huius mundi figura diabolicis prætentata est rebus. *S. Ambr.* in *Luc.* 4. Multi laquei quacunq; ingredimur, ac tandem concludit *S. August.* *H.* 38. in *Joan.* Si delectat te mundus, semper vis esse immundus, quem delectat habitare Sodomis, non evadet incendium; quem, inter *Ægyptios*, non evadet servitutem. Ipsi *Viri Religiosi* si multum *Sæcularibus* immisceantur, in periculum salutis veniunt, quid verò ipsi *sæculares*. Deplorat hoc *B. Lauren. Justin.*

de perfect. Monast. cap. 22. O quot temporibus nostris fuerunt, qui tanquam ardentes lampades, & mundi luminaria lucebant coram hominibus, paulatim ex conversatione Sæcularium tepesfacti, ad pristina opera sæcularis vitæ miserabiliter redierunt. *Addit ibid.* Qui cum discollis conversari voluerit, procul dubio fiet eorum similis. Quocirca arguit *S. Chrysost.* *Orat. 2. de Providentia.* Si pestilentem locum & contagionis plenum videris, consuetudinem illius loci fugis, quamvis sexcenties ad domicilium illud traharis, & corporis valetudinem cæteris omnibus rebus anteponis? ubi verò opinionibus pestilentibus quidam complentur, ac ægritudinibus, quæ non modò corpus corrumpunt, sed animam quoq; perimunt ac deteriorem vilioremq; reddunt, non omninò refers te? & tamen teste *S. Basilio hom. 9.* Sicut in pestilentibus locis sensim attractus aër, latentem corporis morbum injicit: sic in prava consuetudine ac conversatione, maxima nobis mala hauriuntur, etiamsi non statim incommodum sentiatur.

IV. Aliquando pro suis meritis in hac vita recipiunt mercedem.

Dictum id Diviti : Recepisti bona in vita tua, & quæ nam ? Induebatur bysso & purpurâ, epulabatur splendide. Solutum tibi per honores, famam & ejusmodi, in altera vita meræ manserunt poenæ.

V. A domesticis habent salutis periculum.

Inimici hominis domestici ejus. Ait Scriptura, concedendum sæpè iis ne offendas, deferenda ea quæ sunt DEL, imò ipse DEUS: ne te illi deferant: avaritiæ studendum, ut illi habeant lautè; salus negligenda, ut placeas. S. Chrysost. hom. 57. ad pop. Patrem discipulus sepelire voluit, nec id Christus permisit, quid ita? quoniam acer instat diabolus, ut se in animum insinuet.

VI. Rarò habent animæ Directorem.

Jam verò cum vita nostra sit militiæ,

in qua pugnandum cum Infernali exercitu, Duce spiritali omninò egemus, ut expresit *S. Johannes Climacus gr. 4.* Qui sine Patris Spiritualis auxilio contra spiritus nequam pugnare nititur, ab illis occiditur. At sæcularis homo quando nam & quotus illum Ducem habet? militandum tamen est. Notandum quod de bonis etiam operibus docet *S. Bernard. serm. 3. de S. Andrea.* Quod sine licentia Patris Spiritualis fit, vanæ gloriæ deputabitur non mercedi. Imò *S. Basil. serm. de abdic. rerum,* assertit: Quidquid eo insciente facis, id furtum & sacrilegium est, tibiq; exitium, non utilitatem ullam apportat, cito id tuum bonum judices.

*VII. Ex Vanitate habent noxam,
cui ferè coguntur servire.*

Jam quid de Vestitu ipso, quid de cultura corporis, risu, & amœnitatibus mundi noxæ attrahant Sæculares: audiant, quid de Apostata Torquato, alloquendo judicem, dixerit *S. Tiburtius Mart.*

Cre-

Credisne Vir Illustrissime hunc esse Christianum, qui in suo lenocinio moliendo, capitis fimbrias admittit, qui tonsorem diligit, qui scapulis molliter gestit, qui fluxum gressum improbo nixu distendit, qui foeminas curiosius in-
tuetur? Nunquid tales pestes dignatus est Christus habere servos suos? Et licet communem vestitum Christiani cum Gentilibus deferant ab illis tamen quâdam modestiâ distingui debent; ut olim *Minutius Felix in Octavio* dixit. Nos non notaculo corporis, sed innocentiae, ac modestiæ signo facile distinguimur. *B. Antiochus homil. 95.* Ridere solutiùs, neutiquam illis permissum est, qui sunt germani Christiani.

*VIII. Et ipsi ad magnam Sancti-
moniam obligantur.*

S. Chrysost. hom. 24. in acta. Nescis Christiani ne quòd cum Angelis stas; cum illis cantas; cum illis hymnos dicis; & stas ridens? & non esset mirum, si fulmen demitteretur non solum in illos, sed etiam in

nos. Digna enim fulmine sunt hæc. Adest Rex, & inspectus Exercitus *Angelicus*, & tu in illorum conspectu stas ac rides, vel ridentem negligis? Nonne ut damnosos, ut fures, ut corruptos, & perniciosos, tales; & innumeris malis plenos ab Ecclesia exigi oportebat? Non sufficit nobis quod ipsa mente sumus ignavi, nec quod orantes aliò evagamur, sed etiam risum afferimus? Unde testificor vobis qui sancti estis, quod iudicium vobis erit ac condemnatio, si quis videns inordinatè viventem, maximè illo tempore, *sacrificii scilicet*, non admonuerit, nec corripuerit: hoc est plus quàm orâsse. Dimitte preces & illum corripe, ita & illi proderis, & tu lucrum habebis. Tanti facit hic Pater minimum Christiani Sæcularis defectum. Sed neq; aliter sensit *B. Petrus Damiani* 5. *epist.* 2. Cum Veritas dicat: Væ vobis qui ridetis, quoniam flebitis: quid in tremendo iudicio dicturi sunt, qui non solum ipsi rident, sed insuper scurrilia proferentes, risum audientibus violenter extorquent. Omnibus dictum.

dictum. *Estote perfecti, sicut Pater vester. S. Ambr. serm. 20. in Psalm. 118.* Qui Evangelij præcepta audit & non facit, negat Christum; etsi verbo fateatur, moribus negat. *Bern. serm. in Cantic.* Non erit unquam Spiritui DEI pars cum mundi vanitate, cum Veritatis sit Spiritus. *S. Macarius* dixit. Si quis seipsum dedat curis vel ambitionibus, aut dignitatibus, humanosq; curet honores, & hæc inquirat, animaq; ejus cogitationibus terrenis permisceatur & confundatur, aut alicui rei ad hoc sæculum pertinenti sit devinctus, desideretq; ejusmodi anima transilire, vitare, atq; expellere affectionum turbas, in quibus tenetur à potestatibus iniquis, minimè potest: proptereaq; diligit & facit voluntatem Tenebrarum, in sæculo verò quotus est qui non his, aut horum periculo existat? at vero Eccl. 3. dicitur. *Qui amat periculum peribit in illo.*

***IX** Obligantur ad mundum odio habendum.*

Difficulus homines in sæculo consti-

tuti & illud præceptum implere possunt. *Nolite diligere mundum* : & tamen verum est, quod dixit S. Greg. lib. 2. in 1. Reg. cap. 1. Nisi Sæculum amare desistimus, DEO per amorem vivere non valeamus. Istis dictum est, Luc. 21. *Attendite ne corda vestra graventur in crapula, aut curis hujus vitæ,* ut legit idem S. Pastor. p. 1. cap. 7. Ne fortè superveniat in vos repentina dies illa : tanquam laqueus enim superveniet in omnes, qui sedent super faciem omnis terræ. Et 2. Tim. 2. dictum. *Nemo militans DEO implicat se secularibus negotiis.* Itaq; qui implicant se ejusmodi negotiis, DEO non militant : nemo verò coronabitur, nisi qui legitimè certaverit.

X *Discrimen habent tam à bono quam à malo successu.*

Jam non succedant negotia Sæcularia, quanta afflictio Spiritûs, & quanta ex tribulatione pericula? Succedant verò? fortè occinetur tibi : *Recepisti boni in vita tua?* S. Greg. hom. 4. in Evang. *Ista Fratres mei sententia pa-*

vore

vore potius indiget, quàm expositione. Ecce, dum dicitur. *Recepisti*, indicatur & Dives iste aliquid boni habuisse, ex quo in hac vita reciperet. Utrumq; hoc Prov. 1. expressum. *Aversio populorum interficiet eos: & prosperitas stultorum perdet eos.*

XI. Mundus decipit.

Sed utut Mundus egerit nobiscum, semper est infidus. S. Chrysost. tom. 2. hom. 13. ita habet de illo. Multa nobis sapissimè pollicetur non ut det sed ut accipiat, promittit plurima de rapinis; ut auferat regnū & iustitiam: thesauros pollicetur in terra, ut nobis cœlestium faciat jacturam: vult nos in hoc sæculo ditare, ne divites simus in futuro.

XII. Mundus multis afficit molestiis.

Tertullianus ad Martyres, postquam eos ingressos carcerem solatus est, ita de Mundo loquitur. Si cogitemus ipsum mundum magis carcerem esse, exivisse vos è carcere quàm introisse in carcerem intelligemus: majores tenebras habet mun-

mundus quæ hominum præcordia excæcant : Graviore inducit catenas, quæ ipsas animas constringant : peiores immunditias expirat. Etsi autem ille non sit ex sanctis, maximæ tamen est auctoritatis. *Bern. autem serm. I. de Altit. & Bass. cordis.* Quanto inquit pecuniæ desiderio afficitur avarus, quanto gloriæ appetitu ambitiosus exæltuat : quàm violenter denique, quemque sua trahit voluptas, quis explicet? Videas certè eos quidquid adepti sunt parvi pendere, non attendere quanto labore & desiderio ea vix tandem consequi potuere : quoniam vilescunt eis omnia præ desiderio minoris fortè rei quam coeperint alteri invidere. Addit & *B. Laur. Justin. lib. de Obedien. c. 1.* Sibi ipsis minimè parcentes se exponunt periculis, se laboribus macerant, seque, quod est formidolosius, gehennæ faciunt filios ; ut humanis attollantur honoribus, cæteros præcellant laudibus, momentaneis fruantur voluptatibus, atq; terrenis distescant opibus.

XIII. In Sæculo pauci Sancti.

Paucitatem Justorum in Sæculo ita adnotat *S. Macarius homil. 12.* Ecce Mundus universus obambulabat in terra & negotiatur, sed nihil cogitat quod DEO sit gratum, tanquam si essent diversoria & lupanaria ; aut loca similia, in quibus multa inordinatè & intemperanter committi solent.

XIV. Pauci salvantur.

Unde *S. Chrysost.* E. Sæcularium plurimis millibus vix aliquos salvari asseruit, sic enim suum populum Antiochenum *homil. 40.* alloquitur. Quot esse putatis in civitate nostra qui salvi fiant ? infestum quidem est quod dicturus sum, dicam tamen. Non possunt in tot millibus centum inveniri qui salventur, quin & de his dubito. Quanta enim in juvenibus, quæso, malitia ? Quantus in Senibustorpor ? Filii curam gerit nemo : imò zelum habet nemo, ut Senem respiciens imitetur, exemplaria deleta sunt, propterea neq; Juvenes laudabiles evadunt.

S. Aug.

S. Aug. à Guil. Pepin. *serm. 2. in Dom. Septuag.*
 in hæc verba adducitur. Arbitror tres
 mundi partes fore damnandas, eò quòd
 in omnes regnet infidelitas, de quarta
 autem quid dicam? nisi quod 1. Joan. 5.
 scribitur. Totus mundus in maligno po-
 situs est. S. Antonius de Padua *Dom. 3. Adv.*
in illud Isaiæ 19. *Moerebunt Piscatores &*
lugebunt omnes in flumen mittentes ha-
mmum & expandentes rete super faciem
aquarum emarcescent : confundentur o-
mnès qui operantur limum pectentes &
texentes subtilia. Ita concionatur. Pisco-
 tores, sunt hujus Mundi amatores, mit-
 tentes hamum, mercatores falsi. Ex-
 pandentes rete, sunt maledicti usurarii,
 operantur limum Legistæ, Decretistæ, &
 Advocati. Hi omnes in fine vitæ suæ,
 cum jam non poterunt villicare luge-
 bunt, quia divitiis quas tam sollicitè ac-
 quisierunt, tam ardentè amaverunt, ita
 miserrimè denudantur : marcescent.
 Quia eorum animæ à corpore egressæ
 daemonibus tradentur æternaliter pu-
 niendæ.

Inge-

Ingemiscit *Salvianus* & Ecclesiam in hunc modum liberè affatur. Nescio quomodo repugnante contra te ipsam tuâ felicitate, quantum tibi auctum est populorum, tantum penè vitiorum. Quantum tibi copiae accessit, tantum disciplinæ recessit, & prosperitas venit quæstuum cum magno fœnore detrimetorum. Multiplicatis enim fidei populis fides imminuta est, & crescentibus Filiis suis Mater ægrotat. Diffudisti quidem Ecclesia per omnem mundum religiosi nominis membra, religionis vim nō habentia, ac sic cœpisti turbis esse opulens, fide pauper: quantò ditior multitudine tantò egentior devotione: latior corpore, angustior mente, novoq; pœnè & inaudito genere, in te major es & minor, crescens simul & decrescens.

XV. Et pueri subjacent his periculis.

Quid de Pueris sentiendum docet *S. Greg. lib. 4. Dialog. cap. 18.* Et si omnes baptizatos Infantes, atq; in eadem Infantia
mo-

morientes regnum coeleste ingredi credendum est : omnes tamen parvulos, qui scilicet jam loqui possunt, regna coelestia ingredi, credendum non est : quia nonnullis parvulis ejusdem regni coelestis aditus a Parentibus clauditur, si malè nutriantur. Et in exemplum adducit quinquennem puerum, quem daemones ad supplicia rapuerunt.

*XVI. Quia qui sunt in Conjugio
sunt miseri.*

Describit hoc Jugum quatenus premit mulierem S. Chrysost. Orat. de S. Thecla in hunc modum. Suspicionem falsam sustinere, procedendi sæpè utiliter in publicum potestate privari, de alimentis inquirere, ornatam, zelotypiæ, obnoxiam fieri : despiciatui duci prius quàm pepererit, quasi quæ nondum uxor facta sit, ubi pepererit, ob pignora in crimina incurrere. Partu edita est foemina, quòd natus non sit masculus, tetricum maritus vultum gerit. Adjectus est masculus, & formosus non est. Eleganti formâ est, tanquam depul-

pulchro acerbior cura incescit. Depulsus est à lacte rursus anxietas educationis succedit. Cùm sanus fuerit, metus ne ægrotet. Cùm ægrotaverit, formido ne moriatur. Cùm mortuus fuerit, metus ne deinceps tanquam prole carens contemnatur. Cùm mortuus non fuerit, ut de vivente gravior sollicitudo incumbit; unde ad institutionem sumptus suppeditabuntur: unde conjugalis foederis apparatus: unde vestimentorum decor: unde famulorum distributio &c. *S. Basilii.* Quæ mortali connubio conjuncta est, ad suam ipsius curam, altera viri adjuncta, geminam in una anima ex conjuncto sibi corpore sollicitudinem necessariò sustinet. Nec jam unius tantum corporis laborat gratiâ, sed in una anima, & ad suum & ad viri corpus curandum jugiter intenta dividitur. Ubi verò Filios parturire atq; in lucem edere cœperit, per unumquemq; nascentem animo scinditur, & præsentibus tristibus, nascituri cura semper adjicitur. Ac, siquidem bonum virum blandumque nacta fuerit, per-

perpetuò ne moriatur, metu, viduitatis
incommoda cruciatusq; jam sustinet, di-
ram quandam & immitem curam, &
præsente illo & absente, propter inspe-
ratos casus animo indefinenter excipiens.
Sin verò contrà duro & immiti fuerit
conjuncta, tota quidem vita illi crucia-
tus est. Et cùm pudicitia ratione neu-
trum queat eligere, id est nec viri mor-
tem propter viduitatis angustias, nec vi-
tam ob molestiam incommodumq; con-
victus, ancipiti atque inevitabili malo
acerrimisq; doloribus semper atteritur.
Inde ubi Filios edidit aut ad bonam illi
frugem evaserunt, & majores ex illorum
absentia dolores jugiter tolerat, quàm
parturiens tulerat, aut malos evasisse
considerat, & majus ex ea procreatione
liberorum, quàm si permansisset sterilis,
opprobrium sustinet. Quod si relicta vi-
dua pupillos enutriat Filios, percepto ex
viri morte mœrore, semper in lacrymis,
in gemitu, in sollicitudine educando-
rum degens, nullum præterito malo so-
latium invenit. Præterea & propinquis,
& fa-

& famulis & filiorum curatoribus, ipsisq;
postremò etiam Filiis, ubi virilitatis an-
nos attigerint, cunctisq; omninò se vexa-
re volentibus ad prædam miserabiliter
exposita, doloris luctûsque tragœdiam,
vitam suam omnium ingeret oculis. Et
quid plura persequi necesse est. Domi-
num sibi cum dote infelix coëmens vi-
rum, ancilla pro libera efficitur, brevissi-
mâq; voluptatis gratiâ, naturali liberta-
te se privans, januam sibi ineffabilem do-
lorû perpetuûq; mœroris, per hujusmodi
connubium aperit. *Hoc S. Basil. lib. de Vir-
ginit.* Sed de Iugo Mariti plurima dispu-
tat *Petrus Blesensis epist. 19.* ex quo ista.
Non est sine plurima incommoditate
copula conjugalis, vixq; posse obtineri
creditur pax animi cum uxore. Perpetua
solicitude, contextus querelarum, dotis
exprobratio, affinium importunitas.
Multa item sunt quæ usibus matronarum
necessaria, pretiosæ vestes, aurum, gem-
mæ sumptus, ancillæ, supellex varia, le-
cticæ & esseda deaurata. Deinde per no-
ctes totas garrulæ conquestiones. Illa
orna-

ornatior procedit in publicum : hæc honoratur ab omnibus, ego in contemptu foeminarum misella despicior. Cur aspiciebas vicinam ? quid cum ancilla loquebaris ? De foro veniens quid attulisti ? Non amicum habere possumus, non sodalem alterius amorem suum odium suspicatur. Pauperem alere difficile est, divitem ferre, tormentum. *S. Chrysost. hom.*
32. Mulier bona difficilè invenitur protestante Salomone *Ecc. 7.* Inter mille bonum virum invenies, in omnibus autem his, mulierem non invenies. Quid autem est aliud Mulier, nisi amicitiae inimica ? Ineffugibilis poena ? Malum necessarium ? Naturalis tentatio ? desiderabilis calamitas ? domesticum periculum ? delectabile detrimentum ? mali natura boni colore depicta ? dimittere illam poena est : tenere verò tormentum. Quid, quòd mulieri ita indissociabiliter conjungitur, sive bonæ, sive malæ, ut non nisi funere alterius dissolvi possit connexio ? Adde sterilitatem alterutrius, præsertim cum bona sunt, nec sit qui succe-

succedat hæres. Si verò proles multa, nec suppetat educatio, quale tormentum! Quid si probrosa proles & Parentibus acerba, cum aliquo familiæ dedecore, quotidiani hîc Parentibus cruciatus. Si & illud contingat, ut alteruter conjugum violet fidem maritalem, quàm id sit sexcentis motibus intolerabilibus: imò si etiam suspicio sola adulterii mentem occupat, acerba illi omnis vita & minimè vitalis redditur, indomita enim zelotypiæ flamma morbum intolerabilem in animum inducit, cui non aliter mederi quàm morte adulteri stupratoris possunt.

XVII. Divites in assiduâ angustia.

Quod ita Petrus Blesensis epist. 91. describit. In habitatione terrena nihil est nisi labor & dolor, & quædam imago miseriæ infernalis. In vita & operibus tuis tota ferè facies inferni depingitur. Nec enim deest tibi unda Tantali, Titii jecur, Ixionis rota, urna Danaïdum, sa-

xum Syssiphi, dum inter divitias esuris, dum sollicitudinibus anxiaris, dum cupiditate torqueris, dum ad illicita raperis, dum in saccum pertusum congregas, dum congregando divitias labore continuo & supervacuo te affligis. In idem recidit quod habet *S. Greg. lib. 15. moral. cap. 11.* Mens avari quæ prius ex abundantia requiem quæsierat, post ad custodiam gravius laborabat. Prius namq; dolorem habuit in ipsa suæ concupiscentiæ fatigatione, qualiter concupita raperet, quomodo alia blandimentis, alia terroribus auferret. At postquam acquisitis rebus pervenit ad desiderium, alius hunc dolor fatigat, ut cum sollicito timore custodiat, quod cum gravi labore meminit acquisitum. Hinc indè insidiatores metant, atq; se hoc perpeti, quod ipse fecit aliis, pertimescit, formidat potentiorum alterum ne hunc sustineat violentum: pauperem verò cum concupiscit, suspicatur furem. Ipsa quoq; quæ congesta sunt, curat magnoperè, ne ex naturæ propriæ defectu per negligentiam

con-

consumantur. In his itaq; omnibus quia timor ipse pœna est, tanta infelix patitur quanta pati timet. Post hoc quoque ad gehennam ducitur & æternis cruciatibus mancipatur. *Et addit.* Immolat avarus hominum corpora quos expilavit, quos in fame reliquit per rapinas; immolat animas, quia hanc rapinam, maledicta, convitia, indignationes, consecutæ. Atq; ita tot animarum est reus. At verò quàm suo malo irrevocabiliter inhæreat, spemque reditûs ad bonum excludat, dicit *S. Aug. serm. 50. de S.S.* Avarus dicit in corde suo. Quis nos separabit à cupiditate auri? Tribulatio, an fames, an angustia, an persecutio? &c. Tribulantur enim avari, angustias patiuntur, famem, nuditatem, frigora: in tempestatibus, in procellis: dum spoliantur & occiduntur propter aurum, dum pericula maris sustinent.

GRAVE JUGUM SUPER
ECCLESIASTICOS.

EAdem ferè habent pericula Ecclesiastici Viri, qui degunt extra claustra, quæ Sæculares : neq; habent remedia concupiscentiæ, uti laici in Matrimonio, quod S. Cypr. de singul. Cleric. his deplo-
ravit. O quanti & quales Episcopi & Clerici, simul & laici post Confessionum, id est post martyria, victoriarumq; calcata certamina, & signa, (id est miracula) vel mirabilia usquequaq; monstrata, noscuntur cum his omnibus naufragasse, cum volunt in navi fragili navigare. Quia juxta Asceticos Religiosi coelum petunt per pontem, Clerici Sæculares navi, Laici natatu. Sed detur, quòd etiam superent pericula à carne tamen non le-
via illis alia imminet.

I. Quia reditus habent onerosos.

Testatur id S. Bern. *serm. 23. in Cantic*
Timeant Clerici, timeant Ministri Ec-
clesiæ

SUPER ECCLESIASTICOS. 25

clesiaz, qui in terris Sanctorum, quas possident, tam iniqua gerunt, ut stipendiis, quæ sufficere debebant, minimè contenti sint, superflua quibus egeni alerentur, impie sacrilegèq; sibi retineant: atq; in usus suæ superbix atque luxuriæ victum pauperum consumere minimè vereantur, duplici profectò iniquitate peccantes, quod & aliena diripiunt, & sacris, in suis vanitatibus & turpitudinibus, abutantur. Simillima ante S. Bernardum dixit S. Gregorius Magnus. Ex his credo duobus capitibus positis horribilem format Sententiam ubi de Curatis & in dignitate constitutis loquitur. S. Chrysost. hom. 3. in acta. Non arbitror inter Sacerdotes multos esse qui salvi fiant, sed multò magis qui pereant, non tam proprijs peccatis, quàm alienis quæ non curaverunt.

Quid ita? audi Bernardum serm. ad clericum Rem. Quod sine miserabili gemitu dicendum non est, Chi isti opprobria, sputa, flagella, clavos & lanceam, hæc omnia in fornace avaritiæ conflant & pretium universitatis suis marsupiis includere festinant.

B

IL Ad

II. *Ad Mignam Sanctitatem ob- ligantur.*

Quantæ verò sanctitatis rei sint, docet
idem lib. 3. de Sacerd. Necesse est sic Sacerdo-
tem esse purum, ut si in cœlis ipsis collo-
catus inter cœlestes illas Virtutes medius
staret: imò tenentur quodammodò B.
Virginis, atq; ipsius Christi Domini
sanctitatem æmulari: cùm & ipsi Chri-
stū quodammodò pariant, & in persona
Christi operentur. Inde *S. Greg. Nazian.*
orat. 1. n. 125. dixit. Sacerdos est Deus, &
alios efficit Deos. Quocirca monuit B.
Laur. Iustin. Serm. de Corp. Christi. Accedat
Sacerdos ad altaris tribunal ut Christus,
assistat ut Angelus, ministret ut Sanctus,
populorum offerat vota ut Pontifex, in-
terpellet propace ut Mediator, pro se au-
tem exoret ut homo. *S. Isid. Pelus. lib. 2.*
epist. 206. Tantum interesse debet inter
Sacerdotem & quemlibet probum vi-
rum quantum inter cœlum & terram di-
scriminis est. Ad hanc verò sanctitatē vix
majora habent adjumenta quàm laici.

Certè

Certè eadem pericula, ex conversatione, ex administratione œconomix, ex vanitate, & ambitu & alijs, de quibus *S. Paulinus epist. de gazophylac.* Vbiq̃ue præ-
tenti laquei, ubiq̃ue stricti sunt laquei: in-
ter insidias & pugnas vita transigitur, &
per ignes doloso cineri suppositos ambu-
lamus. Ecce quàm facilis lapsus! sed &
quàm gravis?

Habet etiam Sacerdos ex eo specialem
obligationem ut sanctè vivat quia sicut
Aaron Num. 16. debet se pro populo op-
ponere iræ Dei, quomodo verò opponet
si ipse illam provocaverit? Audiant *S.*
Gregor. lib. 4. epist. 32. in dist. 13. ad Mauri-
tium imp. Quæ virtus humana, quod car-
nei robur brachii contra vestri Christia-
nissimi culmen imperii, irreligiosas præ-
sumeret manus erigere, si studeret con-
cors Sacerdotum inens Redemptorem
suum linguâ pro vobis, atq; ut oportebat
meritis exorare? Aut quis ferocissimæ
gentis gladius in necem Fidelium tantâ
crudelitate grassaretur, nisi vita nostra
qui Sacerdotes nominamur & non sumus,

à pravissimis gravaretur operibus? Et post pauca exclamat. Culpa nostra hostium gladios exacuit, quæ Reipub. vires gravat. Sacerdoti ait *Chrysost. de Sacerdot. lib. 6. cap. 3.* concreditus est mundus, ut ille bella oratione extinguat, pacem & felicem statum comparet. Obligatur Sacerdos ad magnas virtutes quia est ordinatus ut Deo nostro magno Sacrificium offerat. Quod officium quantum sit explicat *S. Bern. serm. ad Pastor. in Synodo.* dum Sacerdotes in hunc modum alloquitur. Prætulit vos Deus Regibus & Imperatoribus, prætulit Ordinem vestrum omnibus ordinibus, imò prætulit vos Angelis & Archangelis, Thronis & Dominationibus; sicut enim non Angelos sed semen Abrahæ apprehendit ad faciendam redemptionem: sic non Angelis sed hominibus idq; solis Sacerdotibus Dominici Corporis & sanguinis commisit dispensationem. Quod si ita est, sequitur certè illud quod ex dignitate inferunt *S. Chrysost. lib. 6. de sacerdot. Cap. 3.* Quantam à Sacerdote exigemus integritatem quantam religionem? considera

enim

enim quales manus hæc administrantes
 esse oporteat? qualem linguam quæ verba
 illa effundat? quâ deniq; re non purio-
 rem, sanctioremq; conveniat esse ani-
 mam, quæ tantum illum tamq; dignum
 Spiritum receperit? Per id tempus & An-
 geli Sacerdoti adstant, & Cœlestium Po-
 testatum vniversus ordo clamores exci-
 rat, & locus aktari vicinus, in illius hono-
 rem qui immolatur Angelorum Choris
 plenus est Sacrificium offerunt, quod
 cùm primò in Cruce oblātum est, sol ob-
 scuratus, monumēta aperta, scissæ petræ,
 terra mugit, aer obtenebratus, natura
 tota conturbata est. Sacrificium offe-
 runt extremæ obedientiæ, humilitatis,
 charitatis etiam inimicorum. An ipse am-
 bire opes, odisse quempiam, superbire,
 refragari possunt? Hostia est sine macula,
 immaculatos requirit. *Chrysost. hom. 3.*
in epist ad Eph. Regem non auderes oscu-
 lari si os tuum gravè oleret, & Regem
 cœlorum impudens oscularis, animâ tuâ
 vitis olente. In cæterorum administrati-
 one Sacramentorum Sacerdos canalis est

quem Sanguis Christi in alios descendit.

III. *Peccata Sacerdotum graviora.*

S. Isidor. *Peluf. lib. 2. epist. 121.* Non est idem iudicium peccare quod Sacerdotem: idque ex lege perspicue constat *Leuitic. 4.* Tantum enim ea id est lex, pro Sacerdote peccante Sacrificium offerri præcipit, quantum pro vniuersa plebe. Quod si par esset peccatum, idem utique sacrificium minime indixisset. Majus porro peccatum efficitur non ob naturam, sed ob perpetrantis dignitatem. Et *lib. 2. Epist. 208.* Consentaneum est, ut qui honore ac dignitate superiores sunt hi quoque si peccent, gravioribus suppliciis mulcentur. S. *Salust lib. 4. de gubern.* Ex hoc ipso, Sacerdotes deteriores sumus, si meliores non sumus qui meliores esse debemus. Criminosior enim culpa est, ubi honestior status. honoratior est persona peccantis, peccati quoque maior invidia. Atrocius sub sancti nominis professione peccamus ubi sub
limior

imior est prærogativa, major est culpa.

Item: Jam si Sacerdos est quoddam vas Deo sacrum, persona sacra, videtur quodvis peccatum aliquomodo de sacrilegio participare. *S. Bernardi hic est Sensus.* Nugæ in ore Sæcularis nugæ, in ore Sacerdotis blasphemix: consecrasti os tuum Evangelio, talibus aperire illicitum, assvescere sacrilegium.

Itaq; si ipsæ nugæ sunt sacrilegia, quid tandem erunt alia graviora peccata? Videat itaq; Sacerdos an se non poterit, si peccaverit verbis *S. Ambrosij serm. ad laps.* increpare. Sacrilegium est ubi vas Christo oblatum, dedicatum Domino, dementi temeritate polluitur: memineris quid sit factum, *Dan. 5. Balthasari.* Quid de te arbitraris pariter perdit ac perditor, qui vas rationabile consecratum Christo, sanctificatum Spiritui S. impiè temerasti, polluisti sacrilege? Melius fuerat omnino te natum non esse, quàm sic natum, ut te sibi gehenna proprium filium venderet.

IV. Obligantur ad Exemplaritatem.

Exemplares adeo debent esse Sacerdotes, ut S. Basil. *reg. 80. cap. 8.* dixerit. Simus tanquam lux in mundo, ut & ipsi puri simus ab omni vitio, & eos qui ad nos accedunt illuminemus ad agnitionem veritatis: S. Cypr. *de unit. Eccles.* quasi templum Dei conversemur, ut Deum in nobis constet habitare. S. Greg. *hom. 17 in Luc.* Debemus pensare quod à Domino Sanctis dicitur Apostolis, & per Apostolos nobis: Vos estis sal terræ. Si igitur sal sumus, condire mentes fidelium debemus; ut quisquis Sacerdoti jungitur, quasi è salis tactu, æternæ vitæ sapore condia-
tur.

In eos qui defunt exemplo, vel pravum exhibent sic Bern. *serm in synodo ad Pastores* invehitur. Defuisti partibus tuis? pars tibi erit cum hæreticis, pars cum Ecclesiæ tyrannis, & addit. Multi sunt Catholici prædicando, sed hæretici sunt operando. Quod hæretici faciebant per prava dogmata, hoc faciunt hodie plures per mala ex-

empla,

empla, seducunt scilicet populum & inducunt in errorem, tantò graviores sunt hæreticis quantò prævalent opera verbis. Et ingemiscit. Nolunt soli perire qui præire fidelibus debuerunt.

In idem recidit dolor S. Greg. hom. 17 in Euang. Nullum ab aliis majus præjudicium quàm a Sacerdotibus tolerat Deus, quando eos quos ad aliorum correctionem posuit, dare de se exempla pravitatis cernit.

V. Periculum imminet ne indignè ad Sacrificium accedant.

Iam vero quia Sacramentum Eucharistiæ non solum ut Laici percipiunt, sed etiam conficiunt, duplò majus habent vinculum, ut dignè accedant: ad quod si indignè accesserint plùs quam iudicium sibi manducabunt & bibent. S. Bona vent. apud S. Antonin: tom. 1. sess. 50. a. 2. c. 5. monet. Cave ne nimis tepidus, & inordinatus atq; inconsideratè accedas: quia indignè sumis, nisi accedas reverenter, circumspèctè, & consideratè, & vide ne propter

tumorem, aut vanam gloriā, aut consuetudinem; aut alicujus mundanæ complacentiæ, aut temporalis favoris, respectu accedas; sicut multi diebus istis abutuntur ad sui perditionem. *Et in Breuiloqu: p. 6. c. 9.* Qui tepidè & indevotè, & inconsideratè accedit, iudicium sibi manducat & bibit.

Quod verò officium sacrificantis attinet. *S. Chrysost: homil. 38. in Matth:* Quo non oportet esse puriorem, fruentem tali sacrificio? quo solari radio nō splendidiorē manum, carnem hanc dividentem? os quod igni spirituali repletur? linguam, quæ tremendo nimis sanguine rubescit?

Quid putatis si aliquis, non dico ob-scœna, sed profana in sanctuarium veteris legis intulisset quantoperè DEUM offenderet. Atqui teste eodem *Chrysost: homil: 30. in 2. Corin.* Os istud sacrificantis ipso quoque propitiatorio augustius, atque terribilius est.

Quid si aliquis vase quod sordibus impletum fuit, & paulo antè, nec satis repurgatum, vellet sacram Hostiam excipere?

quid

quid si manus sanguine manantes Domino pacis admoveere? Quis scit, an lugeat Samuel quòd unxerit Saulem? Quis scit, an non feratur sententia tanquam contra proditorem intingentem manum in paropside? uti hîc libet verbis S. Hieronymi ad sabinianum, licet paululum mutatis. Non times ne Christus de Hostia contra te clamet? ne puerpera Virgo te increpet? ne Mater Domini accuset?

Quid sit verò dignè ad hanc mensam accedere, innuit S. Bern. *serm. 3. in Psal. 90.* Quid est manducare ejus carnem & bibere ejus sanguinem, nisi communicare passionibus ejus, & eam conversationem imitari, quam gessit in carne? S. Chrysost. *homil. 24. in 1. Cor.* Qui ad hoc Corpus accedit, nihil ei cum terra commune esse debere. S. Cyrillus *Alex. lib. 2. Glaphyrorum in Exod.* Oportet eum qui semel communicavit Christo, quasi incitato, ardentiq̃ue animo, ad omnem virtutem contendere, & istam quæ in mundo est, abominabilem vo-

lupratem præterfugere. *S. August. serm. 1. de temp.* Mutet ergo vitam qui vult accipere vitam, nam si non commutet vitam, ad iudicium accipiet vitam.

Et hæc quidem de Laicis isti Patres sancti dixerunt: at verò de Sacerdotibus *B. Laurentius iustin. de discipl. & perfect. c. 9.* Alia Sacerdotum, alia cæterorum debet esse consideratio, & mentis dispositio: excellentior quippe gradus perfectiorem exigit præparationem. Unde *S. Bern. serm. de tripl. custodia*, dicit de se aliisque Sacerdotibus. Nobis ad immunditiam, minima quævis inobedientia (præcepti divini) sufficit: nec jam nævus est, sed gravis macula, si in actionibus nostris, vel minimorum residet negligentia inmandatorum.

Et unde hoc? Explicat *idem serm. 8. in Psal. Qui habitat.* Deo dicata membra, nullâ tibi temeritate usurpes, sciens quia pietati sanctificata, non absque gravi sacrilegio in usum vanitatis,
curio-

curiositatis, voluptatis, aut ejusmodi
sæcularis operis assamantur.

Unde *idem* lamentatur *de Conversione*
ad Clericos cap. 17. Nemo magis iram
meretur quàm inimicus simulans ami-
cum: id est, *Sacra persona posita in pec-*
catis. Væ Ministris infidelibus qui
nondum reconciliati, reconciliationis
alienæ negotia, quasi homines qui ju-
stitiam fecerint, apprehendunt. Væ
filiis iræ, qui se filios gerere profiten-
tur. Væ filiis iræ, qui pacificatorum
sibi usurpant gradus, & nomen non-
verentur. Væ filiis iræ, qui fideles se-
se Mediatores pacis, ut peccata populi
comedant, (*id est Beneficia à Benefacto-*
ribus pro peccatis erecta,) mentiuntur.
Væ qui ambulantes in carne, Deo pla-
cere non possunt; & placere velle
præsumunt.

Et *cap. 29.* Curritur passim ad sacros
Ordines, & reverenda quoque ipsis
Angelicis Spiritibus mysteria homines
apprehendunt, sine reverentia, sine
consideratione. Neque enim signum
regni

regni occupare coelestis, aut illius timent imperii gestare coronam, in quibus avaritia regnat, imperat ambitio, dominatur superbia, sedet iniquitas, luxuria etiam principatur. Ingrediuntur cum macula tabernaculum Dei viventis, inhabitant cum macula templum sanctum DEI polluentes, iudicium multiplex accepturi. Tales non modò non placant Deum, sed etiam irritant, dum videntur in cordibus suis, dicere: *Non requiret.* Irritant planè & infensum reddunt sibi, vereor ne & his, quibus illum propitium reddere debuerant. Esset sine dubio meliùs, salvari in humili gradu fidelis populi, quàm in Cleri sublimitate, & deterius vivere, & districtiùs judicari.

6. *Strictiùs judicabuntur.*

Districtiùs certè judicari: nam difficiliùs videntur misericordiam consequi. Idem sanctus Pater ad illud Isaiaë 26. *Misereamur impio &c. sermone 23. in Cantic.* Non misereamur, in terra, ait Propheta,

Sani

SUPER ECCLESIASTICOS. 39

Sanctorum iniqua gessit, & non videbit gloriam Domini, terra Sanctorum sunt Ecclesiastica beneficia.

In declamatione verò idem ait. Clericus qui partem habet in terra, non habebit in cœlo partem. Clericus si aliquid habuerit præter Dominum, pars ejus non erit Dominus v. g. Si aurum, si possessiones, si variam supellestem, cum istis pars ejus fieri non dignatur Dominus. *Et tandem.* Cùm cœperint resurgere homines, unusquisque in ordine suo, ubi putas ista generatio Clericorum locabitur? si ad milites fortè diverterint, exsufflabunt eos, qui minimè secum labores aut pericula tolerârint. Sic agricolæ. Sic negotiatores; & singuli quique ordines hominum, à suis eos similiter arcebunt finibus, utpotè qui in labore hominum non fuerint: quid igitur restat nisi ut quos omnis ordo repellit & accusat; eum fortiantur locum ubi nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.

7. Quia

7. *Quia etiam alienorum peccatorum rei.*

Rationem duri iudicii ex eodem S. Patre ibid. desumimus: ubi sic alloquitur Sacerdotem. Peccata populi comedis, ac si tua tibi non sufficere viderentur. Sollicitus esto tanquam rationem redditurus pro eis, gemitus fundere, dignos agere poenitentiae fructus, alioquin tibi ea noveris imputanda quae modò inter delicias comedis & parvipendis & dissimulas tanquam nihil atinentia tibi! O iudiciorum DEI abyssus multa! ô terribilis DEUS in consiliis super filios hominum! Venient, venient ante tribunal Christi, audietur populorum querela gravis, accusatio dura, quorum vixere stipendiis, nec diluere peccata, quibus facti sunt Duces cæci, fraudulentii mediatores. Quid tibi insipiens? &c. Similia dixit sanctus Gregor. 17. in Evangel.

8. *Non est qui pro eis oret.*

Sed non minùs est grave quod idem

S. Greg.

SUPER ECCLESIASTICOS. 41

S. Greg. l. 2. in c. 1. Reg. c. 3. scripsit. Cum sacerdos in culpam labitur, superior persona non est cuius precibus expietur. Si sal' evanuerit in quo salietur? Quis orabit pro eo? Quo profectò culpe magnitudo monstratur: quia plerique eorum (adverte quid dicat) à Domino in impenitentis cordis caliginem projiciuntur, & nullà hominis adhortatione resipiscunt: quare aptè subiungitur de Filiis Heli. Non auclierunt vocem Patris sui, quia voluit eos Dominus occidere.

In idem tendunt quæ alicubi dixit Hieronymus. Si peccaverit populus orabit pro eo Monachus; si autem Monachus lapsus fuerit, orabit pro eo sacerdos: quod si & Sacerdos peccaverit, quis orabit pro eo?

¶ Quia Sacerdotes malæ vitæ sunt
specialiter maledicti à Deo.

Rem hanc ipsius DEI verbis dabo quæ ex lib. 1. Revel. S. Brigit. cap. 47. desumo ubi loquitur de sacerdotibus
pecca-

peccatoribus. Ecce tales sacerdotes non sunt mei sacerdotes, sed viri proditores. Ipsi enim & me vendunt quasi Judas & produnt. Ego conspicio Paganos & Iudeos, sed nullos video iis deteriores, quia ipsi sacerdotes sunt in eodem peccato quo cecidit lucifer. Nunc etiam dico tibi iudicium eorum & cui sunt similes. Horum iudicium est maledictio: Sicut maledixit David eis, qui non obedierunt. Sic ego qui melior sum quam David, maledico eis. Maledictum sit ergo omne quod de terra utilitatem suam receperint. Maledictus sit cibus & potus eorum, qui intrat in os eorum qui pavit corpus in cibum vermium & animam ad infernum. Maledictum sit corpus eorum, quod resurget in infernum sine fine arsurum. Maledicti sint anni eorum quibus vixerunt inutiliter. Maledicta sit hora quæ incipit eis in inferno & nunquam finietur. Maledicti sint oculi eorum quibus vident lumē coeli, maledictæ sint aures eorum quibus audiebant verba mea

mea & non curabant. Maledictus sit gustus eorum, quo gustaverunt dona mea. Maledictus sit tactus eorum, quo tractaverunt me. Maledictus sit odoratus eorum, quo odoraverunt delectabilia, & me neglexerunt delectabiliorem super omnia.

Sed quæritur, quomodo maledicuntur? unique. Maledictus erit visus eorum, quia non videbunt visionem Dei in me, sed tenebras & pœnas inferni. Maledictæ sunt aures eorum, quia non audient verba mea, sed clamorem & horrorem. Maledictus est gustus eorum, quia non gustabunt de bonis meis æternum gaudium, sed amaritudinem æternam. Maledictus est tactus eorum, quia non tractabunt me, sed ignem perpetuum. Maledictus est odoratus eorum, quia non odorabunt odorem illum suavisimum in regno meo excedentem omnia aromata, sed foetorem in inferno habebunt amariorem felle, & pejorem sulfure. Maledicti sunt à cœlo & terra, & ab omnibus crea-

creaturis insensatis, quia ipsi obediunt Deo, & laudant, & isti spreverunt. Propterea juro in veritate mea, quia sum veritas, quod si sic moriuntur & in tali dispositione quâ nunc constituti sunt, nunquam charitas mea, nec virtus concludet eos in se, sed sine fine damnabuntur.

Et capite sequenti postquam Sacerdotes malos comparavit Sacerdotibus Beelzebub subjungit. Sed quid dictum est Moyse? Interfice eos. Sic nunc venient verba mea quæ occident eos, alios ad corpus & animam per æternam damnationem, alios ad vitam ut convertantur & vivant, alios ad celerem mortem, quia ipsi sacerdotes sunt. mihi omnino odiosi. *Et post pauca:*

Ideo juro in Deitate mea & humanitate Angelis omnibus audientibus, quod frangam ostium quod clauserunt super voluntatem meam, & ipsa complebitur, & eorum voluntas annihilabitur, & claudetur sine fine in poena. Propterea sicut antiquitus dictum est:

Incipit

SUPER ECCLESIASTICOS. 45

Incipiam iudicium meum in clero, & ab altari meo.

Sed redeamus ad maledictiones mali sacerdotis etiam in hac vita, ita enim *lib. 6. Revel. cap. 9.* Christus D. loquitur. Cùm accedit ille Presbyter ad altare meum, adstant ad latera ejus dæmones cujus & animam inhabitant quia ipsa est mortua à me. Cùm imponit sibi superhumerales, dæmones obumbrant animam ejus, ut non cogitet & non intelligat, quàm terribile est accedere ad altare meum, & quàm mundus esse deberet qui mihi mundissimo adstare debet. Cùm inducit se albâ, duritiâ cordis & indevotione inducitur, quia cogitat peccatum suum non esse grave, supplicium æternum futurum non magnum. Cùm sibi imponit stolam, Diabolus grave jugum imponit collo ejus, ita quod delectat eum peccati dulcedo, & sic operat animam ejus quod non finit eum ingemiscere, vel considerare peccatum suum. Cùm imponit sibi manipulum, omnia opera ad Deum fiunt

unt sibi gravia & onerosa, & erubescibilia, terrena autem levia. Cum autem cingit se cingulo, tunc ligatur voluntas ejus cum diabolo, ita quod velit & proponit morari in peccato, & tunc dissolvitur charitas mea cum eo, quia voluntas ejus est ad omne illud quod diabolus ei inspirat in mentem nisi refrænaretur occulto judicio meo. Cum induit se casulam tunc perfidiâ indicit eum diabolus. Quando autem legit Confiteor, dæmones respondent. Mentitus es, nos sumus testes quod confessio ejus similis est Iudæ, quia dicit aliud ore, aliud habet in corde. Cum accedit ad altare, tunc Ego avertō faciem meam ab eo. De quocunque autem legit Missam, sive de Matre mea, sive de Sanctis, sic mihi carum est, ac si meretrix menstruum suum in vase positum offerret alicui Nobili ad bibendum. Aut si aliquis diceret inimico suo, cave tibi, ego quæro damnum tuum. Quando verò consecrat corpus meum & dicit: Hoc est corpus meum, tunc fugi-

unt

unt dæmones ab eo, & corpus ejus remanet quasi truncus, quia anima ejus mortua est ante oculos meos. Cum autem corpus meum applicat ad os suum ex præsumptione illa, omnis turba dæmonum revertitur ad eum, quia charitatem nullam ad me habet, ipse stercus mundi habet in ore, in corde autem sunt vermes scaturientes. Pascet illum Aquila illa abominabilis, cujus consuetudo est pullis suis post satietatem aliquo tempore subtrahere necessaria, ita quod macies ex fame proveniens omni tempore apparet in eis: Sic diabolus delectatione suâ ad tempus pascet eum ut postea famem gaudii sentiat, & durabit sine fine in eo. Verum tamen cum virit, misericordia mea aperta est ei, si convertatur.

Neque illa Dei severitas nimia est. Quia ut ipse dicit *lib. 4. cap. 134.* Sacerdotes præ omnibus Angelis & hominibus elegi, & super omnes honoravi: ipsi autem præ omnibus Iudæis & Gentilibus, & præ omnibus dæmonibus me magis provocant.

CA-

GRAVE JUGUM SUPER
PRÆLATOS IN ECCLESIA.I. *Quia difficulter saluantur.*

TErribile est effatum Prælati in Ecclesia s. *Chrysost. b. 34. in epist. ad Hebr.* Miror si potest salvari aliquis Rectorum Ecclesiæ.

Idipsum repetit simulque dicto causam adjicit *hom. 3. in Acta*, idque cum quanta affirmatione! Non temerè dico, sed ut affectus sum ac sentio. Non arbitror inter sacerdotes multos esse qui salvi fiant; sed multò plures qui pereant. Quod alii peccant, sacerdoti imputatur, & *infert in Luc. 2.* Quis est qui desiderat Prælationem, nisi qui non timet iudicium Dei!

Hinc tantoperè Sancti viri istas dignitates & fugiebant & censebant fugiendas. Scribitur in *Schola SS. Patrum fol. 174.* Fuit sermo factus coram B. Iordane Ordin. Prædic. de quodam Patre viro

Su P
viro
quod
at vir
retro
dra v
Et
plurib
quor
tantis
venie
runt

II.

Qu
dinen
dato
in s
fanta
fuern
cerin
do?
ille s
juxta

SUPER PRÆL. IN ECCLESIA. 49

PER A. viro probo, ac virtutibus prædito, quòd Antistes jure optimo fieri debeat: at vir Dei respondit. Mallem eum feretro mortuum sociare, quàm in cathedra videre Antistitem sedentem.

Et quid ita? plura illis commissa, de pluribus reddenda: tot animas habent, quot oves. S. Gregor. I. p. past. c. 5. Ex tantis procul dubiò rei sunt, quantis, venientes in publicum prodesse potuerunt; nec profuerunt.

II. Magnâ solitudine subditos curare debent.

Quantum verò amorem & solitudinem debeant subditis, patet ex mandato Dei ad Moysen Num. II. Porta eos in sinu tuo, sicut portare solet Nutrix infantulum, & defer in terram. Quid si fuerint discoli? porta. Quid si affecerint contumeliosi? porta. Quomodo? Sicut nutrix infantulum: ita ut non ille se, tibi, sed tu illi debeas te aptare juxta 1. Thessal. 2. Facti sumus, parvuli in
C medio

medio vestrum, tanquam si nutrix foveat filios suos, non alienos.

3. *Quia hæc cura eget magnâ patientiâ.*

Hanc curam explicat & in S. Moyse ostendit S. Ambr. lib. 2. de offic. cap. 7. Quantas Moyses à populo Dei illatas absorbebat contumelias: & cùm Dominus in insolentes vindicare vellet, se tamen pro populo offerebat frequenter, ut indignationi divinæ plebem subduceret. Quàm miti sermone post injurias appellabat populum, solabatur in laboribus, deliniebat oraculis, fovebat operibus, & quamvis cum Deo constanter loqueretur, homines tamen humili & grata appellatione affari solebat. D. scite (*alloquitur Prælatos S. Bernar. sermone 22. in Cant.*) subditorum Matres vos esse debere non Dominos.

Sed ad Moysem redeamus, de illo S. Hieronym. epist. ad Theophilum adv. error. lapidabitur à populo, & pro lapidantibus orabat. Cautam, quare

SUPER PRÆL. IN ECCLESIA. 51

re Prælati debeant tam duram sollicitudinem subditis, reddit S. Chrysost. in epist. ad Galat. Non enim propterea te Deus illis præfecit, ut majus acquiras obsequium ac famulatum, sed ut neglectis rebus tuis, quidquid illorum est, ritè dispensetur ac ædificetur.

4. Magnâ charitate.

B. Laurent. Justin. de instit. & regim. Prælat. cap. 4. Prudentis Patrisfamilias, (ita eo loci vocat Prælatum) hoc semper est proprium: uniuscujusque subditi curam gerere, singulorumque necessitatibus providere, nullum spernere, nulli commoda opportuna subtrahere, quin potius omnes corporali pabulo alere, universos salutare doctrinâ imbueri, cunctosque juxta singulorum necessitatem ac qualitatem, ut Filios, charitatis brachiis adstrictos tenere.

Ex quibus idem deducit potissimum Prælatos malos afflicturam illam horribilem sententiam. *Ite maledicti in ignem æternum, esurivi enim & non dedistis mihi, &c.*

GRAVE IUGUM
V. Magnâ sanctitate.

Idem B. Laurent: *ibid. cap. 16.* Quamobrem Pastores animarum tanquam cæteris perfectiores, ne dum impudici amoris opera, verum etiam inordinatæ affectionis motus de cordis sui debent refecare habitaculo, ut impollutum sit & sanctum, dignumque ad suscipiendum Dei verbum, quoties in istud eidem reclinare libuerit.

S. Gregor. *lib. 1. epist. 24.* Omni curâ vigilandum est, ut Rector Ecclesiæ cognitione sit mundus, operatione præcipuus, discretus in silentio, utilis in verbo, singulis compassione proximus, præ cunctis contemplatione suspensus, bene agentibus per humilitatem socius, contra delinquentium vitia per zelum erectus &c.

VI. Magnâ Scientiâ.

Sed & scientiâ Prælatis opus. Ita idem Greg. in *Pastor p. 1.* hos duos textus combinat, *Isaiæ 56. ipsi Pastores ignoraverunt*

SUPER PRÆL. IN ECCLESIA. 51

runt intelligentiam. Et 1. Cor. 14. *Si autem quis ignorat ignorabitur*. Tanta verò scientia debet esse, ut alii eam ex ore Prælati requirant, ut dicitur apud Prophetam. Debent enim quemvis verbo suo ad bonum ducere Malach. 2. *Sacerdos enim Angelus est Domini exercituum, id est Nuncius* qui debet ejus voluntatem scire à quo mittitur & illam denunciare, ille enim dicitur Isai 58. *Clama ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam, annuncia populo meo peccata eorum*. Inde Sacerdos ingrediens Sanctuarium in lege veteri ambiebatur tintinabulis, hoc est ut S. Greg. lib. 1. *regestr. epist. 24.* exponit. Ut voces prædicationis habeat Sacerdos namque ingrediens vel egrediens moritur, si de eo fonitus non audiarur hoc verò non potest esse absque magna sui mortificatione. 1. Cor. 9. *Castigo corpus meum & in servitutem redigo, ne forte dum aliis prædica verim, ipse reprobus efficiar*. Et tamen jam fuit in tertio coelo, & ut Tyrinus docet, jam viginti & tres annos laborum explevit, in senioque

profecit. Ad quod *S. Aug. serm. de verbis Apostoli*. Quid faciat Agnus quando Aries tremit?

Oportet enim in hoc munere ita ad omnia paratum esse sicut fecit *S. Cbrystostomus epist. 12. ad Cyriac.* Si Imperatrix ferrâ me dissecare vult, dissecet, Itaiam pro exemplo habeo. Si me in mare præcipitem dare vult; Jonam in memoriam redigo. Si in fornacem conjicere, tres habeo pueros eodem supplicio affectos. Si feris objicere, Daniele mihi propono. Si lapidibus me vult obruere, Stephanum habeo Protomartyrem. Si caput meum accipere, accipiat, Joannem habeo.

Sed exclamat *Gregor. hom. 17. in Evang.* Ecce mundus Sacerdotibus plenus est, sed tamen rarus invenitur operator, quia officium quidem Sacerdotis suscipimus, sed opus officii non implemus. *Et rursum.* Ecce in Majestate terribili inter Angelorum atque Archangelorum choros Judex videbitur. In illo tanto examine electorum omnium ac repro-

SUPER PRÆL. IN ECCLESIA. 53

reproborum multitudo deducetur, & unusquisque quid sit operatus ostendetur. Ibi Petrus cum Judæa conversa quam post se traxit apparebit: ibi Paulus conversum ut ita dixerim mundum ducens. Ibi Andreas post se Achaiam, ibi Johannes Asiam, Thomas Indiam, in conspectum sui Judicis conversam ducet. Ibi omnes Dominici gregis Arietes cum animarum lucris apparebunt. Cum igitur tot Pastores cum gregibus suis ante æterni Pastoris oculos venerint, nos miseri quid dicturi sumus!

VII. Magnâ lenitate.

Audiamus *S. Chrysostomum de lenitate* hom. 3. ad pop. Vis Fratrem corrigere? lacrymare, ora Deum ex corde, apprehensum admone, consule, exhortare, demonstra charitatem erga peccatorem, persuade ipsi quod consulens & curans, non pervulgare volens, peccati ipsum commonefacis: comprehende pedes, osculare, ne erubescas, si modò verè

mederi velis. Hæc & Medici faciunt, sæpius difficiles ægrotos habentes, deosculantes, rogantes, persuadent salutarem sumere medicinam.

VIII. Magno labore.

Idem hom. 29. in Epist. ad Rom. Perpendamus ovium Pastores illos, qui in regione Cappadocum sunt, qualia & quanta pro pecorum suorum studiis patiantur. Illi sæpè numero universum triduum nivibus obruti perseverant. Dicuntur autem & qui in Lydia, non minora mala ferre, dum integros menses difficilem illam solitudinem, pessimarumque bestiarum plenam, vagando circumeunt. Si tantum erga pecora diligentia impendunt pastores illi, quam quæso excusationem habebimus, quibus rationales animæ concreditæ sunt? &c. An ignoras gregis hujus dignitatem? an illius gratiâ Dominus tuus innumera non fecit? an non postremo & sanguinem suum fudit? tu verò requiem quæris?

De

SUPER PRÆL. IN ECCLESIA. 55

De Pharifæis scriptum est Matth. 23. Quod *circuirent mare & aridam ut unum facerent profelytum.* Ita illi laborabant. Scriptum est rursus. *Nisi iustitia vestra abundaverit plùs quàm Seribarum & Pharisæorum, non intrabitis in regnum coelorum.* Exclamat Greg. lib. 2. *regeſt. indict. 10. epist. 39.* Quid nos ò Pastores agimus, qui & mercedem consequimur, non ut olim Pharifæi, qui cum suo profelyto in gehennam abibant, & tamen operarii nequaquam sumus.

IX. Magná exemplaritate.

S. Bern. serm. de tribus Ordin. Eccles. Qui docet & non facit, talis occasio plurima damnatio Prælati, plurima perditio subditorum est. Unde *idem in Cant. ser. 10.* Qui animas susceperunt regere, quod sine miserabili gemitu dicendum non est: Christi opprobria, sputa, flagella, clavos, lanceam, crucem, & mortem: hæc omnia in fornace avaritiæ conflant, & profligant in acquisitionem turpis questûs: & pretium uni-

veritus, suis marisapius includere festinauit. Hoc finè à Iuda Iscariotis differentes, quod ille horum omne emolumentum denariorum numero compensavit, isti voraciori ing'avie lucrorum infinitas exigant pecuniis, animarum nec reputatur calus, nec salus.

Et quod est horribilius *serm. 23. in Cant. addit.* Pauci qui utiliter, pauciores qui & humiliter præstent, cernitur hic Deus iusto sed occulto iudicio suo reprobos nec diluens maia, nec acceptans bona, insuper & corda indurans, ne fortè doleant, & convertantur, & resipiscant & sanet eos; & hoc non absque certa & æterna ratione, quod tantò formidolosius constat esse, quantò immobilius fixum extat in æternitate.

Hoc finè expenso subicit *serm. 30.* Minor audaciam plurimorum, quos videmus de suis vineis, id est de subditis, non colligere nisi spinas & tribulos, id est opes, vineis tamen Dominicis etiam se ingerere non vereri. Fures sunt & latro-

SUF

latro-

e ser-

parite-

T

priam

in di-

qui a-

fomi-

X

V

super-

sensu-

Magn-

latis

rum

pecc-

subd-

re:

fici-

ver-

si au-

bit

alte-

latrones non custodes, neque cultores
& *serm. 77.* diligunt munera nec possunt
pariter diligere Christum.

Talibus eveniet quod scripsit S. Cy-
prius *lib. de fing. Cleric.* Non inveniet
in die iudicii ullum omnino solatium,
qui alienigenis & Fratribus peccandi
fomitent ministrarunt.

X. Etiam pro aliis punientur.

Vehementer enim subditi malâ vitâ
superiorum scandalizantur, & in hoc
sensu fortassè dixit *lib. 2. in 1. Reg. cap.*
Magnus Gregorius. Magnus nobis Præ-
latis timor incutitur, quia Heli filio-
rum culpâ damnatur, cuius propria
peccata nulla referuntur: nam bonis
subditis ad salutem sufficit benè vive-
re: Prælatis verè propria vita non suf-
ficit. *idem ibid* Scriptum est, si pecca-
verit vir in virum, placari ei Deus potest,
si autem in Deum peccaverit, quis ora-
bit pro eo? Quicumque aut tuum, aut
alterius fidelis animam ad peccandum

Pertrahit, in Deum peccare convincitur, quia ei sua propria auferre nititur.

XI. Ratio illis talentorum incumbit.

Sed non solum pro culpis, verum etiam pro talentis malè administratis puniuntur. Nam *idem S. Doctor eodem loci*. Pastorum culpæ subtiliùs judicantur, & non solum peccata eis poenam ultionis aggravant, verum etiam munera concessa, & singula ad tormentum veniunt, quæ malè fuisse servata comprobantur.

Unde *B. Laur: Iustin, de Christi agone cap. 26*. Audiant qui inconsultè regunt, quid de ipsis divinus sermo Sap. 9. contineat. *iudicium, inquit, fiet durissimum iis qui presunt.*

XII. Debent esse à Deo vocati ad suum munus.

Tam si ad hoc munus à Deo non sunt electi, damnationi sunt obnoxii. Ex *S. Greg. eodem loci* patet. *Oseæ 8. Ipsi regnaverunt*

SUPER PRÆL. IN ECCLESIA. 59

gnaverunt & non ex me, Principes exist-
runt & ego ignoravi. Ex se namque &
non ex electione supremæ dignitatis re-
gnant, qui ad gloriam Ecclesiastici cul-
minis non vocantur divinitus, sed per
cupiditatem deducuntur. Quos pro-
fectò Dominus ignorat, quia eos per
internæ æquitatis judicium reprobat.
Et paulo post. Qui ad Sacerdotium in-
dignus accesserit, vel in eo indignè vi-
xerit, condemnatur. Certè indignè
accedet qui non vocatus.

Quem ergo Deus vocavit? Respon-
det idem S. Doctor. Illum Deus ad suum
ministerium Sacerdotem deligit, qui ju-
xta cor ejus & animam facit. 1. Reg. 2.
Suscitabo mihi Sacerdotem fidelem juxta cor
meum & animam meam. Sed quis est
juxta cor & animam? Cordis & ani-
mæ illud præceptum est. Ioan. 5. Dili-
gite invicem sicut dilexi vos. Lucæ 6. Di-
ligite inimicos. Quæ vultis faciant vobis
homines, facite illis. Hæc & ejusmodi
cordis & animæ præcepta sunt. Sacer-
dos ergo fidelis per hoc indicium nosci-
tur,

tur, si videlicet juxta cor & animam ejus operatur.

Sed aliquando improbus à Deo assumitur Prælati, ut qui ei succedit, dum horret vitam Antecessoris, sectetur sanctitatem. Docet id prædictus S. Pater lib. 4. in 1. Reg. cap. 8. Fortasse idcirco reprobus Saul eligitur, ut electus ejus successor Rex David in eo cognosceret, quid cavere debuisset. Sic nimirum & de illa Angelorum Curia legimus, quia de Apostata Angelo Job. 40. dicitur. *Ipse est principium visarum Domini.* Sed qui ante omnia conditus est, per superbiam cecidit, & in ejus ruina sancti Angeli didicerunt, quâ virtute stare potuissent.

Signum etiam hoc vocatorum à Deo ponit lib. 4. in 1. Reg. c. 5. Qui à Domino ad regendum alios ordinantur, spiritualia charismatum dona, quibus eis prodesse possunt accipiunt: & eis, quos ordine præcedunt, meritis etiam superiores sunt.

Aliud

SUPER PRÆL. IN ECCLESIA. 61

Aliud etiam signum divinæ vocatio-
nis ibidem ponit. Signum suæ uaction-
is electi cognoscere possunt (quâ eos
ungit vocando Spiritus S.) quia nimi-
rum tunc à Deo ad S. Ecclesiæ culmen
perducuntur, cum per verba & exem-
pia idonei sunt ad salutem alienam, &
per quietem studiosi ad suam. Quales
certe nec sunt pueri, nec pseudo politi-
ci, nec idiotæ.

XIII Caveant ne aliquem scandalizent.

S. Græg. Past. p. 3. c. 1. Scire Prælati de-
bent, quia si perversa unquam perpe-
trant, tot moribus digni sunt, quot ad
subditos suos perditionis exempla trans-
mittunt. Undè necesse est ut tantò se
cautiùs à culpa custodiant, quantò per
prava quæ faciunt, non soli moriun-
tur. His dicitur Prov. 6. Fili mi si
sponderis pro amico tuo, defixisti apud
extraneum manum tuam, & illaqueatus es
verbis oris tui, & captus propriis sermonibus.
Spondere namque pro amico, est alie-
nam

nam animam in periculo suæ conversationis recipere, verbo oris sui illaqueatus, quia dum commissis sibi cogitur bona dicere, ipsum prius necesse est quæ dixerit custodire.

Sed idem lamentatur *hom 17. in Evang.* Nullum puto ab aliis quàm à Sacerdotibus majus præjudicium tolerat Deus, quando eos quos ad aliorum correctionem posuit, dare de se exempla pravitatis cernit, &c. Ingrediuntur tamen electi, Sacerdotum manibus expiati, cœlestem Patriam, & Sacerdotes ipsi per vitam reprobantur, ad inferni supplicia festinant.

Quid ad hæc illi gregis Pastores quos *Tertullianus* olim amarissimè risit *lib. ad ver. Iudeos c. 2.* Infantes in prælium (spirituale) erumpunt, credo ad solem viri prius, dehinc pannis armati, & butyro stipendiati, qui neque norint lanciare, neque lancinare.

Sed & *s. Bern. epist. 42.* Scholares pueri & impuberes, adolescentuli ob sanguinis dignitatem promoventur ad
Eccle-

SUPER PRÆL. IN ECCLESIA. 63

Ecclesiasticas dignitates, & de sub ferula transferuntur ad principandum Presbyteris, lætiores interim quòd virgas evaserint, quàm quòd meruerint principatum.

Claudamus hoc caput Sententiâ Magni Doctoris *S. Aug. ad Valerium Episc. epist. 147.* Antè omnia peto, ut cogitet religiosa prudentia tua, nihil esse in hac vita, & maximè hoc tempore, facilius & lætius, & hominibus acceptabilius, Episcopi aut Presbyteri, aut Diaconi officio, si perfunctoriè atque adulatoriè res agatur: Sed nihil apud Deum, & miserius, & tristius, & damnabilius.

Concludo verbis *S. Hieron. lib. 1. in Matth. c. 5.* Sal appellantur Apostoli & Doctores, quia per illos universum hominum conditur genus. Quòd si sal evanuerit; in quo salietur? Si Doctor erraverit, à quo alio Doctore emendabitur? Ad nihilum valet ultra, nisi ut mittatur foras & conculcetur ab hominibus. Caveant ergo Doctores & Episcopi, & videant, potentes potenter

GRAVE IUGUM
tormenta sustinere, nihilque esse reme-
dii, sed majorum ruinam ad tartarum
ducere.

CAPUT IV.
GRAVE JUGUM SUPER
OMNES SERVOS DEI.

*I. Ignorantia statûs nostri in su-
pernaturalibus,*

Nescimus an actus virtutum natura-
les an verò supernaturales elicia-
mus: quodsi naturales? per illos vi-
tam æternam non meremur. Nesci-
mus an in gratia Dei, an vivamus in o-
dio: ac proinde an opera nostra place-
ant. Nescimus perseveraturos nos in
bono, & cum simus obnoxii semper
peccato, omnia quæ longo acquisivi-
mus labore in momento amittere possu-
mus, neque in æternum reparare.

II. Persecutio virtutem sequitur.

Omnes qui piè volunt vivere in
Christi-

Christo persecutionem patientur, & hoc
semper. *S. Leo serm. 9. in Quadrag.* Nun-
quam deest tribulatio persecutionis, si
nunquam desit observantia pietatis.

Iam vero quàm facilè à tribulatione
vinci, ac virtutis moveri statione? Con-
citatur verò tribulationes internas, ac sæ-
pè externas hostis noster, quem provo-
camus dum viam ingredimur virtutis, il-
le autem virib9, vafricie, victoriis valen-
tissimus, & tam certò nobis imminens
ut monuerit Sacra Scriptura. *Eccl. 2. Fi-
li accedens ad servitutem Dei, sta in timore
& prepara animam tuam ad tentationem.*

Et *S. Aug. in Psal. 141.* Scito quòd in
medio laqueorum pertransis. Quid
est in medio laqueorum? in via Chri-
sti, & hinc laquei, & hinc laquei, la-
quei à dextris, laquei à sinistris,

Ita sumus constituti, quomodo si cir-
cumeat nos leo quærens quem devo-
ret: quomodo si hostis ut jugulet quem
nos tamen minimè videamus. Et
quidem si per tentationes & adversa
non evadimus meliores, periculum est
ne

ne simus sine Deo, uti advertit S. *Aug.* in *Psal.* 21. In quibus habitat Deus, utique in tribulatione meliores fiunt, tanquam aurum probati.

Ulcus se se tangi non sinit, caro sana manum sustinet, bonus stomachus cibos etiam duriores vertit in alimentum, malus optimos corrumpit. S. *Greg. prefat. in moral. cap. 2.* Sicut unguenta commota laticis redolent, & aromata cum incenduntur fragrantiam suam expandunt: ita viri sancti qui virginitatibus redolent, in tribulatione innotescunt.

Imò si tribulatio nobis non prodest teste S. *Greg. Nysseno* à sæculo nondum exoluti sumus. *Orat. 8. de beatitud.* Ubivivus fermo & efficax penetraverit in eum, qui verè fidem suscepit, tunc damno rerum terrenarum non tristatur sed lucro cœlestium lætatur: propterea omne genus suppliciorum, tanquam subsidium & auxilium propositi gaudi haud cunctanter excipit & admittit ignem tanquam materiæ purificatorium

SUPER OMNES SERVOS DEI. 67

gladium tanquam direptorem
conjunctionis, quâ mens cum inateria-
bus & carnalibus coaluit, omnes la-
tores & dolores, quicunque excogita-
possunt, tanquam medicamentum
oxio voluptatis veneno adversans cu-
idè atque parato animo suscipit. Quia
S. Chrysost. hom. 25. in Genesim. Amor
Deum gravitatem molestiarum im-
minuit, neque sentire sinit dum nos
invaserint.

Hinc servi Dei metuunt ne non a-
ment Dominum quando tribulationum
se horrorem persentiscunt: dum non
judicant practicè, quod pati sit bonum,
& valde magnum bonum. S. Diadochus
ap. 91. Qui voluntate quâdam insatia-
bili diligit Deum: tamen si infinitis con-
umeliis & incommodis ab alio afficia-
tur, tamen non irascitur ei, sed potius
cum eo qui contumelias & damna in-
tulit, manet copulatus. Talis verè a-
mat Deum: at verò qui non diligit, ma-
net in morte.

Audiamus quàm S. Chrysostomo Orat.

8. in epist. ad Ephes. placeant tribulatione
 Vincitum esse propter Christum est præ
 clarius quàm esse Apostolum, quàm esse
 Evangelistam; quàm habitare coelo:
 fortassè præclarius est quàm sedere
 dextris, est magnificentius quàm sede
 re super duodecim sedes, quàm collo
 carum Angelis, quàm unum esse e
 Potestatibus quæ sunt circa caros au
 circa thronos.

Audiamus & S. Iohannem Climacum quàm
 necessarias iudicet afflictiones gr. 4.
 qui ad placidam animi quietem, & ad
 Deum currit, omni-die quo maledicti
 non sustinet, ingens detrimentum se sus
 tinuisse arbitretur.

III. Ob parvorum neglectum sepe veniunt ad interitum.

Parva sæpè malâ graves traxerunt se
 cum ruinas, & veniales culpæ, leta
 lium permissione sunt puniæ. S. Amb.
 in Psal. 1. Ut in stipulam ignis insiliens
 inhæret ac permanet, donec omne quod
 corripuit absorbeat, ita vel exigua scin

tilla

SUPER OMNES SERVOS DEI. 69

illa peccati. *S. isidorus Hispalensis lib. de summo bono cap. 1.* Diabolus, est serpens ubricus, cujus si capiti, id est primæ suggestioni non resistitur, totus in intima cordis, dum non sentitur illabatur. *S. Hieron. epist. 34.* Et Sancti corruunt, si fuerint negligentes. Quare? quia *maledictus qui facit opus, Dei negliger.*

At verò ab eo Deus omnia sua tollit quem maledicto subiectum videt. Opera verò nostra bona sunt verè res Dei. Sic enim habet *S. Ambr. lib. 1. de Cain. & Abel. cap. 10.* Quicquid sanctum cogitaveris hoc Dei munus est, Dei inspiratio est, Dei gratia.

Præterea illud viris Deum timentibus occurre debet, quod inculcat *Nazianz. Orat. de fuso.* Illud velim non ignores, rugam tibi turpiorem esse, quam maxima vulnera iis, qui in sæculo vivunt: nec enim tam notabilem ac conspicuam in sordidis, quam in puris unius coloris vestibis labes aliqua fæditatem habet, & cui plùs datum, plùs ab eo requiritur. Quò plura in servum suum contu-

contulit Deus, eò magis offensa illi displicet. Aliquo suo modico nævo, modico vitio, grande scandalum sæcularibus vir facit in opinione virtutis constitutus: & quod in ore sæcularis velut nugæ habetur, ex ore illius si processerit, velut blasphemia notatur.

Adde quod dixit *Salvianus lib. 3. de provid.* Voluit Salvator ut quàm est pura pupilla, sit Christiani vita. Parva sæpè credimus quæ non parùm infirmiores afficiunt, parva quæ non parùm Deo displicent, quæ Spiritum Sanctum à nobis avertunt. *S. Bernar. serm. 3. de Ascens. Domini.* Ipsi Apostoli Spiritu S. repleti nequiverant, quia carni Dominicæ etsi Sanctæ inhærebant. Quàm parvum hoc vitium, si vitium! quàm exilis imperfectio aliquo affectu non purè supernaturali, & si honestissimo, fuisse occupatum? & tamen hæc macula Spiritum Sanctum, tam necessarium non uni alicui personæ, sed totius mundi conversioni, Christi glorificationi, inhibebatur.

S. Petrus ut docet *S. Tha. 2. secunde q. 4.*

SUPER OMNES SERVOS DEI. 71

illi dicitur à 2. ad 2. ex quodam pietatis affectu in Christum, volebat passionem impedire, & dixit. *Absit à te Domine, non erit hoc.* Et statim audivit. *Vade post me Satana, quia non sapis ea quæ Dei sunt, sed ea quæ hominum.* Ita idem Petrus non admittebat lavari sibi pedes & dictum est illi: *Si non laveris te, non habebis partem mecum.*

Affectum autem ejusmodi inter carnalem & cœdum, & spirituales, notat esse medium *B. Laur. lustin. fascic. amor. c. 3.* dicitque eum esse, qui se pariter cum dilecto Deo diligit; & non solum Deum sed & delectationem propriam, diligendo Deum diligit, & non nisi cum difficultate carentiam ejus quem diligit, patitur. Et talis fortassè non in paucis Dei servis reperitur.

IV. Et tamen parvis lapsibus sumus obnoxii.

Et verum hoc est quod *S. Diadochus cap. 77.* docet. Paucissimorum est, lapsus suos perfectè cognoscere. Et *S. Gregor.*

gor. in Psal. Penit. Sancti viri licet jam magnâ charitate luceant, aliquas tamen peccati nebulas, veluti quasdam noctis reliquias nolentes trahunt. S. Isid. Hispal. lib. 2. sent. c. 18. Quamvis in hoc sæculo magnâ justitiæ quisque claritate resplendeat, nunquam tamen a purum peccatorum sordibus caret.

Imò cum detractio sit ex suo genere grave ac mortiferum crimen juxta S. Tho. tamen juxta eundem 2. 2^æ q. 73. 2. ad 2. Paucos esse vel nullos, qui non sint detractiois dicendis obnoxii. S. Chrysost. lib. 1. de compunct. cordis. A vitio temerarii iudicii, neque sæculi homines, neque Monachorum ullum facile invenies liberum.

*V. Sæpe nec puras habent, nec
veras virtutes.*

S. Bern. 72. in Cant. In tempore & corpore isto, nulla nostra virtus ad purum ita defæcata erit, nulla ita suavis & mera, ut Sponso Christo habilis sit a potandum. Et nimirum, si ipsæ quæ

que iustitiæ nostræ, omnes ad lumen
veritatis inspectæ, velut pannus men-
struatæ inveniantur, iniustitiæ deinceps
quales reputabuntur? Si lumen quod
in nobis est, tenebræ sunt, ipsæ tene-
bræ quantæ erunt? *Cassianus coll. 14.*
cap. 6. Impossibile est unum eundemq;
hominem simul universis fulgere vir-
tutibus, quas si quis voluerit pariter af-
fectare, id in eum incidere necesse est,
ut dum omnes sequitur, nullam inte-
gram assequatur.

Quamquam hic locus explicari debet
de prima acquisitione virtutum, quas
omnes simul quærere impossibile est:
tamen quantum hoc sit jugum servo-
rum Dei, cum pauci inveniantur, qui
sint in possessione, & non potius in ac-
quisitione! Sed illud non levius quod
ostendit *S. Climacus gr. 8. coll. 4.* Quan-
doque dæmones, cum saturitate fueri-
rimus distenti, compungunt nos: rur-
sum cum jejnaverimus obdurant, ut
seducti lacrymis, parenti vitiorum gu-
læ, ac deliciis nos ipsos exponamus.

En quantum periculum, & quàm fal-
lax! Sed & illud non minus de quo *Ri-*
chard. in 6. Cant. Dulcis in Deum affe-
ctus, quodammodo carnalis est & fal-
lax; & humanitatis interdum potiùs
quàm gratiæ, cordis quàm spiritûs
sensualitatis quàm rationis, ita ut magis
accedat aliquando ad minus bonum, &
minus & majus.

Sed licet etiam signa in nobis appa-
reant virtutum nondum absque metu
relinquimur. *S. Bern. libro. 2. consid. 6*
Quàm multæ quas putaveras fruges, di-
ligenter inspectæ, vepres potiùs appa-
rebunt! imò ne vepres quidem: an-
nosæ & veternosæ arbores sunt, sec-
non fructiferæ, nisi fortè glandium
aut filiquarum quas porci manducent.

Audiamus etiam *S. Basil. reg. 17. brev*
De verbis ipsis quid sentiat bonis. Li-
cet verbum ipsum quod dicitur, gene-
re ipso de numero sit bonorum, tamen
nisi ad ædificationem fidei dirigatur, ne-
quaquam propterea quòd bonum sit,
liber sit à periculo, qui illud locutus
sit,

it, quippe, qui videlicet ex eo, quòd ad
edificationem illud non accommoda-
verit, contristare noscitur Spiritum San-
ctum Dei.

*VI. Multa pericula à seipsis
patiuntur.*

Iam verò corpus quod corrumpitur ag-
gravat animam, & sensus nostri nobis in-
diantur. De gustu circa ipsam aquam
monuit S. Antonius S. Paulum simplicem.
Non minùs per aquæ abundantiam,
phantasias animæ fieri, quàm per vinum
calorem corporis increfcere. Oculos
vocat S. Greg. 21. Moral. 2. Raptores ad
culpam: quisquis enim per has corpo-
ris fenestras incautè exterius respicit,
plerumque indelectationem peccati eti-
am nolens cadit, atque obligatus desi-
deriis incipit velle, quod noluit. S. Hie-
ron. ad Eustachium scribens, monet.
Nullum adspèctum esse tutum. Eccl. 3.
Nequius oculo quid creatum est? De lingua
idem cap. 28. Multi ceciderunt in ore gla-
dii, sed non sic quasi qui interierunt per lin-

quam suam. Et universim S. Iacob. c. 2. *In multis offendimus omnes.* Et Eccl. 2. *Non est homo justus in terra, qui non peccet.*

Nostra mens quàm fluxa, quàm facile dilabitur cùm oramus; & de hoc malo scripsit S. Ambr. lib. 1. de Cain. & Abel. c. 9. An nescis quàm grave sit in Oratione contrahere peccatum ubi speras remedium? certè Dominus per Prophetam docuit hoc grave esse maledictum; dicens: *Et oratio ejus fiat in peccatum.* Et Iulius Papa epist. ad Episcopos Ægypti, de distractionibus mentis aliisque negligentis quæ inter sacrificandum accidunt, ita scripsit. Cùm omne crimen atque peccatum oblati Deo sacrificiis deleatur: quid de cætero pro delictorum expiatione dabitur quando in ipsa sacrificii oblatione peccatur? Nam ut docuit Tertull. lib. de Oratione. cap. 10. Sit de tali Spiritu emissa Oratione, qualis est Spiritus ad quem mittitur: nequit enim agnosci à Spiritu S. Spiritus inquinatus, aut tristis à læto, aut impeditus à libero. Nam Adversarium

reci-

SUPER OMNES SERVOS DEI. 77

recipit nemo, nemo nisi comparem suam admittit.

Debet itaque conari qui orat, ut sit quodammodo tam purus, tam expeditus ab omni nœvo, atque ipse Spiritus Dei. *s. Ephrem* etsi minus, multum tamen ab orante requirit, *serm. de virginis*. Esto totus orationis tempore velut cœlestis Angelus, sicque contende ut oratio tua sit sancta & pura, immaculata & irreprehensibilis, ut cum illam sursum ascendere viderint, portæ cœlestes, gaudentes ultrò confestim aperiant ei: ut ipsam cernentes Angeli & Archangeli cuncti, lætantes illi occurrant, & coram Sancto atque excelso throno, immaculati Domini, ipsam offerant: sic ergo semper Orationis horâ esto Deo conjunctus, ut Cherubim atque Seraphim.

Et tamen advertit *s. Hieron. adv. Lucif.* Conveniat unusquisque cor suum, & in omni vita inveniet, quàm rarum sit fidelem animam inveniri, ut nihil ob gloriæ cupiditatem, nihil ob rumusculos

hominum faciat. Neque enim statim qui jejumat, Deo jejumat: aut extendens pauperi manum, Deo foenerat: vicina sunt vitia virtutibus, difficile est Deo Judice esse contentum. *B. Lauren. Iustin. comp. & compl. pers. Christi. col. 19.* Rarus profectò reperitur, qui solo testimonio contentus sit divino. *B. Damiani* his subjungendus *lib. 5. epist. 3.* Quid prodest, quidquid homo faciat, si hoc non placet Deo?

VII. Si non ferventer Deo servant in magno sunt discrimine.

In Apoc. dicitur. *utinam calidus aut frigidus esses, sed quia tepidus es, incipiam te vomere ex ore meo.* Quæ verba *salvianus lib. 4. de gubern.* ita exponit. Utinam aut calorem & fidem haberes bonorum Christianorum, aut certè frigus & ignorantiam Paganorum. Aut enim fides calida te Deo insinuaret, aut certè ad præsens adhuc legis ignorantia aliquatenus excusaret.

Quod

SUPER OMNES SERVOS DEI. 79

Quod etiam B. Petrus Apostolus evidenter exposuit, dicens de vitiosis & tepidis, id est de malè viventibus Christianis 2. Pet. 2. Melius erat illis non cognoscere viam justicie, quàm post agnitionem, retrosum converti ab eo, quod illis traditum est sancto mandato: contingit enim eis illud veri proverbium. Canis reversus ad suum vomitum: & fuscus lotus in volutabro luti. Quod ut evidenter de his dictum intelligamus, audi quid eisdem eodem loco dicat. Si enim, inquit, refugientes coinquinationes mundi in cognitionem Domini nostri, & Salvatoris Iesu Christi his rursus impliciti superantur: facta sunt illis posteriora deteriora prioribus.

Accusant tepidum Martyres, accusant Doctores, Confessores, Apostoli, imò ipse Christus. Ita enim S. Antonius Magnus epist. 3. Nunquid Patriarchæ non passi sunt pro nobis? aut Sacerdotes docuerunt nos? nunquid Prophete pro nobis mortui non sunt? Aut Apostoli non sustinuerunt persecutionem pro nobis? ut scilicet exemplum darent nobis

quod tepidi non imitantur. Nunquid filius Dei dilectus non pro nobis omnibus mortuus est?

Et de his ipsis loquens *epist. 5.* addit. Verè etenim Filioli quia nostra incommoditas & inutilitas dolorem eis omnibus præbet, utuntur lachrymis atque gemitibus pro nobis in conspectu Conditoris, & ob hoc cunctorum Deus etiam irascitur super opera nostra maligna propter gemitum Sanctorum, sicuti iterum profectus & emendatio nostrorum animorum alacritatem præbet choro Sanctorum. *Et S. Pachomius in Vitis PP. quasi ex dictis S. Antonii infert.* Nimis anima illa probabitur infelix, & omni lachrymarum fonte plangenda, quæ sæculo renunciâs iterum sæcularibus negotiis implicatur, & inutilibus curis dudum exuta, rursùm redit ad duræ servitutis obsequia,

Sed horribilius quod scripsit *S. Hieron. in vita S. Paulæ.* Vidit Jacob Scalam usque ad cœlum tendentem in qua Dominus desuper nitebatur, ascendenti-

bus

SUPER OMNES SERVOS DEI. 81

bus porrigens manum, & negligentes de sublimi præcipitans.

In idem ferè recidit dictum *Abbatis Motois*. Nos quidem quasi in tranquilla mari navigare videmur (*Monachi, & servi Dei*) sæculares verò quasi in periculosis locis. Sed nos quasi in die navigamus sole justitiæ illustrati, illi verò in ignorantia quasi per noctem. Sed frequenter contingit ut sæcularis (*peccator*) in tenebrosâ nocte navigans, vigilans autem & clamans propriam navim salvet: nos verò dum in tranquillo navigamus sæpius ex ipsa tranquillitate negligimus, & perimus.

Quid quòd *S. Bern. serm. I. de Convers. S. Pauli* tepidè viventes, neque sanctitatis exemplum præbentes, inter persecutores; Christi numerat. Vereor dilectissimi ne quis fortè in nobis sit persecutor Domini, quoniam impedire Salutem, & persequi Salvatorem. Quas ego de salute animæ meæ Fratri illi gratias agere possum, qui mihi propinat detractionis fraternæ venenum? Quid &

is qui exemplo suo ad remissiùs agendum ceteros provocat, aut singularitate turbat, aut inquietat curiositate, aut impatientiâ suâ & murmuratione molestat. En nonne & hic manifestè persequit̃r Christum?

S. Greg. Pastor. parte 3. postquam adduxit illa Apoc. 3. *Esto vigilans & confirma cœtera que moritura erant, non enim invenio opera tua plena coram Deo meo, subjungit.* Quia plena ejus coram Deo opera inventa non fuerant, morituro etiam reliqua quæ gesta erant, prædicebat.

Rursus dum illud Apoc. 3. considerat. *utinam calidus esses* ita discurrit. Calidus est, qui bona studia arripit & consummat, frigidus verò, qui consummanda nec inchoat &c. *Infert.* Sicut ante teporem frigus in spe est, ita post frigus tepor in desperatione: qui enim adhuc in peccatis est conversionis, fiduciam non amittit; qui verò post conversionem tepuit, & spem quæ potuit esse de peccatore subtrahit.

Et

Et Moral. in Job. lib. 32. cap. 10. dicit. Tepidum, esse cibum Diaboli. Quasi ante os Behemoth mundum foenum in terra atque infimis jacet, cum & vita quasi innocens per mandatorum custodiam agitur, & tamen inter actionem quâ bona ostenditur, cor ad appetenda sublimia non elevatur.

VIII. Debent omnia perfectissimè operari.

Ad perfectionem verò illamque maximam quomodo obligamur, non in sola duntaxat oratione, sed etiam in aliis actionibus, docet *S. Thomas opusc. 62. Diligentiam apponere debemus, ut singula opera nostra quantum unquam melius possumus, faciamus ex omni virtute Domini Nostri JESU Christi, & cum omni desiderio triumphantis & militantis Ecclesiæ, & sub nomine Creatoris. Quasi tota salus nostra & omnis laus Dei, & universitatis utilitas ex uno opere dependeat: quasi nunquam ad id opus reversuri, neque aliud postmodum facturi.*

Pas-

Passiones verò nostræ servo Dei iuxta S. Ambr. lib. de Arca & Noc cap. 25. ita debent menti, (id est rationi) ut olera rustico esse subjectæ. Postquàm verò hæc omnia feceritis, dicite servi inutilis sumus.

IX. In fervore sæpe superantur in suo genere à Filiis hujus mundi.

Clamabat olim S. Bern. serm. 1. de altit. & basit. cordis. Magna confusio, magna valdè, quòd ardentius illi, (id est filii mundi) perniciofa desiderant, quàm nos, utilia; citius illi ad mortem properant, quam nos ad vitam, &c. vilescunt eis omnia pro desiderio minoris fortè rei, quam alteri coeperint invidere.

Ideò juxta mentem B. Laur. iustin. lib. de Obedient. cap. 21. Surgent in judicio cum servis Dei, & ex sua cordis ambitione, redargutione illos dignos esse ostendent, tanquam solitudine & affectione inferiores. Et paulò post. Filii mundi se faciunt gehennæ Filios, ut attollantur

SUPER OMNES SERVOS DEI. 85

tur honoribus, cæteros, præcellant laudibus, atque terrenis ditescant opibus. Servi Dei verò cæleste vocantur ad Regnum, & adire penè recusant, &c. Melius illis fuerat viam veritatis non agnovisse, ac virtutum arduum iter non initiasse, quàm post agnitum & inchoatum retrorsum ire.

S. Theodorus *Studita serm. 17. in æstat.* Scelus est operarios carnales promptius opificia tractare, nos spiritualia studia segnes & dissolutos adire: illos sudore fluentes à latoribus non abstinere, nos contentionis Monasticæ fastidio duci.

Itaque scelus est, si opifex aut mercator ob lucrum, miles ob stipendium plura sustineat, quàm ego propter cœlum. S. Chrysost. *hom. 79. ad pop.* Si Deus nostrum in Orationibus torporem & negligentiam exquirat, & quòd in ejus conspectu positi & orantes, neque tantum ei præbeamus honorem quantum Dominis servi, quantum Ducibus milites, quantum Amicis Amici, nunquam veniam habebimus? nunquid excusa-

tionem

tionem assequi poterimus? non arbitror ego. Ubi videtur innuere ejusmodi torporem esse irremissibilem.

X. Nec satis mala cavere, nisi bona fecerimus.

Sed licet nulla mala admiserimus, tamen bona nulla egerimus, minime salvabimur; audi *S. Basil. orat. quod mandata præterimus.* Arborem plantavit quidam in vinea sua *Lucæ 13.* & veni quærens fructum ejus & non invenit & ait Vinitori, jam tres anni sunt quibus venio quærens in ea fructum nec invenio, excide illam ne terram occupet. Alibi verò clariùs hoc ostendere judicium videtur: cùm dicit; *Discedite à me maledicti, esurivi enim &c.* Hoc enim non aliquid eorum quæ prohibentur; sed eorum quæ sunt imperata, negligentiam atque omissionem infert. Multa quoque similia invenimus, quibus facilè ostenditur, quòd non solum, qui male faciunt digni sunt morte, ac igne inextinguibili cruciabuntur, sed etiam

etiam qui officium deserunt, ac benefacere minimè curant, cum eis unâ damnabuntur.

Nec solùm ij sed etiam qui quod boni agunt, negligenter agunt, poenas omnino dabunt. Scriptum est enim. *Maledictus homo qui facit opus Dei negligenter.* Atqui bonum ex integra causa? itaque solùm illud est bonum in quo nullus est defectus, quàm verò paucula ejusmodi in nobis! ideo humiliemur sub potenti manu Dei, & salutem nostram in timore & tremore operemur, satagentes certam facere vocationem nostram per bona opera. Altus nobis præfixus est scopus. *Estote perfecti sicut & Pater vester qui est in cœlis.*

XI. Debent practicè cognoscere Deum.

Hæc est vita nostra, ait Evangelium, cognoscere Patrem Deum, & quem misit Filium. Quid verò sit cognoscere, docet *Clemens Alex. lib. 3. pædag. cap. 1.* Qui Deum cognoscet, ei assimilabitur, & quàm

quàm paucissimis fieri poterit indigens
fiet, solus autem Deus re nullâ indiget.

*XII. Magnam debent querere
humilitatem.*

S. *Diadochus* dixit & verè, c. 95. Res est
difficilis ad comparandum, humilitas.
At verò S. *Cypr. de Christi Nativ.* Funda-
mentum sanctitatis semper fuit humili-
tas. S. *Chrysost.* in *acta hom.* 30. Mater,
radix, altrix, & fulcimentum, & vincu-
lum bonorum humilitas.

Sed quàm sit difficilis, cognoscitur
ex suis effectibus, quos enumerat *Beatus*
Laur. Iustin. de compunct. Stat subjectus
humilis, prostratus omnibus, Deo de-
votus, benevolus fratribus, non contra-
dicit, non murmurat, non irascitur non
reddi malum pro malo, neque maledi-
ctum pro maledicto, accusatus tacet, in-
juriis lacesitus orat, tentationibus pro-
batus sustinet, laboribus gravatus mini-
steria perficit.

XIII.

XIII. Vitia excisa repulluant.

Sed licet vitia exciderimus magno labore, & virtutes inseruerimus, facillimè & vitia redeunt, & virtutes intereunt. In quo infeliciores sumus latomis, qui licet grandi labore lapidem quadrent, nunquam tamen ille ad priorem figuram redit S. Bern. *serm. 58. in Cant.* Credite mihi & vitia putata repullulant, & effugata redeunt, & reaccenduntur extincta, & sopita denuò excitantur.

Et hoc quidem licet aliquis omnia penitus vitia sustulerit: nam si partem reliquerit etiam minimam, ait S. Chrysost. *hom. 19. ad pop.* Ne mihi dicas maiorem partem expedivi, sed nisi totum emanda-ti, nondum te quidquam fecisse puta. Hoc enim exiguum neglectum, & omne reliquum destruit. Sæpius namque domos ædificantes homines, & tectum imponentes, unius regulæ excussæ curam non gerentes, totam domum perdiderunt.

XIV.

*XIV. Judicia Dei admiranda,
& occulta.*

Plorabat olim, ut in Schola SS. Patrum fol. 180. scribitur *B. Bertrandus Ord. S. Dominici*, idque plorabat continuò, rogatus causam, dedit. Cur non amarissime fleam, cum non certò sciam, an æternæ salutis compos sim futurus?

Idem deplorabat *S. August. Soliloq. cap. 29.* Magna sunt Judicia tua Domine Deus, Judex juste, & tortis, qui judicas æquitatem & inscrutabilia facis & profunda, quæ cum considero contremiscunt omnia ossa mea, quoniam non securatur homo super terram; ut serviamus tibi piè & castè cunctis diebus vitæ nostræ in timore; & exultemus tibi cum tremore; ut non sit servitium sine timore, neque gaudium sine tremore, & non gloriatur accinctus æquè & discinctus, neque gloriatur antè te omnis caro, sed pave scat & contremiscat à facie tua, cum ignoret homo utrum amo-

SUPER OMNES SERVOS DEI. 91

re an odio dignus sit, sed in futurum omnia reservantur incerta.

Vidimus enim multos Domine & audivimus, quod utique sine magno tremore non recolo, sine multo timore non confiteor, ascendisse primitus quodammodo usque ad coelos, & inter sidera nidum suum collocasse, postmodum cecidisse usque ad abyssos, & animas eorum in malis obstupuisse. Vidimus stellas de coelo cecidisse ob impetum ferientis caudæ Draconis; & eos qui jacebant in pulvere terræ, à facie sublevantis, manûs tuæ, Domine, mirabiliter ascendisse. Vidimus vivos, morientes, & mortuos à morte surgentes, & eos qui inter Filios Dei ambulabant in medio lapidum ignitorum quasi lutum ad nihilum fluxisse. Vidimus lucem obtenebrâsse, & de tenebris lucem processisse, quia publicani & meretrices præcedunt Incolas in Regno coelorum, filii autem Regni ejiciuntur in tenebras exteriores.

XV. Quia

*XV. Quia nesciunt an illis sint
peccata dimissa.*

Hoc valdè affligebat S. Ephrem Ecclesiæ Edessene Diaconum. Idè scipsum reprehendit, & in hunc modum gemit. Resipui & egi pœnitentiam, sed nescio utrum mihi Deus placatus sit. Precor & Sanctos ut intercedant pro me, sed ignoro an eorum preces suscipiantur. Lego enim apud Ezech, 14. Neque Noe, neque Job, neque Daniele, si oraverint, exoratu-ros. Obsecro Prophetas omnes, sed metuo ne rejiciar quemadmodum impius Israel. Sic enim loquitur Deus ad Jeremiam. Noli orare: pro populo isto. Quid igitur? Donis placabo Dominum. At vereor ne idem mihi quocumque Phariseis dicat me utilitatis meæ causâ Isai 58. id efficere. Si jejuno, hoc non est fortasse inquiet, jejunium quod elegi. Si pauperum miserebor, Oleum forsitan dicet, peccatoris non impingue caput meum. Si Sacerdotes ejus amplector, fortassè dicet mihi. Qui

Naza

SUPER OMNES SERVOS DEI. 93

Nazaræis meis vinum præbuiti detestabilis eris. At offeram illi munera, timeo ne mihi dicat. Si obtuleris similaginem sacrificium tuum invisum est mihi. Quid quòd & in Ecclesiis sedere vereor, ne me item ejiciat. Aulam inquam meam calcare ne audeat.

Undique igitur premo Fratres, & ad conscientiam meam redeo: Si impiè rursum egero, vix mihi. Multum interest inter peccata quæ scienter fiunt utrum ea quis sensu an cogitatione committat, quamvis utrobique consensum admittit. Et gravius aliquando unus cognitione peccat, quam alius opere, cum hic Poenitentiae locum inveniat, ille minimè.

Exemplis sunt ea quæ diximus confirmanda ne commentitia & inania videantur. *Cham* visis pudendis Patris sui, damnatus est: *David* autem qui re ipsa peccatum explèvit, absolutus. Qui *Core*, *Dathan*, *Abiron*, consenserunt cum nihil omninò dixissent aut fecissent, à terra devorati, & vivi in infernum

Num.

Num. 16. descenderunt. Idem ferè contigit utriq̃ue *Quinquagenario* 4. *Reg.* 1. cuius quinquagenis eorum militibus qui ad accersendum Eliam accesserunt. At totam Synagogam *Exod.* 32. quæ conflatum vitulum adoraverat post disciplinam Deus liberavit. Et *Saul.* 1. *Reg.* 13. contra præceptum Domini obtulit holocaustum, & rejectus est: -*Manasses* autem 2. *Paral.* 33. qui idololatriæ peccatum admiserat postquam poenituit gratiam invenit.

Peccavit *Achab* 2. *Reg.* 21. consuetudine & susceptus est, peccavit *Achitophe.* consilio tantum, & in peccato mortuus est. Suppetunt item alia exempla quæ his poteritis adjungere. *Ruben* se Patrem offendere non ignorabat, & cum esset rejectus, post mortem ejus à peccato liberatus est. *Exod.* 32. *Simeon* & *Levi* graviter & scienter peccaverant, damnatiq̃ue ad tempus, deniq̃ue veniam impetraverunt. *Aaron* etiam ipse conflatæ vitulæ sacrificavit, & tamen ab eo macula ablatus est. *Ophni* & *Pbi-*

Phonées 1. Reg. 2. in despectione permanentes perierunt.

Item in Evangelio *Petrus* perjurio se obstringit, & Christum abnegat, & tamen resipiscens veniam impetrat. *Elymas* Act. 13. Adversatur prædicationi, & ad tempus cæcitate affectus, liberatur. *Ananias & Sapphira* Act. 7. Sacerdotibus similes, quippe qui nullum quoque ipsi locum defensionis invenerunt, quoniam in occulta quâdam despectione versabantur. Qui *Sathanæ* fuit traditus à Paulo *Ruben* similis est, quia castigatus veniam obtinuit, at *Judas* &c.

In eundem sensum *Bern.* in Ps. *Qui habitat* serm. 2. Homines cadere necesse est aliquando dum in hoc sæculo detinentur, sed alii colliduntur, alii non, quia Deus supponit manum suam.

GRAVE IUGUM
CAPUT V.
GRAVE IUGUM SUPER
PECCANTES.

I. *Miseria peccantis, quoad
animam.*

Dum peccas mortaliter, amittis Deum, qui erat tuus: amittis æternæ hæreditatis jura, quod est multò plùs, quàm totius mundi regna amittere. Foeditatem in oculis Dei atque Curie cœlestis immanem contrahis. *S. Ambr. l. de offic. c. 12.* Conscientia peccatoris graviùs foetet omnibus sepulchris. Traditur peccator, ait *Tertul. lib. de fuga diabolo* tanquam carnifici in poenam teste *S. Chrysost. hom. 30. ad pop.* Pejùs est peccare, quàm à dæmone obsessum esse, teste *S. Aug. in expos. epist. Rom.* Unus peccando, animam suam diabolo vendit, accepto tanquam pretio dulcedine voluptatis.

Peccans suam voluntatem pluris facit quàm Deum, atque ita bono infinito præponit: imò bono infinito præfer-

SUPER PECCANTES. 97

fert dæmonis voluntatem. Bestiâ efficitur ingrator, quæ suos Genitores, & Benefactores amat, *Cognoscit enim bos possessorem & asinus præsepe Domini sui.* Insuper devenit eò impietatis peccator, ut Christum sibi rursus crucifigat. Complexus aliqua horum s. *Chrysost.* cum 23. hom. ad pop. dixit. Hominem malum, pejorem esse bestiis & dæmone.

Imò non quocunque dæmone, sed ipso Lucifero. Nam Lucifer letantum voluit Deo similem esse: non verò se prætulit. Sed peccator millies vilio-rem creaturam, scilicet voluptatem propriam præfert Deo, & hanc præ Creatore eligit. Contrahit denique quendam in anima lethargum: quod in Jona cap. 3. exprimitur, ita ut nihil curet etsi illum barathrum & mille pericula circumnugiant. Omnia opera inficit, ut foeda & enormia Deo compareant. Sed verius est mors quam lethargus, siquidem excitari non potest viribus naturæ *Ezech. 18. Anima quæ peccaverit ipsa morietur, s. Aug. in Psal. 70. Dux*

vita sunt, una corporis, altera animæ; sicut vita corporis est anima, ita vita corporis Deus est, quomodo si anima deleat, moritur corpus: ita si Deus deleat, moritur anima. Atque ita putidissimum cadaver efficitur.

Amplius dixit *S. Bern. serm. de S. Benedicto*. Sicut caro porcina, cum comeditur, nostræ adhæret carni, ut jam sit una caro: sic transgressor præcepti Dominici, spurcos sibi sociat spiritus. & adhærendo eis unus cum eis efficitur dæmon.

II. Quia per peccatum homo fit mancipium Diaboli.

1. Petr. 2. A quo quis superatus est huius & servus est. Pugnamus cum dæmone tentante, si superat efficimur servi & mancipia. *Can. de poenit. cap. Conuersimini.* Peccato Diaboli servi sumus In illos ut est *Can. 24. Greg. 9. 1. cap. Miramur.* exercet potestatem tanquam in pecore suo. Vidit hoc apud *Ros. lib. 7. cap. 23. Paulus Abbas.* Vidit enim peccato-

rem in nares inserto circulo velut besti-
am circumduci. Heu quomodo pess-
imus Dominus insultat huic suo manci-
pio! Specialiter autem luxuriæ adscri-
bit S. Greg. M. lib. 6. cap. 2. Moral, quòd ho-
minem in servitutem diaboli redigat &
quidem irreparabiliter, ita enim dicit.
Ubi adducit illud Gen. 6. *Non permane-
bit spiritus meus in homine in æternum, eò*
quòd caro est. Additque. Caro quippe ho mo
efficitur, quando sensui carnis ratio
subjugatur.

III. Si alios scandalizent gravi sub- jacent iudicio Dei.

Agnovit hoc S. Melania ut in Vitæ PP.
lib. 3. ait Dydimus quæ dixit. Elegi ma-
gis memetipsam sepulchro includere
quàm scandalizare animam ad imagi-
nem Dei factam.

S. verò Bern. epist. 6. Non ignoras
certè qui dixerit (nam mihi hinc fortas-
se non crederes) expedire scandala faci-
entibus demergi potius in profundum
maris. Cur hoc dixit? nisi quia signi-
ficare

ficare voluit, tam gravia illos in posterum manere tormenta, ut eis comparata mors temporalis, nec poenalis videatur sed comoda.

Majus quid est quod pro scandalizante nemo orat. 1. Reg. 2. Si peccaverit vir in virum placari ei Deus potest, si autem in Deum peccaverit: quis orabit pro eo? In quem locum *S. Greg. lib. 2. in 1. Reg. cap. 3.* Quicumque autem suam aut alterius hominis fidelis animam ad peccandum pertrahit, in Deum peccare convincitur, quia ei sua propria auferre dicitur.

Ad idem refert *lib. 6. epist. 4. dictum Matth. 5.* Si offers munus tuum &c. Qua in repensandum est, cum omnis culpa oblato sacrificio deleatur, tantum est malum scandali in alieno corde generati; ut ab eo qui peccaverit, nec ipsum sacrificium Deus accipiat quod peccatum dolere solet.

De Scandalo quod oritur ex detractione ita habet *Bern. serm. de triplici custodia.* Nunquid non vipera est lingua
alta,

ista, ferocissima planè, nimirum quæ tam letaliter tres insicit flatu uno. Nunquid non lancea est lingua ista? profectò & acutissima quæ tres penetrat ictu uno. Pl. 56. *Linguarum gladius acutus*. Gladius equidem arceps, imò tri-ceps est lingua detractoris. Neque verò ejusmodi linguam ipso etiam mucrone quo Dominicum latus confossum est crudeliorem dicere verearis. Fodit enima hæc quoq; Christi corpus & membrum de membro, nec jam exanime fodit, sed exanime facit fodiendo. Ipsis quoque nocentior est spinis, quas illi tam sublimi capiti furor militaris imposuit: Seu etiam clavis ferreis quos Sanctissimis manibus & pedibus illis consummatio Iudaicæ impietatis infixit. Nisi enim hujus quod nunc patitur & transfoditur corporis sui, vitam illius corporis vitæ tuæ prætulisset, nunquam illud pro isto mortis injuriæ, crucis ignominia tradidisset.

IV. Per peccatum homo Sacrificium offert demoni.

De Ebrietate sic locutus est *S. Aug.* *serm.* 231. Tolerabilius est in carne mori, quàm in anana per ebrietatem interfici. Neque enim mentitur Spiritus sanctus per Apostolum dicens: Nec ebriosi regnum Dei possidebunt. Quicumque me contempserit, & ad bibendum pronus fuerit, vel in convivio suo alios adjuvare, vel cogere voluerit, & pro se, & pro illis in die iudicii reus erit. Et quia quod pejus est, aliqui etiam Clerici, qui hoc deberent prohibere, ipsi cogunt bibere aliquos plus quam expedit, amolo incipiant & seipsos corrigere, & alios castigare, ut cum ante tribunal Christi venerint, nec de sua, nec de aliorum ebrietate incurrant supplicium. Qui enim hoc in suo, vel alieno convivio fieri acceperit, Diabolo se sacrificasse non dubitaverit.

Sed ante illum hæc eadem docuit *Tertull.* Avaritiam vocat Apostolus idolo-

rum servitutem. Calicem demoniorum in quo illi sacrificatur. Alia peccata vocat Bern. epist. 2. Calix demoniorum est superbia, calix demoniorum detractio & invidia, Calix demoniorum est crapula & ebrietas.

Tertull. lib. de Monogamia. Luxuriam damnabiliorem esse censet quàm si quis adactus sacrificetur Diabolo. Et sic ait de illis qui in tormentis lapsi in sacrilegam immolationem. Utique tunc carnem excusari magis decet quàm in prælio cecidit, quàm quæ in cubiculo: quæ in equuleo succubuit quàm quæ in lectulo, quæ crudelitati cessit quàm quæ libidini, quæ gemens devicta est quàm quæ sudans. Et paulò post. Propone quòd utraque non sustinuerit in finem, & invenies ejus causam honestiorem, quæ sævitiam, quàm quæ pudicitiam sustinere non potuit.

Quàm dolenter alloquitur lapsam in peccata animam quandam Amb. ad Virg. lapsam cap. 2. Eras Virgo in paradiso Dei, utique inter flores Ecclesiæ, eras Sponsa

Christi, eras templum Dei, eras habitaculum Spiritûs S. & cùm dico toties *Eras* necesse est ut ingemiscas, quia non es quod fuisti. Incedebas in Ecclesia tanquam columba illa de qua scriptum Pl. 67. *Penna columba deargentata &c.* Splendebas ut argentum, fulgebas ut aurum quando cum sincera conscientia procedebas. Quæ est ista subitanea conversio? Eras tanquam stella in manu Domini nullum ventum, nullius belli nebulas pertimescens. De Dei Virgine facta es corruptio Sathanæ, de habitaculo Spiritûs S. tugurium Diaboli. &c. Aspice quis sanctorum aut quæ sanctarum approximare tibi non horreat &c. O miserum! Sathanæ mancipium! O naturæ humanæ opprobrium! O inferni ludibrium!

Sed etiam epist. 36. Luxuriam cùm idololatria conjungit, cùm dicit. Nemo se luxui committit nisi qui recedit è præceptis veri Dei, ubi autem quis luxuriari inceperit incipit deviare à fide vera &c. Ergo qui non sequitur Domi-

num

num Deum suum ingurgitat se luxu-
riæ ac libidini pestiferis Corporis pas-
sionibus. Qui autem se ingurgitave-
rit atque immerferit hujusmodi volu-
tabris, perfidiæ laqueos incurrit. Se-
dit enim populus manducare & bibere
Exod. 32. & fieri sibi Deos poposcit.

Et *serm. 17.* Idoli portio est inebriare
vino mentem, ventrem cibo distende-
re, saltationibus membra torquere, &
ita pravis actibus occupari, ut cogaris
ignorare quid est Deus.

Sed *s. Cyprianus* etiam idolola-
triæ præfert *Libro de bono pudicitia.*
Christianum à Christiano cogi ad ebrie-
tatem an hoc levius crimen esse dicimus
quàm immolare Baccho? mihi videtur
multò gravius si rem rectâ ratione vo-
lumus expendere. Cùm Tyrannus di-
cit Abnega Christum & immola Iovi &
esto amicus noliter aut morere, sæpè lin-
gua negat corde reclamante, & manus
adolet ihus cùm animus intus ado-
ret Christum. At Sathanas dicit offer
Sacrificium Mammonæ & Christo nun-

cum remittito, nec dicit morere, sed obiecta oculos tuos &c. Et tamen hic spontè submittis genua Sathanæ, & abnegato Christo te totum illi mancipas. O fœdam defectionem! ô turpem idolatriam! ô iniquam permutationem!

Quod circa minatur Deus 1. Reg. *Et clamabitis in die illa à facie vestri Regis, (idoli,) quem elegistis vobis.* Et non exaudiet vos Dominus in die illa.

De peccato detractionis quod verè sit demonis sacrificium, audi *Bern. serm. 24. in Cant.* Convenientibus vobis in unum non est Dominicam coenam manducare, sed magis propinare & bibere calicem dæmoniorum, dum importantibus linguis aliorum perditionis virus: aliorum aures intrantem mortem libenter excipiunt.

V. Est certa mensura peccatorum: etsi ignota nobis.

Qui operatus omnia in pondere & mensura, etiam statuit peccatorum numerum, quem ubi miser attigeris, non
appo-

apponet misereri Deus. Sed hoc terribile negotium explicet nobis S. Greg. 25. Moral. 9. Iusto Dei iudicio augeri culpa permittitur, ut ad feriendum altius quandoque cumuletur. Hinc 1. Thess. 2. ut impleant peccata sua semper. Psal. 68. Appone iniquitatem super iniquitatem eorum, ut non intrent in iustitiam tuam. Hinc de Domino dicitur: Immissiones per Angelos malos, viam fecit semita iræ suæ. Cor prioribus peccatis aggravatum, iustè permittit etiam sublequentibus malignorum spirituum persuasionibus falli, quod cum dignè culpa trahitur, reatus ejus in poena cumulatur. Unde & iræ suæ Dominus viam fecit de semita, latior enim est via quàm semita. Gen. 15. Nondum completa sunt peccata Amorrhæorum Dent. 32. Ex vinea Sodomorum vitis eorum, & propago eorum ex Gomorrha, uva eorum uva fellis, & botrus amaritudinis in ipsis, furor draconum vinum eorum, & furor aspidum insanabilis. Nonne hæc omnia congregata sunt apud me, & signa-

signata in thesauris meis, in die ultionis reddam eis. Quàm multa eorum mala enarravit? & tamen illico adjungit. In tempore quo lapsus fuerit pes eorum. Ecce atrocissima illorum facinora describuntur, & tamen ad ultionis diem adhuc sequens lapsus aspicitur. (Ad diem nempe ultionis, quem sibi Iustitia Dei præfixit post certum numerum & pondus peccatorum) quo eorum culpæ cumulentur. De quo ipso monuerat S. Ephrem *Paranef.* 47. Vide ne præscriptum tempus impleatur, aliudque tempus non inueniamus.

*VI. Peccatum multa mala affert
in corpore & temporalibus.*

Certè iudice S. Chrysost. *hom. 5. de poenitentia.* Ex peccato bella, morbi, atque omnes quotquot nos premunt passionnes. S. Hieron. *epist. 2. ad Heliod.* Nostris peccatis Barbari sunt fortes, nostris vitiis Romanus superatur exercitus.

Quia lex apud Deum insuperabilis, quam S. Greg. 9. *Moral.* 17. his verbis exponit.

ponit. Delinquenti Dominus non par-
cit, quia delictum sine ultione non de-
ferit: aut enim ipse hoc homo in se pœ-
nitens punit: aut hoc Deus cum homi-
ne vindicans punit.

Deus enim summa sanctitas, itaque
peccato summè adversatur, & si hoc
verum de omni peccato, multò magis
de nostro. Peccavit Lucifer, sed pro
illo Christus non fuit passus, nunquam
illi fuit remissum, nunquam vidit ali-
quem ob peccatum punitum: quod in
nobis evenit, & aggravat quocirca ne-
cesse est ut vel nos puniamus in nobis
ipsi, & ita juxta condignum puniamus,
ut nihil supersit pœnæ: vel Deus pu-
niet, sed terribile est incidere in manus
Dei viventis.

Et quidem juxta *S. Chrysost. hom. 46.*
ad pop. Maximè oportet timere peccan-
tes, cùm grave patimur nihil. Cùm
enim particulares exigit pœnas Deus,
levem nobis fecit ex his retributionem:
cùm autem in singulis peccatorum lon-
gani-

ganimiter agit, ad magnam in talibus permanentes, ultionem servat.

Nam peccatum non tantum postulat, sed etiam extorquet vindictam. Audiamus de hac re *S. Masfilienſium Episcopum Salvianum lib. 1. de gubern. Gen. 18.* Clamor Sodomorum multiplicatus est nimis. Pulchrè clamorem in se habere dixit peccata. Grandis absque dubio peccantium clamor est, qui à terra ascendit ad cœlum. Quare autem peccata hominum quasi clamare testatur? Scilicet quia cœdi aures suas Deus dixit clamoribus peccatorum, nè differatur poena peccantium. Et verè clamor & quasi grandis clamor est, quando pietas Dei peccatorum clamoribus vincitur, ut peccantes punire cogatur.

Hoc ipsum idem *S. Pater* prosequitur *ibid. lib. 4.* Vim facimus pietati Dei, ac manus quodammodo afferimus misericordiæ suæ: ac sicuti illi solent qui munitissimas urbes obsidere: aut firmissimas arces urbium capere, ac subruere conantur; omnibus absque du-
bio

bio eas
nerib;
dum r
catoru
teloru
omnes
betis
ignis
ditis.

VII

ca

Un
dixit
Noa p
est, q
re scie
in reg
Filiu
cùm
tur, i
prude
velit
illoru

SUPER PECCANTES. III

bio eas, & telorum, & machinarum generibus oppugnant: ita nos ad expugnandum misericordiam Dei, omni peccatorum immanium scelere, quasi omni telorum genere pugnamus *isaia* 59. Ecce omnes ignem accenditis, & vires præbetis flammæ: ingredimini in lucem ignis vestri, & flammæ quam accendistis.

VII. Hæc ipsa mala etiam peccatum veniale ex parte inducit.

Universum de quocunque peccatore dixit *S. Cyprianus de Cardin. oper. Christi*. Non pertinet ad te Domine, nec ex tuis est, qui te non diligit: nec diligit qui te scienter offendit. Et *S. Basil. proæm. in reg. fcs.* ita argumentatur. Quis est Filius, qui propositâ ipsi Parentis gratiâ, cum in rebus majoribus ipsi obsequatur, in iis quæ levioris momenti sunt, prudens (hoc est sciens volens,) ipsum velit offendere, ac non multò magis illorum Apostoli verborum meminerit.

Nolite

Nolite contristare Spiritum Sanctum in quo ob signati estis.

Itaque qui scienter etiam in parvis peccat ad Christum non pertinet, & Spiritum S. contristat. Unde meritò *Cassianus coll. 14. c. 11.* Omnis cogitatio non solum turpis sed etiam otiosa, & à Deo quantumcunque discedens, à perfecto viro immundissima fornicatio deputatur & *S. Dorotheus serm. 20.* Longè melius est corpus tuum & omnia perire simul quàm lædi animam etiam in re minima. Undè *S. Hieron. epist. 14. ad Celant.*

Nescio an possimus leve aliquod peccatum dicere, quod in Dei contemptum admittitur: estque ille prudentissimus, qui non tam considerat quod iussum est, quàm quis iusserit, nec quantitatem imperii, sed imperantis cogitat dignitatem, quæ infinita est.

Ipsa boni dilatio non sub gravi peccato imperati, certè valdè venialis est culpa: audi tamen de ea *S. Bern. epist. 108.* Adverte hanc dilationem quam tu tibi indulxisti, esse injuriam Dei: non esse an-

num

num placabilem Deo, sed discordiæ cum Deo seminarium, iræ fomitem, nutrimentum apostasiæ; qui spiritum extinguat, gratiam intercludat, teporem afferat, qui Deo solet vomitum provocare.

Si tantum malum est differre bonum quantum putas malum est ipsum patrare malum, & malum, contra infinitum bonum? & licet illa verba S. Bernardi directè impetant eum qui differebat ingredi statum religiosum: ad quamcunque tamen boni dilationem optimo jure extenduntur. De venialibus certè loquitur S. *Aug. hom. ult. ex 50.* quod sint velut scabies, quò plura sunt necant, (scilicet dispositivè sicut morbi) & nostrum decus exterminant.

S. *Cesar. Arelatenfis*, quòd sint pustulæ, & quasi horrendâ scabie repletia animam, & horrendam facientia. Et ita mentis nostræ oculos infuscant ut lumen divinum non percipiant. Ita S. *Bernard. de Convers. ad Cler. cap. 25.* Odibilis macula quæ beatam adiungit nobis visio-

visionem, & execrabilis negligent
quâ dissimulamus interim illius ocu
(scilicet interni) mundationem.

*VIII. Alii effectus peccatorum
venialium.*

Ne venialia contemnamus, attendamus quid dixerit S. Bern *serm. 1 in Con*
vers. S. Pauli. Cavete deinceps ne qui
parva reputet, quamlibet parva, si sci
enter delinquere convincatur. Ne mo
dicat in corde suo, levia sunt ista, non
caro corrigere, non est magnum si in
his maneam venialibus minimisque pec
catis. Hæc enim dilectissimi impoeni
tentia, hæc blasphemia irremissibilis.

Et qui negligunt venialia, ruere in
mortalia permittuntur. Ita S. Greg. 3. p.
pastor. cap. 14. Qui peccata minima fle
re, ac devitare negligit, à statu justitiæ
non quidem repente, sed partibus, totus
cadit. S. Isid. *Hispal. lib. 2. sentent. cap. 9.*
Iudicio divino in reatum nequius labun
tur, qui distingere peccata sua minora,
contemnunt.

SUPER PECCANTES. 115

Et terribile est quod S. Greg. 3. p. pastor. reliquit. Nonnunquam deterius in par- ra, quàm in magna culpa peccatur: major enim quò citius agnoscitur, eò etiam celerius emendatur: minor verò dum quasi nulla creditur, eò pejùs quò & securius in usu retinetur.

Certè leve est in oratione mente di- strahi, dum oratio non est ex præcepto, at illud quanti fecerit *Cassianus coll. 23. cap. 27.* Non injustè, non solùm levi pec- cato, sed etiam gravissimo impietatis crimine adstringitur, qui precem Domi- no fundens, subitò à conspectu ejus, qua- siab oculis non videntis, nec audientis, cogitationis improbæ vanitatem secu- tus, abscefferit.

Leve est mendacium quod in nullius damnum vergit. At S. *Dorotheus serm. 9.* dixit. Nullus mendax adhærere un- quam Deo, aut uniri potest. Quia ut S. *Bern. serm. 59. in Cant.* Non potest vir- tus pariter cum vitiis crescere. Imò S. *Hieron.* cùm numerando alia vitia, etiam menda-

mendacium recensisset asseruit. Quoties vitiis vincimur, Deum negamus.

Veniale etiam quodammodo ad frædus cum dæmone disponit : ita enim S. *Macarius hom. 27.* universim de peccatis loquitur. Ex proposito (id est deliberatè) vitiosi sunt hi, qui suam ipsorum voluntatem vitio tradiderunt, delectantur cum illo, amicitiamq; contrahunt : huiusmodi cum Sathana pacem habent.

Venialia etiam aliquomodo irremissibilia sunt, si voluntariè fiant. S. *Chrysost. serm. de Cant. David.* Qui volens delinquit, vel spontè furit, dæmon est, neque veniam ab hominibus, neq; misericordiam promeretur.

IX. Venialia præparant ad mortale.

Quomodo à venialibus ad mortalia fit descensus explicat S. *Joan. Chrysost. hom. 19. ad pop.* Exiguum neglectum, & omne reliquum destruit. Sæpius namque domos ædificantes homines ; & tectum imponentes, unius regulæ excussæ curam non gerentes, totam domum

Quo-
us.
d fa-
nim S.
ccatis
bera-
m vo-
antur
hu-
nt.
missi-
ysst.
elin-
neque
cor-
tale.
rtalia
ysst.
um,
epius
s; &
e ex-
do-
mum

um perdiderunt : & in vestimentis i-
em evenire, quis cernere non possit ?
tenim parva in illis facta scissura non
efarcita, magnam facit disruptionem.
hoc & in torrentibus multoties evenit.
tenim si illi vel minimum coeperint in-
gressum, totum introducunt fluentem.
Et *Cassianus lib. 5. instit. cap. 20. de ve-*
nitibus gulæ, ita loquitur, ut ad reliqua
extendi possit. Qui gulæ superfluos in
ubere appetitus non potuit, quomodo
estus carnalis concupiscentiæ extingue-
re valebit ? & qui non quivit passionem
in propatulo sitas perviciasque compe-
scere, quomodo occultas, nulloque teste
ururientes, poterit debellare ? S. Isid. Hi-
spal. lib. 2. sent. cap. 19. Experimento, vel
contemptu minorum peccatorum, ma-
iora committuntur.

X. Mortale trahit in aliud mortale.

Hoc in peccato, maximè mortali, pes-
simum est, quia non diu solum est. *S.*
Greg. hom. 11. in Ezech. Omne quod prius
committitur peccatum est, sed si citius
poeni-

pœnitendo non tergitur, iusto iudicio omnipotens Deus obligatam peccati mentem, etiam in culpam alteram permittit cadere, ut qui flendo & corrigendo noluit mundare quod fecit peccatum, incipiat peccato cumulare.

Idem in Ezech. hom. 9. Distincta sunt Omnipotentis Dei iudicia, & qui peccatorem expectat diu ut redeat, non redenti atque contemnenti, ponit adhuc ubi gravius impingat. Peccatum quippe quod per pœnitentiam citius non deletur, est & causa peccati, aut peccatur simul, & causa, & pœna peccati. Hoc autem nobis cum tremore considerandum est, quomodo Iustus & Omnipotens Deus, cum præcedentibus peccatis irascitur, permittit ut cæcata mentem etiam in aliis labatur. Unde Moyse ait Gen 15. *Nondum completa sunt peccata Amorrhæorum.* Et Psal. 68. *Appone iniquitatem super iniquitatem ut non intrent in iustitiam tuam.* Et Osee 5. *Maledictum & mendacium & furtum & adulterium inuenerunt, & sanguis tetigit sanguinem*

Sanguis

Sanguis enim sanguinem tangit, quando peccatum peccato additur. Apoc. 22. Qui nocet noceat adhuc, & qui sordibus est sordescat adhuc.

XI. Facit ut Deus nesciat peccatorem.

Dum verò in hac miseria versatur peccator, incurrit quandam oblivionem apud Deum. S. Greg. in 1. Reg. cap. 4. Unusquisque ibi per peccatum projicitur, ubi occultatur, & quasi perditus ubi sit nescitur; quando Justitiæ lucem in qua Deus posuit eum, dereliquit. Hinc est quòd in paradiso post peccatum, primum hominem quærit. Adam ubi es? Hinc de mortuo Lazaro requirit, ubi posuistis eum?

XII. Merita destruit, mortificat, mala revocat.

Quidquid antecederet boni fuisti operatus, in peccatum incidisti, amisisti. Ita Basl. epist. ad Chilonem. Qualem te invenio talem judico. Ubi Moysis tot
F pro

pro Deo sumpti labores? nonne momento ad aquam contradictionis, quæ illi ingressum in terram promissionis prohibuit, perierunt?

Quæ opera existens in mortali operatur, non sunt ad vitam æternam. Hoc ostendit *S. Arsenio* ipse Dominus per visum. Qui haurit aquam de lacu, & mittit in collectaculum, ex quo alia parte effluat aqua. Sic qui aliqua bona operatur, sed quia mala etiam peccata operatur: ideò pereunt & delentur etiam bona opera quæ facit. In *sacculum* nimirum *pertusum* ut hoc ipsum aliâ phrasi eloquitur Sacra scriptura *mittit pecuniam suam*, Aggæi 1.

XIII. Unius peccatum tota sæpe regna evertit.

Peccati malum non in solo peccante sistit, sed sæpè in totam communitatem, cujus ille pars, refunditur quoque poenas temporales; sicut & meritum quoad beneficia hujus temporis. It *Gen. 20.* propter Pharaonis adulterium

mo- n Saram destinatum. Pharaonem
quæ flagellavit Deus plagis magnis, sed &
sionis domum ejus. Ob peccatum Giezi le-
ope- pra ad posteros manavit 4. Reg. 5. Hinc
Hoc s. *Basil. b. 8. in divites avaros.* Per paucos
er vi- mala ærumnæque ad universum popu-
a, & lum sæpius perveniunt, & unius ob no-
o alia xam tota gens aliquando evertitur.

Et hoc non raro accidit. *S. Aug. lib. 9. contra Julian. cap. 2.* Quàm multa sunt
a bo- divinarum testimonia scripturarum,
n per- quæ Parentum peccatis obligant Filios,
& de- numerare quis possit? cur enim pecca-
ipsum vit Cham & in ejus filio Chanaam vin-
tura- dicta prolata est? cur pro peccato Sa-
lomonis filius ejus diminutione regni
punitus est? cur peccatorum Achab
Regis Israel, in ejus posteros poena di-
lata est? Deus dixit Exod. 20. *Ego sum
Dominus Deus tuus, fortis zelotes, visitans
iniquitatem Patrum in filios, in tertiam &
quartam generationem.*

Et hoc ipsum non solum propter
mortale, sed etiam ob veniale accidit
ita 4. Reg. 24. *Dat Deus in direptionem*
F 2 regnum

regnum Israeliticum, propter vanam gloriam Ezechiae, ex qua thesauros suos Legatis Babylonis obtentavit, qui tamen alias Rex fuit sanctissimus. Vide ergo ô Peccator, quis contra te rugitus populorum, quæ accusatio confurget in die Judicii; cum palam fiet plurimis quod propter tua peccata vapularint: & quam poenam de te postulabunt?

Verum ob unius peccatum non solum in corporalibus bonis, sed etiam in bonis æternis multi (quod est longè horribilius) plectuntur: dum illis gratia subtrahitur efficax. Prædixit hoc fore Nathan ob peccatum Davidis, nam non tantum dixit, quod non esset recessurus gladius de domo ejus; Sed hoc addidit. Itaque hac dicit Dominus. Ecce ego suscitabo super te malum de domo tua, & tollam uxores tuas in oculis tuis, & dabo proximo tuo, & dormiet cum uxoribus tuis in oculis solis hujus. Quæ erant peccata Absolonis & aliorum futura.

XIV. P^c.

XIV. Beneficia promissa aver-
tit peccatum.

Hinc etiam oritur ut beneficia quæ
Deus destinaverat, imò promiserat,
non sequantur. Patet hoc Josue 7. ubi
post peccatum Achani Deus cladem in
populum suum immisit & addidit, *Non*
ero vobiscum, & tamen Josue promiserat.
Sicut fui cum Moyse, ita ero tecum. S. Chry-
sost. hom. 80. ad pop. Deus cum aliqua da-
re bona pollicetur, indignos autem vi-
det effectos, tunc sua revocat promissa.

Et hoc contingit etiam propter ve-
niale. Nam Deus promiserat Davidi
2. Reg. 7. *Requiem tibi dabo ab omnibus*
inimicis tuis. Et tamen postquam nu-
meravit populum, in quo juxta DD.
non excessit venialem culpam, etiam mil-
lia septuaginta virorum fuerint illi pe-
ste sublata in poenam hujus peccati, etiam
bella sunt permissa.

XV. Reliquæ peccati immanitates.

Sed si placet intueri statum animæ

Diabolo per peccatum subjectæ, præ oculis habeamus verba *B. Isaie Abb. Orat.* 25. Sicut quando ab hoste capitur civitas, imagines prioris Regis evertit, leges condit, portas veteres claudit, novas aperit &c. Sic etiam anima post susceptum Baptisma (in aqua, vel remissione peccatorum. Nam latissimè sumit nomen baptismatis hic Sanctus, pro absolutione Sacramentali) à diabolo expugnata, qui eam pro libidine sua evertit, atque vastavit; exturbata veri Regis imagine, suam erexit, fecitque ut misera anima, sæculi istius curis & solitudinibus vacaret.

Destruit itaque hostis per peccatum, in anima gratiam Dei, quæ est veri Regis insigne, virtutes infusas, dona Spiritus S. imò ipsum Regem verum in patibulum agit. Ita enim *B. Petrus Damiani serm.* 48. fieri ex *S. Paulo* docet, atque monet ne fiat. Vide ne rursus tibi metipsi crucifigas Filium Dei, & hostem tui habeas, rursus fabricans crucem, in qua crucifigatur ille, qui resur-

præ
Orat.
civi-
t, le-
, no-
st su-
emis-
è su-
pro-
o ex-
ever-
Re-
ue ut
soli-
tum,
Re-
spiri-
pa-
Da-
at-
s ti-
ho-
cru-
re-
sur-

surgens ex mortuis jam non moritur
&c. Cum enim elevas te, & ambulas
collo extento, caput Altissimi spinarum
multiplicitate contorques. Cum po-
nis oculos tuos ut non respicias cœlum,
& voluptuosis carnis tuæ motibus mo-
veris & traheris, durioribus clavis pe-
des Omnipotentis transverberas: ab in-
feriori inferis supplicium dum momen-
taneâ voluptate voluntatem Domini
excludis. Cum prosperaris in iniqui-
tate, forlici cursu rerum, peccata pec-
catis cumulans, clavum ponis in illius
dextra, quem de sui bonis persequi non
desistis. Cum verò abundantiori tri-
stitiâ absorberis, & tuam impietatem
pietati Dei præponderas, sinistram ejus
transfigis: & conceptum furorem, fu-
rore tuæ desperationis amplificas. De-
niq̃ue cum præsumis defendere quod fe-
cisti, lancearum ictum lateri Salvatoris
intorques.

Hoc verò posito; subjungo decre-
tum S. Gregorii lib. 2. in 1. Reg. cap. 1. Ra-
tionis lex exigit, ut qui Conditorem per-

sequitur, veniâ defraudetur. Cujus
prece illud peccatum indulgetur, quod
in ipsum Inductorem committitur?
Quis pro eo Omnipotentem Patrem
obsecrat, qui coæternum unigenitum
in mortem damnat? Et *lib. 2. in c. 3.*
Peccare & de Dei misericordia præ-
sumere, pelago ejus Iustitiæ, est ex-
poni.

Imaginem hic peccatoris quam Deus
S. Brigittæ ostendit *lib. 4. rev. cap. 57.* ap-
ponamus, ita hæc Sancta inquit. Vi-
debatur mihi unus homo, cujus oculi
eruti erant, sed tamen dependebant ad
maxillas cum duobis nervis, hic habebat
nares sicut canis, nares sicut equus, os
sicut ferocissimus lupus, manus ad mo-
dum bovis maximi, pedes sicut vultu-
s. Una quoque mulier videbatur jux-
ta eum stare cujus crines erant sicut ve-
pres. Oculi erant in occipite, aures
abscissæ, nares plenæ sanie & putredi-
ne, labia sicut dentes serpentis, in lingua
erat aculeus venenosus, manus erant
sicut

sicut duæ caudæ vulpinæ, pedes sicut duo scorpiones.

Dum Sancta dubitaret an essent isti dæmones respondit Christus homines esse. Sed coram Deo apparent à diabolo in animabus suis taliter deformes facti.

Et exponit. Isti duo oculi sunt eruti, quia non fecit opera bona. Habet aures caninas, quia sicut canis, non tantum nomen Domini neque alterius curat quantum nomen suum proprium quando nominari auditur, ita etiam iste non tantum curavit de honore nominis Dei quantum de honore nominis proprii. Habet etiam equinas nares, nam sicut equus qui solutus est ejecto stercore suo delectatur nares apponere illi, similiter iste, nam perpetrato peccato, de ipsius foetore dulce sibi videtur cogitare.

Et reliqua sic explicat. Os lupi ob avaritiam insatiabilem, manus instar pedum bovis, quia in ira omnia conculcat. Pedes vulturis quia quod rapuit non intendit restituere. Mulieris verò capilli

sunt spinæ, quia cogitationes illius sunt quomodo placeat mundo non autem Deo. Oculi in occipite, quia ad transitoria conversi. Aures abscissæ, quia Dei verbum non audit. Nares plenæ putredine quia sicut odorem bonum alii ad fortificandum cerebrum attrahunt, ita ista spurcitias. Os serpentinum ex quo prodit aculeus venenosus. Manus vulpium caudæ ob levitatem actionum.

CAPUT VI
GRAVE JUGUM SUPER
POENITENTES.

I. Quia sæpè fit poenitentia ludicra.

Hoc punctum è parabola quapiam facile percipiemus. Pingamus; Occidit quispiam nefariè & crudelissimè Regi potentissimo, ac suo maximo Benefactori, optimum ac dilectum unicè unicumq; Filium. Deprecatur. Poenitet me vehementer hujus facinoris, o Rex optimè: & ut videas quàm poeniteat

teat me vehementer, in satisfactionem, unam tibi stipulam, vel paleam offero. O indignitas! illudit offenso qui taliter satisfacit. Sed, annon etiam nos occidimus Christum Domini? & illum Christum? quid damus? quâ satisfactione dolorem testamur? unius scilicet Oratiunculæ idq; tepidissimâ prolatione.

Dicat rursus ille sicarius. Amo te mi Rex, & summe amo. Vis scire quantum? minus certè quàm hoc lutum; hanc bilem à me vomitu rejectam. Nam mallem te mori & occidi ab aliquo, quàm ut mihi aliquis tollat hoc lutum: scilicet citius peccabo mortaliter; quàm auri, argenti, meæq; voluptatis jacturam pariar, iram & bilem meam deferam: & licet aliter hoc ore tenus dicam, experire annon ita reipsâ faciam. Nemo mihi tollat meam bilem quam collegi contra inimicum: nemo persuadeat ut petenti propter te condonem: ut ad vetera amicitia jura redeam: & tamen te summe amo. Audite hæc cœli & obstupe- scite vehementer.

II. *Sæpè inefficax propositum.*

Iam verò ad omnem dolorem qui peccata aboleat, requiritur propositum efficax de cætero non peccandi. Iratus est quispiam alteri, & proponit irâ eum prosequi, enprodit se in effectu inefficacem propositi: deprecatur alter, hic non cedit; blanditur alter, hic durefcit; satisfactionem ille spondet, hic abnuit. Agit ille per amicos, respuit. Memorat antiqua merita, ecce iste contemnit. At verò proposuit vitare peccatum, nemo ita urget, nemo æquè sollicitat, nemo lucra, nemo vetera merita, damna futura, & poenas proponit, sed occasio se minima offert, & ecce ab illo efficaci proposito abit.

Magis ergo sumus fidi in obsequio dæmonis cum præmio gehennæ, quàm in Christi famulatu cum mercede coeli! Miseros nos si dæmon Christo improperabit ut est apud S. Cypr. O Christe non solum dum peccabant, te mihi postponebant, sed etiam dum reconciliabantur tibi,

bi, nolebant attingere mensuram, ut eadem probarent se tibi efficaciter statuisse; quâ mihi probârunt sua proposita.

Proponit alter consequi dignitatem, quia efficaciter proponit; patitur repulsam, non cessat; elargitur suas opes in munera ob spem dubiam, comparat amicos, sustinet omnia. En quanta in illo firmum atque efficax propositum operatur!

At hic oppones, naturam esse pronam in malum, & parem naturæ consuetudinem, oppono etiam quod dixit *S. Ioan. Clim. gr. 4. coll. 11.* Consuetudo plurimum valet, & cuncta ex ea pendent, eamque sequuntur: omninò longè amplius valebit in bonis, cum potentissimum habeat adiutorem Deum. An gratia inferior viribus quæ ad bonum datur?

III. Pœnitentia debet esse digna.

Non dictum est, facitè fructus, sed *Facite fructus dignos poenitentia.* Legem scripsit *S. Apostolus Rom. 6.* Sicut exhibui-

hibuistis membra vestra servire immunditia,
ita nunc exhibete membra vestra servire iusti-
tiae in sanctificationem. Et ex his suam sen-
tentiam videtur formasse *S. Greg. hom. 10.*
in Evang. Sciendum est quia quisquis illi-
cita nulla commisit, huic jure conceditur
ut licitis utatur: sicque pietatis opera fa-
ciat, ut tamen si voluerit, ea quae sunt
mundi non relinquat: at si quis in for-
nicationis culpam, vel fortasse quod est
gravius, in adulterium lapsus est, tantò à
se licita debet abscindere, quantò se me-
minit & illicita perpetrâsse.

Certè ille innocentissimus Poenitens
Sanctus Franciscus, ut de eo *S. Bonav. vi-
tae cap. 50.* Nemora replebat gemitibus,
loca spargebat lacrymis, pectora manu
tundeat &c. Nec malè quia ut *S. Greg.*
ad S. Augustinum Episcopum Anglorum,
scripsit resp. ad interrog. 10. Bonarum
mentium est, ibi etiam aliquomodo cul-
pam agnoscere, ubi culpa non est. Et *S.*
Basil. docet in Psal. 29. Non cuilibet animae
gaudium à Deo ingignitur; sed ei quae
peccatum suum vehementi luctu, & aspi-
duâ

duâ lamentatione ploraverit, veluti si seipsum mortuum lugeat, qui sanè fletus postremò in gaudium vertitur.

Idcirco *S. Bern. serm. in festo SS. Petri & Pauli.* Multi Pœnitentiâ ducti sunt sed infructuosâ quoniam pœnitentia eorum reprobata est, sicut & prior culpa.

Conjicio causam dum lego *Tertull. lib. de poenit.* Num in coccino & tyro. (hoc est in purpura) pro delictis supplicare decet. Cedò acum crinibus distinguendis, & pulverem dentibus eliminandis, & bisulcum aliquid ferri vel æris unguibus repastinandis. Si quid ficti nitoris, si quid cocti ruboris, in labia aut genas urgeat. Præterea exquirito balneas lætiores, hortulani maritimivè secessus: adjicito ad sumptum, conquirito altilium enormem saginam, defecatam senectutem quamque vini. Quis interrogârit, cur animæ largiaris? Deliqui dicito in Deum, & periclitor in æternum perire, itaque nunc pendeo & maceror, & excrucior ut Deum reconciliem mihi, quem delinquendo læsi! Itaque &c.

IV. *Modus pœnitendi durus.*

Sic instituendam docet pœnitentiarius. *S. Ambr.* scribens *ad lapsam cap. 8.* Ergo tu hæc tecum cogitans, & mente retrahens, proprii facti tui ipsa esto lude crudelior. Inprimis omnis cura vite hujus interimenda tibi est, & quasi mortuam te existimans, sicut es, quomodo possis reviviscere cogita. Deinde lугubris tibi accipienda est vestis, & membra singula, dignâ castigatione punienda. Amputentur crines qui per vanam gloriam occasionem luxuriæ præstiterunt. Defluant oculi lacrymas, qui masculum non simpliciter aspexerunt. Pallescat facies quæ quondam viruit impudicè. Denique totum corpus incuri maceretur cinere aspersum, & opertum cilicio perhorrescat &c.

Talem pœnitentiam ab una delicatula persona exigit hic Sanctus. Tum addit Talis vita, talis actio pœnitentiæ si fueri perseverans, audebit sperare, etsi non gloriam, certè pœnæ evacuationem.

SUPER PŒNITENTES. 135

O mi Deus, post tantam pœnitentiam nondum promittit gloriam hic S. Doctor. Sed & S. Cyprianus *serm. de lapsis*. Lamentari eum putamus toto ex corde, jejuniis, fletibus, & planctibus Dominum deprecari? qui epulis affluentibus pastus, postridie cupiditates suas eructat. Qui hilarius ac lætus incedit, quomodo mortem suam defleat. Anima in quacunque hora peccaverit morte morietur. Si quem de tuis charis mortalitatis exitu perdidisses, ingemisceres dolenter ac fletes, facie incultâ, veste mutatâ, ore dejecto indicia mœroris ostenderes. Animam tuam miser perdidisti, & non acriter plangis, non jugiter ingemiscis?

Qualia verò bona pro peccatis debeamus præstare docet S. Greg. in 1. Reg. lib. 2. cap. 5. A peccatorum nostrorum tunc obligatione solvimur, cum bona quæ pro eorum impendimus absolutione, malis admixta non sunt. 1. Reg. 7. Si in toto corde vestro convertimini ad Dominum Deum, auferte Deos alienos, liberabit vos de manu Philistiim. Audiant ergo, audiant, qui

qui de manu Philistinum liberari desiderant. *Ibid. libro 5. cap. 4.* Quid prodest confiteri flagitia, si vocem confessioni non sequitur poenitentia? Signum veræ confessionis non est in oris confessio, sed in afflictione poenitentiae. Facite dignos fructus poenitentiae. Confessionis ornatum non recipit sine fructu afflictionis. *Marci 11.* Arborem sine fructu maledixit.

V. Quos malè poenitet augent poenam.

Non leguntur Filii Heli Patri monenti obstitisse, non obiurgationes risisse. humiliati sunt, sed non verè; quid inde secutum? dicat *S. Greg. lib. 1. in 2. Reg. cap. 1.* Tanta fuit magnitudo culpæ illorum, ut & conversionis momenta non haberent, & à mortis suæ fovea nequaquam surgere possent. Et qui iræ Dei pelagus biberant, in damnationis suæ cumulum haberent, non solum poenam commissi sceleris, sed etiam vindictam contemptæ prædicationis.

Monuit *S. Ephrem Paranesi 22.*

De-
mus

deside- nus operam ut digna pœnitentiæ opera
prodes- gamus, ne duplicatum in his supplicium
sionis in- veniamus, tanquam divinam gratiam
ni ve- spernantes, & beneficiorum ipsius non
fessio- recordantes. Quod scilicet nobis præ-
Faci- tet auxilia & tempus ad pœnitendum.

ntes- S. Hieron. in epist. ad Rom. cap. 12.
fructu- Sicut qui paulatim arcum intendit, tem-
e fru- pus dat alteri ut fugiat : qui si fugere no-
mitur- lit tantò fortius sagittâ configitur, quan-
nen- tò majori tempore arcûs intensio fuerat
isfisse- facta. Itâ planè Deus, quò diutius pœni-
indè- tentiam dignam expectat, eò severiùs
g. cap. punit.

VI. Raros verè pœnitet.

rum, Ex allatis facile intelligitur illud S.
abe- Ambr. dictum libro 2. de poenit, quamvis &
quam ipse se explicat. Sic ibi inquit. Facile in-
lagus veni qui innocentiam servaverunt, quàm
ulum qui congruè egerint pœnitentiam. An
mis- quisquam pœnitentiam putat, ubi acqui-
nptæ rendæ ambitio dignitatis, ubi vini affusio,
De- ubi ipsius culpæ conjugalis usus ? Re-
mus- nunciandum sæculo est, ipsi somno mi-
nùs

nus indulgendum quàm natura postulat, interpellandus gemitibus, interrumpendus suspiriis, sequestrandus orationibus, vivendum ita ut vitali huic moriamur usui, seipsum homo abneget, totus immutetur.

VII. Quos pœnitet debent vitam emendare.

Et in tantum ista vitæ mutatio requiritur, ut etiamsi peccata essent dimissa parùm prodesset. *S. Bern. serm. 3. in Cant.* Si dixerit mihi Iesus dimittuntur tibi peccata tua, nisi ego peccare desiêro, quid proderit? Exui tunicam meam, reinduero eam, quantum profeci? rursus pedes meos quos laveram coinquinavero, nunquid aliquid lavisse valebit? Sordens omni vitiorum genere dijacui in luto fecis; sed erit sine dubio recedenti deterius quàm jacenti. Denique qui me sanum fecit, ipsum mihi dixisse recordor. *Ecce sanus factus es, jam amplius noli peccare, ne quid deterius contingat tibi.*

VIII. *Post pœnitentiam peccare est
gravius.*

Et certè quid deterius contingit, ita enim *Tertull. de poenit.* Non leviter in Dominum peccat, qui cùm æmulo ejus diabolo pœnitendo renuntiâsset, & hoc nomine illum Domino subjecisset, rursus eundem regressu suo erigit, ut denuò malus dæmon recuperatâ prædâ suâ adversus Dominum gaudeat. Nonne, quod dicere quoque periculosum est, sed ad ædificationem dicendum: diabolum Domino præponit? Comparisonem enim videtur egisse, qui utrumque cognoverit, & consideratè pronuntiâsse eum meliorem, cujus se rursus esse maluerit. Ita qui per delictorum pœnitentiam instituerat Domino satisfacere, diabolo per aliam pœnitentiæ pœnitentiam satisfaciat: eritque tanto magis perosus Deo, quanto æmulo ejus acceptus.

*IX. Pœnitentia ad mortem
dilata, dubia.*

Iam etiam de illis qui ad mortem
pœnitentiam differunt, & confidunt se
liberalibus testamentis, & assignatione
Eleemosynarum consecuturos veniam
audiamus *S. Salvanum lib. 1. ad Ecclesiam*
Qui à malis actibus tantum morte di-
scedit, non relinquit scelera, sed relin-
quitur à sceleribus, ac per hoc neces-
sitate exclusus à vitiis, & tunc puto pec-
cat quando peccaverit (id est quando
cessat peccare quia non potest) quia
quantum ad animum necdum desit
qui adhuc velit peccare si possit. Non
bonis itaque spebus innititur, qui ad hoc
tantum peccat in vita, ut peccatorum
molem redimat in morte: & ideo si
evasurum putat, non quia bonus sed
quia dives sit: quasi verò Deus non vi-
tam hominum quærit sed pecuniam
atque à cunctis malorum redimendo-
rum spe agentibus accipere solos pro-
criminibus nummos velit, & corrupto

in more Iudicum argentum exigit
et peccata vendat?

Et post pauca. Quod si tanta fuerit
propterea incuria, ut valetudinis la-
tem, (id est poenitentiam) usque ad
ultimos dies trahant, quid dicam ne-
cio: quid promittam penitus ignoro.
Revocare ab inquisitione ultimi reme-
dii periclitantes, durum & impium:
ponderare autem aliquid in tam fera cau-
satione, temerarium.

S. Greg. hom. 12. in Evang. Qui poe-
nitenti veniam spondit, diem peccan-
ti crastinum non promisit. Ecce hunc
ipsum diem in quo loquimur, ad inducias
conversionis accepimus. *Orate ne fuga
vestra fiat hyeme, aut in Sabbato*, ac si aper-
te dicat. Videte nunc tunc quærat pecca-
ta vestra fugere, quando jam non licet
ambulare.

X *Peccatorum deliberatè admif-
sorum difficilis venia.*

Illud verò est admodum terribile,
quod idem *S. Pater lib. 4. in Reg. c. 2. reli-
quit.*

quit. Quibus peccata dominantur, pe-
se ab eorum jugo liberari nequeunt
nam sæpè ad Dominum cum precibus
veniunt, sed exaudiri non possunt. Di-
vino siquidem iudicio cum iis agitur, ut
qui noluerunt mala vitare cum possent
non possent vitare cum volunt : & qui
spontè incurrunt mala præcognita, fu-
gere non possint experta.

Idem Pastoral. p. i. Hoc à præcipita-
tione lapsis, per consilium pereuntes dis-
ferunt : quòd cum à statu iustitiæ peccan-
do concidunt, plerumque simul & in
laqueum desperationis cadunt. In
quam rem servit illud *Tertull. lib. de poe-
nit.* Quidam autem sic opinantur, qua-
si Deus necesse habeat etiam præstar-
indignis quod sponndit, & liberalita-
tem ejus faciunt servitium. Quod si ne-
cessitate indulget, ergo invitatus facit
quod dici non potest.

Itaque in spem poenitentiae non pec-
candum. Exempla suggerit non accep-
tata à Deo poenitentiae S. Scriptura in E-
sau & Antiocho, & de hoc quidem

Mach

Mach
minum
naturus
venit p
crimis

GRA

I.

S An

S in p

ad ger

Vita n

quæ q

decre

magis

umbr

gaude

infir

nunc

rideo.

bilita

uno

hinc

Mach. 9. *Orabat autem hic scelestus Dominum à quo non esset misericordiam consequuturus.* de Esau verò Heb. 12. *Non invenit poenitentia locum, quanquam cum lacrymis inquisivisset eam.*

CAPUT VII.

GRAVE JUGUM SUPER OMNES.

I. *Quia ad miseras nascimur.*

*S*anctus Cyprianus lib. 1. de bono Patient. in proem. *Omnes nos sumus destinati ad gemitus totâ vitâ.* S. Aug. Soliloq. cap. 2. *Vita mea vita fragilis, vita caduca, vita quæ quantò magis crescit, tantò magis decrescit: quantò magis procedit, tantò magis ad mortem accedit. Vita fallax & umbratica, plena laqueis mortis. Nunc gaudeo, statim tristior; nunc vigeo, jam infirmior: nunc vivo, statim morior: nunc felix appareo, statim miser: nunc rideo, jam fleo. Sicque omnia mutabilitati subjacent, ut nihil unâ horâ in uno statu permaneat. Hinc timor, hinc tremor, hinc fames, hinc sitis,*

G hinc

hinc calor, hinc frigus, hinc languor
 inde dolor exuberat. Subsequitur hi
 importuna mors, quæ mille modis mi-
 seros homines inopinatè rapit. Hunc
 necat febribus, illum opprimit dolori-
 bus: hunc consumit fames, illum sitis
 extinguit: hunc suffocat aquis, illum
 interimit laqueo. Illum perimit flam-
 mis, alium dentibus bestiarum ferocius
 vorat. Hunc trucidat ferro, illum ve-
 neno corrumpit, alterum tantum re-
 pentino terrore vitam finire compellit.
 Et nunc super omnia magna miseria
 quia cum nihil sit certius morte, igno-
 rat tamen homo finem suum, & cum te-
 stare putat, colliditur, & perit spes
 ejus. Et hæc mala ipsi peccatis nostris
 cumulamur.

*II. Si non affligamur, malè
 agitur nobiscum.*

S. Greg. 9. *epist.* 29. Ego Abel esse non
 suspicor, qui Cain non habuerit. Et 6.
epist. 27. Ego fidenter dico, quia minus
 pie vivis, si minus persecutionem per-
 tuleris.

aleris. *S. Ambr. in Psal. 118.* Fortasse
um persecutionem non patimur, tan-
quam condemnati habemur. *S. Chrysost.*
om. 29. in epist. ad Hebr. Si flagellat Deus
mnem filium quem recipit, qui non
lagellatur sine dubio non est in numero
iliorum.

Idem in *Psal. 125.* Quemadmodum se-
mina opus habent imbribus, ita nos la-
rymis: & quemadmodum terra opus
habet ut aretur & proscindatur, ita ani-
ma fidelis pro ligone indiget tentatio-
nibus & afflictionibus, ne producat
malas herbas, ut ejus molliatur durities,
ne nimium efferatur & exiliat: nam ter-
ra quoque nisi diligenter colatur, nihil
boni producit. *S. Greg. 23. moral. 15.* Ele-
ctis suis ad se pergentibus Dominus, hu-
us mundi iter asperum facit.

III. Omnibus inimicus insidiatur.

S. Bern. serm. 1. de S. Andr. Habet ne-
quisissimus ille laqueos, habet & jacula,
atpotè callidissimus venator hominum,
solum sitiens sanguinem animarum.

Alios telis appetit malitiosæ cujuslibet suggestionis, & in eis vulnerat multos quibus tenuis est patientia: alios voluntatibus irretire laborat, & in his includit multitudinem copiosam illorum qui in terra repunt, aut volitant juxta eam.

His commouetur appetitus, qui velut effrenos equos emittit passionibus, his autem misera anima passim in præceptum vehitur ac rapitur. *S. Ambro. lib. de Isaac & anima cap. 8.* Mali equi, iracundia concupiscentia, timor, iniquitas, interdum ipsi equi inter se disident, & se in vicem impediunt, & viam salutis nobis difficillimam reddunt.

Hinc *S. Aug. lib. 2. contra Julian. cap. 10.* Sine peccato semper essemus, si sanaretur hoc malum concupiscentiæ repugnantis legi mentis nostræ.

V. Omnes se debent abnegare.

Lucæ 9. Dicebat autem ad omnes. *S. Ioh. opusc. 18. de perfect.* aliterit abnegatio

gatio
salutis
confil
omne
Chris
suam
quant
camus

VI

s.
hoc p
seimo
sciat,
s.
quæ
rupta
imme
ramu
mus
lus es
Filiis
placu
bus
comp

gationem sui ipsius esse de necessitate salutis. Et *Guilelm. Estias cap. 8.* Non consilii sunt verba hæc, sed præcepti, omnes enim tenentur velle venire post Christum semetipsos abnegare, crucem suam tollere, ita Christum sequi: in quantum autem hoc non facimus, peccamus.

VI. Prædestinatio Dei occulta.

S. Bern. serm. 37. in Cant. Consilium hoc posuit tenebras latibulum suum, & sermo absconditus à nobis, ita ut nemo sciat, si dignus sit amore vel odio.

S. Aug. soliloq. cap. 28. Omnes nos quasi pannus menstruata, de massa corrupta & immunda venientes, maculam immunditiæ nostræ, in frontibus portamus. Quare mundi esse non possumus nisi tu Domine mundaveris, qui solus es mundus. Mundas autem de nobis Filiis hominum eos in quibus tibi complacuit habitare, quos ab inaccessibilibus profundis secretis iudiciorum incomprehensibilium sapientiæ tuæ, sem-

per justorum licet occultorum, sine eorum meritis prædestinâti ante mundum, vocâsti de mundo, justificâsti in mundo, & magnificas eas post mundum.

Non omnibus autem hoc facis, quod admirantur tabescentes omnes sapientes terræ. Et ego Domine hoc considerans expavescō & obstupeſco de altitudine divitiarum sapientiæ & scientiæ tuæ, ad quam ego non pertingo, & incomprehensibilia iudicia iustitiæ tuæ: quoniam ex eodem luto, alia quidem vasa facis in honorem, alia verò in contumeliā sempiternā. Quos igitur tibi elegisti de multis in templum sanctum tuum ipsosundas, effundens super eos aquam mundam, quorum nomina numerumq; tu nosti, qui solus numeras multitudinem stellarum, & omnibus eis nomina vocas: qui etiam scripti sunt in libro vitæ, qui nequaquam perire possunt: quibus omnia cooperantur in bonum, etiam ipsa peccata, (quia post illa ferventiores evadunt.) Cū enim cadunt, non colliduntur: quia tu suppo-

nis

his m
torum
Atta
illorum
res coe
sum m
torum
vitti ac
nume
pravo
næ m
profu
immu
rantur
vertite
peccat
usque
bes te
locav
liniur

VII.

S
Man

ne eo-
mun-
asti in
ndum
quod
apien-
conli-
e alti-
entia
& in-
tux
m va-
con-
gitur
lan-
is su-
omi-
ame-
ibus
sunt
pos-
abo-
illa
a ca-
ppo-
nis

is manum tuam, custodiens omnia ossa
orum, ut unum ex eis non conteratur.

Attamen mors peccatorum pessima,
illorum inquam, quos, antequam face-
res cœlum & terram, secundum abyf-
um multam judiciorum tuorum occul-
orum, semper autem iustorum, præsci-
visti ad mortem æternam : quorum di-
numeratio nominum, & meritorum
pravorum apud te est, qui numerum are-
næ maris dinumerasti, & dimensus es
profundum abyssi, quos reliquisti in
immunditiis suis, quibus omnia coope-
rantur in malum, & ipsa etiam oratio
vertitur in peccatum (quia scilicet cum
peccatis peragunt) ut si etiam ad cœlos
usque ascenderint, & caput eorum nu-
bes tetigerit, & inter sydera cœli col-
locaverint nidum suum, quasi sterqui-
linium in fine perdentur.

*VII. Signa prædestinationis non in
omnibus reperiuntur.*

*Si vis ad vitam ingredi serva mandata.
Mandata verò omnia colligit in duo.*

amorem scilicet Dei & proximi, prior in eo consistit ut non peccemus, & bene faciamus : & de hoc jam egimus non uno loco superius, posterior, ut diligamus omnes, etiam inimicos, idque pure propter Deum, qui amor non adeò frequens est. *S. Greg. hom. 38. in Evang.* Siquis quem libet amat, sed propter Deum non amat, charitatem non habet, sed habere se putat.

At quomodo amici & inimici propter Deum acquirendi sunt ? interrogat *S. Chrysost. orat. in Kalend.* & respondet. Si non amicitias illas colligamus, unde pecunias corripere, convivias agitare, imperia consequi poterimus sed illos prosequamur, qui mentem nostram moderari, præcipere honesta, peccantes increpare, delinquentes arguere, supplantatos erigere, consilio ac precibus opem ferre, & ad Deum adducere possunt.

Unde, si inimicus tibi prosit ad salutem, imò prodest, quia saltem tibi mundum amarum reddit, ama illum. Inquam rem facit monitum *B. Lact. Iustin.*

de casto connub. cap. 6. Nunquam sine
patientiæ exercitio caritas esse solet. Et
de contemptu mundi cap. 19. Flagelli
eruditio cum patientia, indubium præ-
destinationis agnoscitur esse prælagium.
Siquidem per multas tribulationes oportet
intrare in regnum cœlorum. Opor-
tet crucem tollere.

Sed quid sit ferre crucem? Respon-
det S. Basil. instit. Mon. cap. 3. Paratum
esse ad mortem pro Christo, & mortifi-
care membra quæ sunt super terram, &
pro nomine Christi libenter ferre omne
discrimen, hoc est tollere crucem suam.
Et hoc quidem ad dilectionem Dei spe-
ctabat.

VIII. *Etsi habuerimus signa præ-
destinationis, sumus incerti de
Perseverantia.*

Multos in via salutis præcesserunt
Publicani & Meretrices. Sed hoc ver-
bis S. Chrysost. hom. 40. ad pop. eloquamur.
Quid Manasse deterius? Deum tamen
propitium habere potuit. Quid Mar-

thæo deterius ? & constitutus est Apostolus. Quid Paulo miserius ? sed constitutus est Evangelii præco. Quot tales alias vis videre mutationes & quondam gestas & quotidie occurrentes ?

S. Greg. in Job. lib. 25. cap. 7. Occultum iudicium quod piè super nos iustè-que disponitur, quomodo alii perdunt quod tenere videbantur, & alii accipiunt quod alii ex meritis perdunt. Ut & qui stare videntur humano iudicio, jam in conspectu Iudicis non stent. Quis enim hominum æstimare potuisset, Judam vivendi sortem, etiam post ministerium Apostolatûs, amittere ? & quis contra crederet, latronem causam vitæ in ipso articulo mortis invenire ?

IX. Iudicium Dei rigidum.

S. Chrysost. in illa verba Apost. Salutate Priscam. In illo die magno, non solum de his quæ nos peccavimus, sed & de his ob quæ in alios sententiam tulimus, omnino iudicabit nos Deus, & quod sæpè naturâ leve peccatum est, hoc grave & in-

& incondonabile fit, dum peccans alium judicat. Fortè non satis claret quod diximus, igitur clariùs dicemus. Peccavit aliquis & alium idem committentem peccatum condemnavit, is in die illo valdè amaro non illam pœnam luet quam peccati natura exposcit, sed majorem quàm duplicem vel triplicem.

Atqui teste eodem S. Patre lib. 1. de *compunct. cordis*. Ab hoc vitio neq; Monachorū ullum facilè invenies liberum.

**X Omnes oportet ante Tribunal
Dei Judicis comparere.**

O quàm Tribunal horribile, audiamus quid de illo dicat S. Ephrem *serm. de SS. Cruce*. Coelum & terra tunc fugere tentabunt & quis poterit subsistere? Sed quotus etiam in illo absolvetur? Idem Sanctus in *testamento* sic ipsum Judicem alloquitur. Ac licet iudicium universæ terræ feceris sicut gratia tua declarat ac postulat, non salvabitur unus ex millibus, & ex decem millibus non redimentur duo.

Sed nemo melius S. Prophetâ Sophoniâ diem illam nobis describat. Ita ille cap. 1. nomine Dei loquitur. Et erit in tempore illo, scrutabor Jerusalem in lucernis, & visitabo super viros defixos in facibus suis. Et paulò post. Juxta est dies Domini magnus juxta est, & velox nimis, vox diei Domini amara tribulabitur ibi fortis. Dies ira dies illa, dies tribulationis & angustie dies calamitatis & miserie, dies tenebrarum & caliginis, dies nebula & turbinis, dies tubæ & clangoris super civitates munitas, & super angulos excelsos & tribulabo homines, & ambulabunt ut cæci. Quis hic status rerum ò Judex severe!

Similia Ezechiel cap. 7. inclamat. Finis venit, venit finis super te, & immittam furorem meum in te, & judicabo te juxta vias tuas, & immittam furorem meum in te, & judicabo te juxta vias tuas, & ponam contra te omnes abominationes tuas & non pariet oculus meus super te, & non miserebor, sed vias tuas ponam super te, & abominationes tuæ in medio tui erunt, & scietis quia ego Dominus. Hæc dicit Dominus Deus. Afflictio una, affli-

afflictio ecce venit, venit contritio super te qui habitas in terra, venit tempus, propè est dies occisionis & non glorie Montium. Nunc de propinquo effundam iram meam super te, & iudicabo te iuxta vias tuas, & imponam tibi omnia scelera tua, & non parcat oculus meus, nec miserebor, sed vias tuas imponam tibi, & abominationes tue in medio tui erunt.

Quæ ibi hominum conditio enarrat Amos 5. Dies Domini ista tenebræ & non lux, quomodo si fugiat vir à facie leonis, & occurrat ei ursus, & ingrediatur domum & innitatur manusuâ super parietem, & mordeat eum coluber. Nunquid non tenebræ dies Domini & non lux, & caligo & non splendor in ea.

Isaïæ 24. Qui fugerit à voce formidinis cadet in foveam, & qui se explicaverit de fovea tenebitur laqueo, quia cataractæ de excelsis apertæ sunt & concutientur fundamenta terræ. Confractione confringetur terra, contritione conteretur terra, commotione commovebitur terra, agitatione agita- bitur terra sicut ebrius. Et cap. 13. Omnes manus dissolventur, & omne cor hominis

con-

contabescet & conteretur. Torsiones & dolores tenebunt, quasi parturientes dolebunt, unusquisq; ad proximum suum stupebit, facies combustæ vultus eorum. Quid ibi miror agam, quò me vertam?

Iob. 4. Nunquid homo Dei compensatione justificabitur. Et statim. Ecce qui serviunt ei non sunt stabiles, & in Angelis suis reperit pravitatem, quantò magis bi qui habitant domos luteas, qui terrenum habent fundamentum consumentur velut à tinea? De manè usq; ad vespèram succidentur, & quia nullus intelligit, in æternum peribunt.

Et postea. Si justificare me voluero os meum condemnabit me, si innocentem ostendero pravam me comprobabit. Cap. 12. Apud ipsum est fortitudo & sapientia ipse novit & decipientem & qui decipitur, cap. 14. Quis est homo ut immaculatus sit, & ut justus appareat natus de muliere? ecce inter sanctos ejus nemo immutabilis, & coeli non sunt mundi in conspectu ejus, quantò magis abominabilis & inutilis homo qui bibit quasi aquam iniquitatem. Cap. 25. Ecce Luna etiam non

splen-

splend
specu
Filiu
S
audi
judi
veber
& lu
C
stici
indu
est
adre
& v
C
PP.
diffe
tion
C
pec
lum
lisil
ani
con
ita

splendet, & stelle non sunt munda in conspectu ejus, quantò magis homo putredo & Filius hominis vermis.

Sed quale ipsum sit judicium Ezech. 28. audiamus de se loquentem Iudicem. Judicabo cum peste & sanguine, & imbre vebementi, & lapidibus immensis, ignem & sulfur pluam super eum.

Qualis Iudex? Ilai 59. Indutus est justitiâ ut lorica, & galea salutis in capite ejus, indutus est vestimentis ultionis, & opertus est quasi pallio zeli sicut ad vindictam, quasi ad retributionem indignationis hostibus suis, & vicissitudinem inimicis suis.

Quàm meritò ille senex de quo Vit. PP. lib. 4. cùm ridentem quempiam vidisset, dixit. Coram cœlo & terra rationem reddituri sumus & tu rides?

Quam meritò S. Ephrem cap. I. deflet peccata sua, cùm semel respexisset cœlum dixit. Repentè cùm mihi terribilis illius adventus venisset in mentem, animo & corpore totus exhorruì, & contremuerunt omnia ossa mea, atque ita fractus ac perturbatus magno cum dolore.

dolore cordis vim lachrymarum effudi, & cum gemitu dixi. Quomodo ego peccator in illa formidanda hora confistam? quomodo miser hædus cum ovibus Christi? Cùm sua Martyres ostendent tormenta, virtutes suas Confessores, quid ego ostendam nisi pigritiam & negligentiam meam?

Iam verò quid *Bern. lib. 2. de consid.* Leva oculos tuos & vide regiones si non magis sunt siccæ ad ignem quàm albæ ad messem. Quàm multæ quas putaveras fruges diligenter inspectæ vepres potiùs apparebunt, imò ne vepres quidem sed annosæ & veternosæ arbores.

Quid ampliùs fiet contra miseros peccatores? Audi *Tertull. lib. de Monogamia.* Exurget Regina Carthaginis & decernet in Christianos. Assidebit & illi Matrona Romana quæ &c. Sunt & quæ de tota continentia judicent nos Virgines Vestæ, & Iunonis Achaicæ, & Dianæ Scythicæ, & Apollinis Pythici, etiam bovis illius Ægyptii Antistites de continentia infirmitatem Christianorum judicabunt. Quid

Quid de aliis virtutibus iustitia, contemptu opum, abstinentiâ &c. Iam quid aliquis possit sibi victoriæ promittere discat ex *Salviano lib. 3. de gubern. Dei*. Præter paucissimos quosdam qui mala fugiunt, quid est aliud pænè omnis cætus Christianorum quàm sentina vitiorum? *Et rursus*. Faciliùs invenias reos malorum omnium, quàm non omnium: faciliùs majorum criminum quàm minorum. Id est, faciliùs qui & majora crimina cum minoribus, quàm qui minora tantùm sine majoribus perpetrârint. In hanc enim morum probrositatem omnis redacta est plebs Ecclesiastica, ut in cuncto populo Christiano genus quoddam sanctitatis sit, minùs esse vitiosum. *Et postea*. De Christiano nobis nomine blandimur, cùm utique hoc ipso magis per nomen sacratissimum rei simus qui à Sancto nomine discrepamus.

Iam de poenitentibus idem citati operis *lib. 5.* sic ait. Poenitentes taliter omnia fermè agunt, ut eos non tam putes

putes antea poenitentiam criminum egisse, quam postea ipsius poenitentiae poenitere. Nec tum prius poenituisse quod malè vixerint, quam postea quòd se promiserunt bene victuros. Sciunt me verum loqui, & testimonium mihi etiam suâ conscientia dicunt.

Ingemiscit *Bern. serm. 1. de Convers. S. Pauli.* Amici tui Deus & proximi adversum te appropinquaverunt & steterunt. Conjurasse videtur contra te universitas populi Christiani à minimo usque ad maximum, à planta pedis usque ad verticem non est sanitas illa. Heu heu Domine Deus, quia ipsi sunt in persecutione tua primi, qui videntur in Ecclesia tua primatum diligere, qui videntur gerere principatum.

Incircò *Greg. M. in Job. lib. 33. cap. 6.* adducto ex *Job. 40. Absorbebit fluvium & non mirabitur & habebit fiduciam quòd infuit Jordanis in os ejus.* Quid hoc loco, inquit, fluvii nomine nisi humani generis decursio designatur, sed quasi ad ima descendendo pertransit, qui autem
appel-

appellatione Iordanis signatur, nisi qui jam imbuti sunt Sacramento Baptismatis? Behemoth iste à mundi origine exortum vix paucis electis evadentibus humanum genus ad ima defluens, usque ad redemptionis tempora, quasi quendam in se fluvium traxit. Alios sub Christianitatis nomine devorat.

XI. Pauci salvantur.

Quòd si attendamus paucitatem salvandorum, quis non percellatur? *Esd. as lib. 4. cap. 18.* Qui licet non oraculum sonet divinum, magnam tamen habet auctoritatem, & à non paucis SS. Patrum ad firmanda dicta adducitur. Quomodo interrogabis terram & dicet tibi, quoniam dabit terram multam magis, unde fiat fictile, parvum autem pulverem unde fiat aurum: sic & ætæ præsentis sæculi. Multi quidem creati sunt, pauci autem salvabuntur.

Et *cap. 9.* Respondi & dixi, olim locutus sum & nunc dico, & postea dicam. Quoniam plures sunt qui pereunt, quàm qui

qui salvabuntur, sicut multiplicatur fluitus super guttam.

Ad priorem locum videtur respexisse *S. Macarius hom. 15.* Quemadmodum aurum à copiosa arena dilutum invenitur, suntque grana exigua instar milii sic quoque ex multis pauci sunt probati. Ad posteriorem *S. Aug. serm. 32. de verbis Domini.* Aream video, & grana quæro, & vix videntur grana quando are tritituratur: sed venturum est ut ventiletur. Pauci ergo qui salvantur in comparatione multorum periturorum.

Sed utrumque confirmabit apud *Baron ad ann. 976. S. Nilus Abbas*, ubi asserit ex decem millibus, vix unum salvari, & hanc fuisse doctrinam *SS. Basilii, Chrysostomi, Ephrem, Theodori Studitæ*, imò & Apostoli ipsius, nec non *S. Evangelii.* Quia sicut nunc misericordia Dei ultra modum apparet, ita se ostendet severitas in iudicio. *S. Bern. in Epiph. serm. 1.* Sicut benignitas, (in Nativitate Christi) apparuit ultra omnem spem, ultra omnem æstimationem: Similem expect-

expectare possumus iudicii districtio-
nem.

Et Dom. 1. post Octav. Epiph. serm. 1.
Veniet non expectantibus tanquam re-
vertens à nuptiis, tanquam potens cra-
pulatus à vino, verè ebrius & immemor
miserationum suarum, tunc enim quan-
tum ad illos obliviscetur misereri Deus,
veniet in ira & indignatione tanquam
furibundus.

Et de verbis: Vidi Dominum serm. 2. Non
discernet inter glebas, qui discrevit in-
ter stellas? examinabit certè argentum,
qui ipsum quoque aurum probavit, &
de hac re omnes præmoniti videmur,
cùm nobis dictum. *Nisi abundaverit ju-
sticia vestra plusquàm scribarum & phari-
sæorum, non intrabitis in Regnum coelorum.*

Atq; ita paucos salvari suo illo tem-
pore SS. Patres credebant quos S. Nilus
adduxit, quando inter Christianos ma-
xima fervebat sanctimonia: quotus de-
mùm his corruptissimis temporibus eva-
dat gehennam? Ausus est illis sæculis
Tertullianus Scapulæ viro Gentili, ita
Chri-

Christianorum producere sanctitatem. Nos, quos sacrilegos existimatis, ne in furto unquamprehendistis, nedum in sacrilegio : aliunde sumus noscibiles, quàm de emendatione vitiorum pristinorum, in quibus jacebamus quando eramus Ethnici ?

Quis hoc nostro sæculo possit Judæis aut Hæreticis objicere ? quod aliud negotium, (id est crimen) Christianus, nisi suæ sectæ ? quem incestum, quem crudelem tanto tempore nemo probavit. Pro tanta innocentia, pro tanta probitate, pro justitia, pro pudicitia, pro fide, pro Deo vivo, cremamur. *Et Apologet.* c. 39. ita Ethnicos alloquitur. Dilectionis operatio notam nobis meruit penes quosdam, vide inquirunt, quàm se diligunt, & pro alterutro mori sint parati. *Et rursus.* Non priùs (apud Christianos) discumbitur quàm oratio ad Deum prægustetur ; editur quantum esurientes capiunt ; bibitur quantum pudicis est utile ; ita saturantur ut qui meminerint, etiam per noctem adorandum sibi Deum ;

um ; ita fabulantur ut quæ sciverunt Deum audire &c.

At nos S. Bernardus si videret fortè in illa erumperet, in quæ suo prorupit ævo. Non est nisi amor turpis in hoc sæculo, neq; fides secura, quia omnia quæ ejus sunt contaminantur superbiâ, avaritiâ, cupiditate, & luxuriâ. Reces- sit enim lex à Sacerdotibus, justitia à Principibus, consilium à Senioribus, Re- ligio à Clericis, reverentia à subditis, amor castitatis à virginibus, pudicitia à conjugatis.

Neq; hæc de Gentilibus dixit : Ut illa blandientium sibi explicatio suffocetur. Paucos scilicet salvari, quia licet Chri- stiani pluriimi evadant, multò tamen plures Gentilium pereant. Certè & S. Bernardus de Christianis dixit. *Ec sal- vianus lib. 3. de gubern.* Quid aliud cun- ctorum negotiantium vita, quàm perju- rium ? quid aliud Curialium, quàm ini- quitas ? quid aliud officialium, quàm calumnia ? quid aliud militantium, quàm rapina ? De Christiano nobis no- mine

mine blandimur, cùm utique hoc ipso magis per nomen Sacratissimum rei sumus, qui à sancto nomine discrepamus. Nam & ideo plus sub Religionis titulo Deum ludimus, quia positi in religione Christiana peccamus.

XII. Demùm sequitur eternitas.

Jam finita omnia, transiit mundus; transiit vitæ nostræ via : æternos annos qui nos manent aut *semper* felices, aut *semper* maledictos expendamus. Nam hic tandem omnibus consistendum : & ubi constiterimus, ibi *semper* erimus. *Erimus semper.* Quid nam hoc *semper* : tamdiu, quamdiu Deus erit Deus. Et hoc pro uno mortali crimine ! & in omni suppliciorum genere ! in omni. Eheu miseri in perpetuum miseri ! sine fine miseri ! Mille, & mille, & mille transeunt anni, de suppliciis, de sensu doloris decesit nihil.

O eternitas ! Cogito mille annos, cogito mille millies annos, tot annorum miliones cogito, quot arenulæ in universis.

verfa
in fir
cogita
propo
Quis
Fuma
la sacu
quid h
diu D
morta
mors
pati t
nec m
omnis
In diel
non in
mors f
Qu
est ut
Deum
Moral
ejus n
ciatur
& vi
semp

versa terra, guttæ in mari, quot puncta
in firmamento inscribi possunt, nihil
cogitavi. Finiti ad infinitum nulla
proportio. O æternitas! O æternitas!
Quis par est ferendis æternis ignibus?
*Fumus tormentorum eorum ascendet in secula
seculorum.* Quis est hic qui dicet?
quid hoc? *in secula seculorum?* Quam
diu Deus existet, quândiu anima im-
mortalis vivet. O finis sine fine! O
mors omni morte gravior. Semper
pati tantos cruciatus qui necare possint,
nec mori posse. Præclusa omnis via,
omnis spes, si in orcum decidisti. Apoc. 9.
*In diebus illis quærent homines mortem, &
non invenient eam: desiderabunt mori &
mors fugiet ab eis.*

Quia ut S. Greg. 4. Moral. 44. Iustum
est ut qui in suo æterno peccavit contra
Deum, in Dei æterno puniatur. Et 5.
Moral. Cujus vita mortua fuit in culpa,
ejus mors semper vivit in poena. Cru-
ciatur & non extinguitur. Moritur
& vivit. Deficit & subsistit. Finit
semper & sine caret.

H

Æter-

Æternitas, est duratio semper præ-
sens, & stabilis immutabilitas successio-
ne carens. Est unum perpetuum ho-
die. Est ævum ævorum quod non inte-
rit, sed eodem modo semper se habet.
Est status cujus totum est esse simul.
Est axis immobilis, circa quem volvitur
rota hujus temporis. Est circulus cu-
jus centrum ubique, circumferenti-
nusquam. Hic ergo mihi si peccavi, &
non egi condignam poenitentiam, it-
poenis decurrendus: Si egi benè, in gau-
dio tenendus. In hoc axe consiten-
dum, & vel in lætitia inenarrabili, ve-
in tormentis quæ intellectus non capit.
Quàm diu? *semper*. Quando finietur?
Nunquam. Ignibus uretur miser, &
semper tolerabit; & semper futura tor-
menta metuet, & finem nunquam spe-
rabit. O vitam mortiferam! O mor-
tem immortalem. *Isai. 66. Vermis eo-
rum non morietur & ignis non extinguetur.*

*S. Aug. lib. de spiritu & litera. cap. 56. cit
à Granat. in Duce pecc. Peccata detegen-
tur, rei punientur, & hoc totum pe-
renne*

præ-
tesio-
in ho-
in inte-
haber.
simul.
olvitur
as cu-
rentia
avi, &
m, in
n gau-
aten-
s, vel
capit-
ietur?
r, &
ator-
n lpe-
mor-
is co-
etatur.
6. cit-
egen-
a pe-
enne-

ranæ: quisquis enim ad tormenta ibit
amplius non exhibet, dolor con-
bustio-
nis eos foris cruciabit, poena cæcitatis
intus obscurabit.

Quid ageres nunc pro salute tua Iuda
Hircanoth, si tot annorum tibi daretur
spatium ad poenitendum, quot tu pec-
cator annis peccas? Vereor nè tibi oc-
cumat ex Isai. 14. *infernus sulter te contur-
batus est, in occursum adventus tui suscita-
bit tibi Gigantes. Omnes Principes terræ
(illius scilicet maledictæ,) surrexerunt de
solis suis: omnes Principes Nationum. Uni-
versi respondebunt & dicent tibi. Et tu
vulneratus es, sicut & nos, nostri similis
effectus es. Detracta est ad inferos super-
bia tua, concidit cadaver tuum, subter te
sternitur tineæ, & operimentum tuum erunt
vermes.*

Et tu Cain qui antiquissimus & in
suppliciis, quorundam æternitatis partem
absolvisti? Nullam, nullam, nulla hæc
prima, nulla ultima, infinita est. La-
mentaris illis verbis Iob. 16. *Collegit fu-
rorem suum in me, & comminans mihi in-*
H 2 *fre-*

fremuit contra me, hostis meus, terribilibus oculis intuitus est: aperuerunt super me ora sua, & exprobrantes percusserunt maxillam meam, satiati sunt poenis meis. Concluserunt me Deus apud iniquum, & manibus impiorum tradidit me. Ego ille quondam opulentus repente contritus sum, tenuit cervicem meam, confregit me, posuit me quasi in signum, circumdedit me lanceis suis, convulneravit lambos meos, non pepercit & effudit viscera mea: concidit me vulnere super vulnus, irruit in me quasi gigas.

Et tu formose Absalon, & tu Con-
sultissime Achitophel, & tu voluptuose
Epulo quando finietis vestra supplicia?
Iob. 19. ejulat quisq; vestrum. Destru-
xit me undiq; & perco, & quasi evulse ar-
bori abstulit spem meam. Iratus est contra
me furor meus, & sic me Deus habuit quasi
hostem suum. Simul venerunt latrones ejus,
(dæmones) & viam sibi fecerunt per me, &
obsederunt in gyro tabernaculum meum. Fra-
tres meos longè fecit à me, & noti mei quasi
alieni recesserunt à me, dereliquerunt me

propin-

propinqui mei, & qui noverant me obliti sunt mei.

Sed jam oculos levemus in cœlum: Audiamus quid inde ad nos veniat. Nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ Deus præparavit diligentibus se.

Sed quid si oranti pro nobis alicui Sancto ibidem dicatur. Ierem. 10. Tu ergo noli orare pro populo hoc, & ne assumas pro eis laudem & orationem, quia non exaudiam in tempore clamoris eorum ad me, in tempore afflictionis eorum. Quid est quòd dilectus meus in domo mea fecit scelera multa? Et cap. 14. Noli orare pro populo isto in bonum, cum jejunaverint non exaudiam preces eorum, & si obtulerint holocausta non suscipiam ea. Et cap. 15. Hæc dicit Dominus. Qui ad mortem, ad mortem: & qui ad gladium, ad gladium: & qui ad famem, ad famem: & qui ad captivitatem, ad captivitatem.

Misericordiam, Misericordiam Domine. Verùm convertamur quàm primum ad Dominum nostrum. Scienda-

172 GRAVE IUGUM SUPER OMNES.

mus corda nostra in fletu & planctu induamur sacco & cilicio: emendemus in melius quæ malè egimus. Multa est misericordiæ Dominus, sed non differamus. Apoc. 10. *Et Angelus quem vidi stantem super mare & terram, levavit manum suam ad coelum, & juravit per Viventem in secula seculorum qui creavit coelum & ea quæ in eo sunt, & terram & ea quæ in ea sunt. Quia tempus non erit amplius. Sed quid? Contingit, quod scripsit, s. Ephrem serm. de vita ac morte uniuscujusq.*

Et ista omnia novimus ac scimus: quodque gravius est, spontè interim peccamus: & propterea nullam à Deo veniam consequimur, quia non ex ignorantia sed scientes erramus. Scripturas eandem Sacras audimus & collaudamus, sed quæ dicuntur non facimus. Quare horror & obsecro ut non solum auditores simus, sed & factores.

Saltem subinde in nos redeamus & nos aliquando recolligamus, pro quo serviet sequens Methodus.

METHO-

METHODUS

se se

MENSIBUS SINGULIS
RECOLLIGENDI.

PATRIBUS-FAMILIAS
præsertim in Republica occupa-
tis, accommodata.

Recollectionis mensstruæ motivum.

Rerum suarum admodum incur-
rius, & damnorum temporalium
periculis expositus censeretur ille
Paterfamilias, qui non semel, saltem in
mense quolibet, rationes accepti & ex-
positi diligenter recognosceret: & mo-
dum statueret, lucra neglecta, damna-
que incurfa resarciendi: aut saltem ex-
inde evirandi. Multò autem periculo-
sius ageret, & animæ suæ incurius ma-
gis censeretur homo ille, qui non sal-
tem pari diligentia, singulis mensibus
semel consideraret: quæ in negotio
æternæ suæ salutis damna fecerit, lucra-

que neglexerit: statueretque exinde
cautius utiliusque operari: ut tandem
fiat arbor digna paradiso, adferens fru-
ctus duodecim, *per menses singulos reddens*
fructum suum. (Apoc. c. 22.) id est: Sta-
tui in quo DEUS ipsum collocavit, cor-
respondentem.

*Quedam pro recollectione utili-
ter facienda, notanda.*

I.

Cum homo in aliquo Reipubl. officio
constitutus duplicem gerat perso-
nam; privatam scilicet, quâ sibi; &
publicam, quâ aliis vivit; consequenter
talis, in qualibet recollectione menstrua,
se reflectere debet: an omnes utriusque
personæ numeros (quorum rationem
Deus suo tempore ab ipso exiget) im-
pleverit. Siquidem scire debet, se li-
cet domi vir bonus sit, non tamen eo
ipso bonum Principis vel Reipublicæ
esse ministrum, & è converso.

2. Perfectio utriusque istius personæ
consistere videtur in tribus hisce pun-
ctis.

Etis. 1. Ut homo nihil committat sibi prohibitum: aut omittat sibi undecunque præceptum. 2. Ut ea omnia, quæ ei agenda vel omittenda incumbunt, obeat eâ perfectione, quâ ab ipso fieri possunt. 3. Ut illa peragat vel omit-
tat: præcisè vel saltem primariò, quia Deus illa mandat: vel saltem taliter ab ipso fieri desiderat.

Faciendæ recollectionis tempus.

SI sub finem mensis elapsi: vel initium: secuturi, facturus est Sacramentalem Confessionem. v. g. primâ Dominicâ mensis ad lucrandum Indulgentias plenarias, quæ tali die semper obtineri possunt in quovis templo Societatis Jesu, vel in Confraternitate S. Rosarii, &c. utiliter & compendiosè mensuram recollectionem faciet unâ cum examine conscientiæ: quod istâ ratione domini accuratiùs faciet, ad confessionem majori cum integritate & fructu peragendam. Alioquin Recollectio hæc est peragenda ultimo die mensis, vel si in il-

lum incidat aliquod impedimentum, die immediatè illum præcedente vel subsequente. Si enim non servetur dies stabilis, periculum erit sensim recollectionem diutius differendi, subinde etiam negligendi, & tandem penitus omit-
tendi.

Recollectionis faciendæ praxis.

De faciendæ Recollectioni deputato, sumatur aliquod tempus à negotiis magis vacuum: oclusoque cubiculo, ac collocatis supra mensam calamo, chartâ, & atramento: ut mox annotari possit, si quid in Recollectionis decursu occurrat (ne postea memoriâ excidat) annotandum.

I. Gratias aget Deo, quòd ipsum mense elapso non solum in vita conservaverit, sed etiam multa animæ corporisque pericula ab eo averterit, & multa beneficia, etiam ei ignota, contulerit: gratiamque petat cognoscendi, quâ ratione iis fuerit usus, & uti debuerit: his, vel similibus verbis:

. *Omnis-*

Omnipotens sempiterne DEUS ! sis in aeternum benedictus , quod me ex nihil^o creatum, & dilecti Filii tui sanguine ac morte redemptum, hucusq; (dando spatium poenitentiae) in hac vita conservaveris : & multa beneficia auxiliaq; etiam mihi ignota, per vitam meam universam ; praesertim mense hoc elapso, contuleris. Utinam illis usus fuisssem ad gloriam tuam, salutemq; meam, ad quam procurandam tu illa mihi contulisti. Largire nunc mihi coeleste lumen, ut videam, in quibus hoc elapso mense Divina Majestati tuae displicui : & gratiam exinde tibi, usq; in finem vitae meae, perfectius servendi.

Mox sedens vel deambulans secum recognoscat : an praestiterit ea, quae se praestitutum mense elapso proposuerat. Si quae neglexit, sequenti mense, se ea impleturum proponet ; vel si res amplius integra non est, aliquod aliud opus bonum sequenti mense peragendum substituet. 3. Recollectionem aggregatur, hoc modo :

PUN.

METHODUS.
PUNCTUM I.

I.

CONsiderabit: an probabiliter confidere possit, se esse in gratia DEI: ita, ut si mox moriendum foret, esset in DEI judicio, cum spe æternæ salutis compariturus. Quodsi excusâ aliquantulum conscientiâ, sentiat se unius, vel etiam plurium peccatorum mortalium reatu gravatum: in genua provolutus, conetur elicere contritionem, cum proposito peccata illa, quàm primùm commodè fieri poterit, clavis Ecclesiæ subjiciendi, & exinde relapsûs pericula vitandi: quantum illa, salvis ejus officiis, & sine gravi incommodo, vitari possunt, hac ferè formulâ:

Alleget Phariseus sua merita ad captandam apud homines gloriam: ego cum Publicano fateor mea scelera ad impetrandam tuam gratiam, super omnia amande, simul-
que

*que summe metuende DEUS! Detestor proinde incredibilem fatuitatem meam, quâ ausus fui mandata tua contemnere, non considerans, quàm terribile sit incidere in manus DEI viventis. Accusò ingratitude-
nem meam, quâ amorem meum tot titulis tibi debitum, à Te, ad viles & omni amore præ Te, indignas creaturas, converti. O utinam morte meâ ea quæ tam flagitiosè egi, reddere possem infecta! libenter illam subirem, exindeq; subibo potiùs, quàm ut à Tuo amore, servitiòq; per lethale ullum peccatum, recedam: Tibi soli peccavi, mea maxima culpa.*

2. Si conscientia illum de mortali delicto non arguit: vel postquàm peccata sua dicto modo fuerit detestatus perget (sedens vel deambulans) considerare culpas elapso mense à se tam in Republica, quàm domi, commissas.

IN

METHODUS
IN PUBLICIS.*Omissione.*

Erpendet : an ludendo, otiando, diutius dormiendo, minus utilibus actionibus, ex sensualitate, curiositate, laboris sibi incumbentis tædio, se se occupando, distulerit promovere actiones præsertim miserabilium personarum, quibus omnis expeditionis dilatio gravis est. An similibus de causis neglexerit actiones proponendas inspicere, earumque merita, eo quod res quælibet exigit, studio, examinare; ut solidè juxta æquitatem posset sententiam suam ferre. An respectu humano, aut aliâ aliquâ passione inordinatâ, spei, timoris, odii, amoris præpeditus omiserit in concilio proferre ea, quæ pro justitia, innocentia, religione, bono Principis publico, utiliter à se dici posse credebat.

Com-

Commisfione:

An ex æmulatione, obftinatione, ambitu, impediverit bonorum effectum confiliorum. An feminârit odia, factiones, diffidentias, calumnias. An prefferit dignos Reipublicæ officiis viros, ſibi invitos. An ut placeret Principi, vel ſummo Magiſtratui, Pauperes exactio- num pondere affligerit. An juſtitiam tam diſtributivam quàm commutativam torſerit pro Amico vel ratione ſui commodi, iniquè illam protraxerit. An aulicis duplicitatibus ſimplices traduxerit, illiſque nocuerit. An publica Principis emolumenta juſta, ſuis poſtpoſuerit. An ſervaverit accuratè juramentum Principi præſtitum. Expedi- t autem illud (etiamſi memoriâ recalleat) legi, & benè conſiderari, unâ cum inſtructione ſuo officio propriâ.

IN

METHODUS IN BONIS ET DOMI.

Omissione.

Considerabit: An omiserit (cùm fa-
cilè potuisset) procurare: ut Do-
mestici, aliique ejus gubernationi sub-
jecti, DE I mandata, Ecclesiæque præ-
cepta, servarent. An eos sine neces-
sitate occupando, causa fuerit, ut diem:
festum, servilia opera faciendo, aut Sa-
crum omittendo, violaverint. An di-
stulerit, aut etiam neglexerit satis face-
re obligationibus, quas contraxit ex
ære alieno: Confessarii, aliûsve pote-
testatem illam habentis, mandato: pro-
priis promissis DE O vel homini factis:
aut bonis propositis, quæ aliquando
religiosè concepit, & fors etiam ince-
pit utiliter praticare. An denique omi-
serit præstare ea, quæ probabiliter ju-
dicabat sibi à Deo inspirari.

Com-

Commissionis.

An in prosecutione objecti privati, sibi que utilis, vel delectabilis, non præjudicaverit tertio. An non præbuerit vel positivè scandalum, vel negativè: non dando bonum exemplum, ubi illud dare tenebatur, ad mala proximi avertenda, vel bona procuranda. An subditos nimis operis & tributis vexaverit. An horum etiam sibi debitorum nimis rigidus exactor fuerit. An decimas vel alia spectantia ad Ecclesiam vel cultum divinum, ad se traxerit: vel ab officialibus suis id fieri permiserit. An curam habuerit, quantum ad ipsum attinebat, Religionis & cultûs Divini, bonorumque morum, in suis bonis: atque in primis Justitiam suis administrari: non nimis diu carceribus emacerari suos subditos: Matrimonia non impediri: pupillos & viduas non vexari: sed juvari mandaverit, & efficaciter procuraverit.

PUN-

I.

IN rebus, alioquin licitis, potest quis peccare (licet, per se loquendo, non nisi venialiter) excedendo in prosecutione voluptatis seu delectationis, quæ percipitur in usu illarum rerum: puta: cibi, potus, Conjugii, lusus, aliisque relaxationis, dignitatis, honoris, vestium, opum &c. Considerabit proinde, an in istis permiserit abripi se nimio voluptatis affectu: & cogitabit de praxi sensum se concludendi intra limites decentiæ, & rectæ rationis: quoad temperantiam, modum, tempus, in talium rerum usu. Et si quid speciale statuerit, annotabit.

2. Considerabit: an non posset majore cum perfectione obire actiones, quas ex obligatione aut devotione peragere solet: v. g. cum majori decencia Sacrificio Mille interesse: cum majore perfectione statas suas preces perficere: cum majore circumspectione in audientiis, quas apud Principes habet:

et : vel aliis ipse exhibet, conviviiis,
liisq̃ue hominum congressibus, sese ge-
ere. Et si quid speciale statuendum
occurrat, annotabit.

PUNCTUM III.

QVia actionum humanarum mora-
litas commensuratur apud DEUM
iuxta qualitatem intentionis, quâ obe-
untur : considerabit, quâ intentione
peragere sua soleat.

1. Circa Actiones corpori debitas, ci-
um, potum, vestitum, somnum, rela-
xationes, &c. An illa obeat sistendo in
sola sensuum oblectatione, quod est
animale. An verò ob honestatem
cuiuslibet tali operi intrinsecam : quod
est rationale. An denique quia natu-
ræ nostræ auctor, vitæ ac valetudini
conservandæ, talia à nobis fieri vult :
quod est in genere perfectum.

2. Circa actiones quas domi & foris
ex obligatione vel liberâ suâ designatio-
ne

ne obit : v. g. convivia, famulos, familiariam : equos, currus, suppellectilem : activas, passivasque visitationes, externam pompam, in conciliis aliisque publicis officiis adimplendis diligentiam : in operibus misericordiae aut justitiae exercendis benignitatem : in religionis, aliarumque virtutum exercitiis (praesertim quae in hominum oculos incurrunt) assiduitatem. Considerabit, an ista obeat ex vanitate : quod est vitiosum, opera etiam optima depravans. An ex consuetudine, naturali inclinatione, sine ulla reflexione aut intentione : quod est otiosum, opera ferè relinquens indifferentia. An ex motivo decentiae : quod est laudabile, opera morali bonitate exornans. An denique quia DEUS illa mandat, vel in illis sibi complacet : quod est perfectum, opera honesta (in peccatore quidem de congruo, in iusto autem infallibiliter & de condigno) gratiae divinae aeternaeque gloriae meritoria reddens. Id verò vel maximè disquirat : num pallio Religionis, seu praetensâ ratione

atione statûs texerit ornâritque privatam suam ambitionem, utilitatem vel commoditatem. An autem potius hanc publico Religionis, Principis & Statûs bono voluerit ancillari : utrumque autem ad ultimum omnium nostrarum actionum finem, id est, GLORIAM DEI fideliter direxerit : adeoque an etiam illatas sibi ut privato injurias publicè vindicârit : aut condonârit, amore potius Dei, quàm animo dissimulandi, ex sui privati statûs ratione.

His perpensis concipere conabitur desiderium omnia sua exinde quàm optimâ intentione perficiendi, & assecurandi perseverantiam seu gratiam finalem : quàm nemo ita mereri potest, ut infallibiliter illam sit consecuturus, cum nemo tam justus sit, quin possit adhuc in peccatum cadere, & æternum perire. Unde, *beatus homo qui semper est pavidus, (Proverb. 28.) Et : Qui se existimat stare, videat ne cadat, (1. Cor. c. 10.)* Igitur nemo debet sibi ob opera sua bona salutem æternam certò polliceri : vel ob
opera

opera mala, de illius consecutione desperare : sed fiduciam suam funder, 1. Supra Christi Redemptoris nostri mortem & merita, quæ nobis copiosè & valdè efficaciter applicantur in rectâ & religiosâ frequentatione Sacramentorum, præsertim Communionis, in qua nobis datur Christi Corpus & Sanguis, in æternæ salutis pignus, Christo ipso promittente : *Qui manducat me, & ipse vivet propter me.* (Joan. c. 6.) 2. Supra intercessionem Sanctorum, præsertim Beatæ Virginis Deiparæ, quæ misericordiæ Mater est, & peccatorum refugium, quam proinde affectu filiali prosequi nos oportet, ut ipsâ intercedente fiamus *coheredes Christi.* (ad Rom. c. 8.) Filii ejus naturalis. Jubeimur quæ assiduè illam rogare, ut finalem gratiam nobis impetret, cum Angelicam salutationem sic concludimus : *Ora pro nobis peccatoribus, nunc & in hora mortis nostræ Amen.*

R.E-

RECOLLECTIONIS

Conclusio.

His absolutis : in Calendario inspicier, qualia festa in mensem sequentem incidant, & proponet mense illo perficienda aliqua opera religionis, mortificationis, misericordiae, alteriusve virtutis, statui suo temporiq̃ue accommodata : specificando dies & occasiones, in quibus credit se illa quàm convenientissimè peragere posse : illisq̃ue in charta annotatis, gratiam DEI implorabit ad illa omnia, quàm perfectissimè adimplenda. Idq̃ue in hunc ferè modum :

Omnipotens sempiterne DEUS : sub
cujus nutu vita, mortisq̃ me a mo-
menta decurrunt ! ecce pauca aliqua,
eaq̃ divino tuo conspectu indigna desi-
deria concepi, mense sequenti Tua Ma-
jestate.

jestati, pro modulo serviendi. Suscipe illa eâ benignitate, quâ duo minata, quæ pauper vidua in gazophylacium miserat, (Marci 12.) approbâsti. Et da gratiam vel illa, quæ concepisti ad salutem meam gloriamq; tuam fideliter adimplendi, atq; cum meritis unigeniti tui Filii eâ salubriter uniendi. Inter peccandi pericula, quæ fortassis multa hoc instante mense me cingent, me in amore tuo immobilem custodi. Et si à te fortassis statutum est, ut hoc mense anima mea ex hoc corpore migret: fiat ô DEUS voluntas tua. Solummodò: quoniam neminem vis perire: sed omnes salvos facere: illam admitte ad gloriam, ad quam eam creâsti, ut ibi te amet, laudet ac glorificet in æternum, Amen.

Judicium durissimum, his,
qui præsunt, fiet.

(Sapiens. c. 6.)

ACTUS

ACTUS CONTRITIONIS

MANE ET VESPERE

Exercendus, ad obtinendam remissionem peccatorum.

Domine mi JESU CHriste, verus Deus & homo, Creator & redemptor meus : Quoniam tu es qui es, & quia amo te super omnia.

Pœnitet me ex toto corde, quod te offenderim.

Et propono firmiter nunquam amplius peccare, & omnes peccandi occasiones evitare, confiteri & implere pœnitentiam qua mihi injuncta fuerit. Condono simul amore tui ex corde omnes offensas, quibus laesus forte sim, à quovis proximorum meorum.

I

Et

Et si quispiam habeat contra me, unde jure coram te queratur, propono ex animo me proxima occasione ipsi satisfacturum.

Omnia deniq, opera mea, & afflictiones, ac totam vitam tibi offero in satisfactionem meorum peccatorum.

Et quemadmodum suppliciter a te peto: Sic confido in bonitate tua, & misericordia infinita, quod ea merito tua pretiosa passionis, & mortis, mihi remissurus, & gratiam largiturus sis ad me emendandum, & ad perseverandum ad mortem Amen.

SUM-

SUMMARIVM HIVS OPVSCVLI.

CAPVT I.

Grave iugum super ſeculares.

1. Quia ſalus illorum in lubrico. pag. 1
2. Quia laqueos incidunt Diaboli. 2
3. In medio malorum vivunt. 2
4. Aliquando pro ſuis meritis in hac vita recipiunt mercedem. 5
5. A domesticis habent ſalutis periculum. 5
6. Raro habent animæ directorem. 5
7. Ex vanitate habent noxam &c. 6
8. Obligantur ad ſanctimoniam. 7
9. Obligantur ad mundum odio habendum. 9
10. Discrimen habent tam à bono quàm à malo ſucceſſu. 10
11. Mundus decipit. 11
12. Mundus multis afficit moleſtiis. 11
13. In ſæculo pauci ſancti. 13
14. Pauci ſalvantur. 13

SUMMARIUM

15. Et pueri subjacent his periculis.	15
16 Qui sunt in conjugio sunt miseri.	16
17. Divites in assidujs angustijs.	21

CAPUT II.

Grave Jugum super Ecclesiasticos.

1. Quia reditus habent onerosos.	24
2. Ad magnam sanctitatem obligantur.	4.
	26
3. Peccata Sacerdotum graviora.	30
4. Obligantur ad Exemplaritatem.	32
5. Periculum iminet ne indignè Sacrificium accedant.	33
6. Strictius Judicabuntur.	38
7. Quia etiam alienorum peccatorum rei.	40
8. Non est qui pro eis oret.	40
9. Quia Sacerdotes malæ vitæ sunt specialiter maledicti à Deo.	41

CA-

Hujus OPUSCULI.

CAPUT III.

*Grave Jugum super Prælatos
in Ecclesia.*

1. Quia difficulter salvantur. 48
2. Magna solitudine subditos curare debent. 49
3. Quia hæc cura eget magnâ patientiâ. 50
4. Magnâ charitate. 51
5. Magnâ sanctitate. 52
6. Magnâ scientia. 52
7. Magnâ lenitate. 53
8. Magno labore. 54
9. Magna exemplaritate. 55
10. Etiam pro aliis puniuntur. 57
11. Ratio illis talentorum incumbit. 58
12. Debent esse à Deo vocati ad suum munus. 58
13. Caveant ne aliquem scandalizent. 61

SUMMARIVM.

CAPIT IV.

*Grave Jugum super omnes
servos Dei.*

1. Ignorantia status nostri in supernatu-
ralibus. 64
 2. Persecutio virtutem sequitur. 64
 3. Ob parvorum neglectum sæpe veni-
unt ad interitum. 68
 4. Et tamen parvis lapsibus sumus ob-
noxii. 71
 5. Sæpe nec puras habent, nec veras
virtutes. 72
 6. Multa pericula à se ipsis patiuntur. 73
 7. Si non ferventer Deo serviunt, in ma-
gno sunt discrimine. 78
 8. Debent omnia perfectissimè operari.
83
 9. In fervore sæpe superantur in suo ge-
nere à filiis hujus mundi. 84
 10. Nec satis est mala cavere, nisi bona
fecerimus. 86
 11. Debent practicè cognoscere Deum.
87
12. Ma-

Hujus OPUSCULI.

12. Magnam debent quærere humilitatem. 88
13. Vitia excisa repullulant. 89
14. Judicia Dei admiranda & occulta. 90
15. Quia nesciunt an illis sint peccata dimissa. 92

CAPUT V.

Grave Jugum super Peccantes.

1. Miseria peccantis, quoad animam. 96
2. Quia per peccatum homo fit mancipium diaboli. 98
3. Si alios scandalizent gravi subjacent judicio Dei. 99
4. Per peccatum homo sacrificium offert doemoni. 102
5. Est certè mensura peccatorum etsi ignota nobis. 106
6. Peccatum multa mala affert in corpore & temporalibus. 108
7. Hæc

SUMMAR IUM

7. Hæc ipsa mala etiam peccatum veniale ex parte inducit. 111
8. Alii effectus peccatorum venialium. 114
9. Venialia præparant ad mortale. 116
10. Mortale trahit in aliud mortale. 117
11. Facit ut Deus nesciat peccatorem. 119
12. Merita destruit, mortificat, mala revocat. 119
13. Unius peccatum tota sæpe regna evertit. 120
14. Beneficia promissa avertit peccatum. 123
15. Reliquæ peccati immanitates. 123

CAPUT VI.

Grave Jugum super pœnitentes.

1. Quia sæpe fit pœnitentia ludicra. 128
2. Sæpe inefficax propositum. 130
3. Pœnitentia debet esse digna. 131
4. Modus pœnitendi durus. 134
5. Quos

Hujus OPUSCULI

5. Quos male poenitet, augent poenam. 136
6. Raros verè poenitet. 137
7. Quos poenitet, debent vitam emendare. 138
8. Post poenitentiam peccare est gravius. 139
9. Poenitentia ad mortem dilata, dubia. 140
10. Peccatorum deliberatè admissorum difficilis venia. 141

CAPUT VII.

Grave Jugum super omnes.

1. Quia ad miseras nascimur. 143
2. Si non affligamur, male agitur nobiscum. 144
3. Omnibus Inimicus insidiatur. 145
4. Omnes se debent abnegare. 146
5. Prædestinatio Dei occulta. 147
6. Signa prædestinationis, non in omnibus reperiuntur. 149
8. Et-

SUMMARIUM Huius OPUSCULI.

7. Et si habuerimus signa prædestinationis, sumus incerti de perseverantia. 151
8. Judicium Dei rigidum. 152
9. Omnes oportet ante Tribunal Dei iudicis comparere. 153
10. Pauci Salvantur. 161
11. Demum sequitur Æternitas. 166
Methodus se singulis mensibus recolligendi. 176

F I N I S.

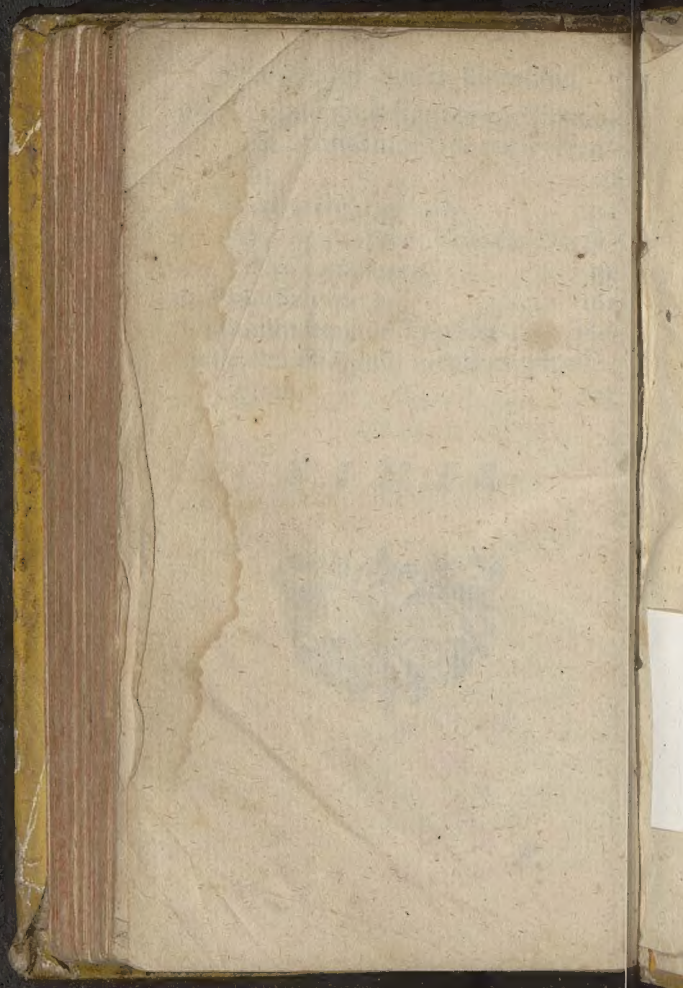

UNIVERSITY OF

OXFORD

51
I.
atio-
ran-
151
152
ei Ju-
153
161
166
olli-
173

251
Biblioteka Jagiellońska

stdr0016968

